

Fysisk aktivitet i folkeskolen

Et casestudie i et konstruktivistisk interaktionistisk perspektiv

(Information.dk 2014)

Kandidatspeciale 4. semester

Gruppe 10316

Marte Rolstad Clason

Kim Michéle Feder

Afleveringsdato

7. juni 2017

Vejleder

Mette Grønkjær

Antal anslag med mellemrum

185.793

*Kandidat i Folkesundhedsvidenskab - Institut for Medicin & Sundhedsteknologi -
Faggruppen for Folkesundhed & Epidemiologi - Aalborg Universitet*

Resumé

Introduktion: Med et øget fokus på akademisk præstation, især op imod afgangsprøverne i udskolingen (KORA 2015, s. 25), ses et faldende fysisk aktivitetsniveau blandt børn og unge mellem 13-16 år (Pedersen et al. 2016, s. 27; Sawka et al. 2014). At se folkeskolen som værende en forebyggelsesarena med mulighed for at fremme fysisk aktivitet blandt børn og unge i udskolingen, kan anses som en måde at mindske social ulighed samt sikre lige adgang for alle folkeskoleelever, hvad angår tilgang til og mulighed for fysisk aktivitet (McMullen et al. 2015; Dinkel et al. 2017; Den-Danske-Regering 2013, s. 3). Det er derfor relevant at fokusere på den aldersgruppe, der er i risiko for at udvikle dårligere sundhedsadfærd i forhold til at fremme et fysisk aktivitetsniveau (World Health Organization c 2016, s. 216).

Formål: At opnå viden, der kan bidrage til at udvikle et beslutningsgrundlag, som kan fremme det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i en udskolingsklasse på en dansk folkeskole.

Metode: Specialet tog udgangspunkt i et konstruktivistisk interaktionistisk perspektiv, hvor empiriindsamlingen blev foretaget igennem deltagerobservationer, uformelle samtaler og et fokusgruppeinterview. En kvalitativ indholdsanalyse blev anvendt til at skabe struktur og danne overblik over empirien. Scheins teoretiske begreber om organisationskultur blev inddraget i analysen som dåseåbner til bearbejdning af de empiriske fund. Endvidere blev to systematiske litteratursøgninger udført til at afdække eksisterende viden på området og senere sammenhold med empiri.

Resultater: Analysen førte til to overordnede temaer med tilhørende undertemaer, hvor det fremkom at integrering af fysisk aktivitet i skoledagen kan være komplekst. Dette fordi muligheden for at organisere, er påvirket af forskellige faktorer såsom udeareal, indretning og akademisk præstation samt en manglende strategi for klarhed og enighed om, hvordan fysisk aktivitet strategisk kan integreres i udskolingsklassens skoledag. Faktorerne var tæt tilknyttet og påvirkede hinanden, som fremstod som en kompleksitet med base i skolekulturen.

Konklusion: Der fremkom følgende tre anbefalinger, som på sigt kan igangsætte en forandring der fremmer fysisk aktivitet i udskolingsklassens skoledag:

1. *Medtænkning af konteksten og skolekulturen for at opnå en forandringsproces*
2. *Opstille fælles mål og strategi for fysisk aktivitet i skoledagen*
3. *Hjælp fra eksterne eksperter eller fra børn og unge selv*

Søgeord: Etnografisk tilgang, fysisk aktivitet, børn og unge (13-16 år), udskoling, folkeskole, fremmende og hæmmende faktorer.

Abstract

Introduction: With an increased focus on academic performance, especially during the semester with final examinations (KORA 2015, p. 25), a decreasing physical activity level among children and adolescents between 13-16 years is observed (Pedersen et al., 2016, p. 27; Sawka et al., 2014). Seeing primary school as a prevention arena with the opportunity to promote physical activity among children and adolescents, may be considered a way to reduce social inequality, ensuring equal access for all primary school students regarding access to and opportunity for physical activity (McMullen et al. 2015; Dinkel et al. 2017; Danish government 2013, p. 3). It may be relevant to focus on the age group at risk of developing poorer health behavior in terms of promoting a physical activity level (World Health Organization c 2016, p. 216).

Aim: To gain knowledge that can help develop a basis for decision making that can promote the physical activity level among children and adolescents, in a secondary class at a Danish primary school.

Methods: The study was based on a constructivistic interactionism theoretical framework. A focus group interview was conducted as part of an observational participant study, with informal conversations. In addition, two systematic literature studies were carried out to reveal existing knowledge in the field, and later in conjunction with empirical studies. Data were analyzed using a qualitative content analysis in order to create structure and give a general view of empiricism. Scheins theoretical concepts of organizational culture were included in the analysis as a “can opener” for the processing of the empirical findings.

Results: The analysis led to two main themes with associated subtopics, which revealed that integration of physical activity may be challenged by complex organizational factors. This because the possibilities to organize is affected by several factors, such as outdoor space and facilities, interior design and a focus on academic performance, as well as a lack of a strategy to create clarity and agreement on how physical activity can be strategically integrated into the 9th grade school day. The factors were closely linked and influenced each other, which appeared as a complexity with a base in the school culture.

Conclusion: The following three recommendations were made, which in the long run could initiate a change that promotes physical activity in the class during their school day:

1. *Consider the context with base in the school culture to achieve changes*
2. *Establish common goals and a strategy for physical activity during school day*
3. *Help from external experts or from children and young people themselves*

Keywords: Ethnographic approach, physical activity, children and adolescents (13-16 years), prerogative, secondary school, promotional and inhibitory factors.

Forord

Specialet blev udarbejdet fra februar til juni 2017 på 4. semester af kandidatuddannelsen i Folkesundhedsvidenskab på Aalborg Universitet, under Det Sundhedsfaglige Fakultet.

Vi vil takke vores vejleder Mette Grønkjær for konstruktiv vejledning og stor engagement gennem hele forløbet, som vi har værdsat meget. Desuden går en særlig tak til folkeskolen, personalet og udskolingsklassen for åbenhed og stor imødekommenhed.

Vi ønsker god læselyst.

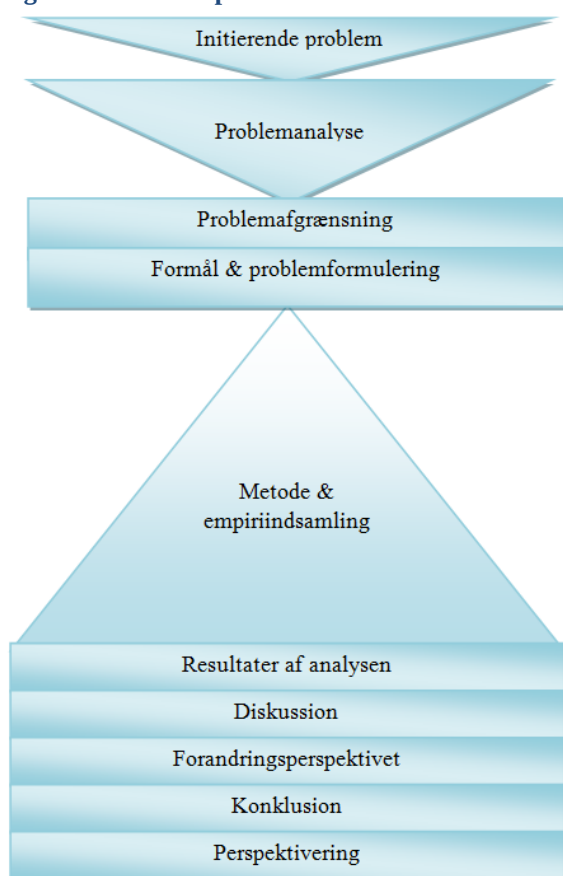
Marte Rolstad Clason & Kim Michéle Feder

7. juni 2017

Læsevejledning

Specialet tog udgangspunkt i problemorienteret projektarbejde, med Aalborg modellen som inspiration til en struktureret ramme (Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet 2016) (se figuren). Kapitel 1 vil omhandle specialets *initierende problem*, efterfulgt af *problemanalysen* (kapitel 2), der tager udgangspunkt i eksisterende litteratur på området. Dernæst fremgår *problemafgrænsning*, som vil være specialets 3. kapitel. I kapitel 4 vil der blive redegjort for *Formålet og problemformuleringen*, mens kapitel 5 vil indebære specialets *metodevalg og empiriindsamling*, efterfulgt af en *præsentation af analysen* i kapitel 6. Kapitel 7 vil indeholde en *diskussion af de empiriske fund* sammenholdt med eksisterende litteratur samt en *diskussion af metode*, hvor styrker og svagheder, som havde betydning for specialets resultater, diskuteres. *Forandringsperspektivet* (kapitel 8) vil indeholde et sammendrag af anbefalinger, som på sigt kan igangsætte en forandring, der fremmer fysisk aktivitet i udskolingsklassens skoledag. Afslutningsvis vil der i kapitel 9 redegøres for en *konklusion*, efterfulgt af en *perspektivering* i kapitel 10.

Figur: Illustrerer specialets struktur

Indholdsfortegnelse

1. Initierende problem	9
2. Problemanalyse	12
2.1 Den socio-økologiske model som struktureret ramme til problemanalysen	12
2.2 Fysisk aktivitet blandt børn og unge i udskolingen	14
2.3 Motivations betydning for børn og unges fysiske aktivitet	15
2.4 Venskabets betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau i folkeskolen	16
2.5 Folkeskolen som en organisatorisk faktor der har betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau	17
2.6 Folkeskolereformen og den organisatoriske håndtering med implementering af fysiske aktivitet i skoledagen	19
2.7 Lærerens betydning for børn og unges fysiske aktivitet i folkeskolen	21
2.8 Folkeskolereformen som forebyggelsestiltag og den tilhørende sundhedsopfattelse	23
3. Problemafgrensning	26
4. Formål	28
4.1 Problemformulering	28
5. Metode	30
5.1 Det paradigmatiske bagland	30
5.2 Socialkonstruktivisme som den valgte videnskabsteoretiske position	30
5.2.1 Konstruktivistisk interaktionisme som teoretisk perspektiv	31
5.3 Den forstående forskningstype	32
5.4 Casestudie som det valgte design	32
5.4.1 Indlejret single casestudie	32
5.4.2 Teorifortolkende case, men udelukkende i relation til sensitiverende begreber	33
5.5 Etnografisk tilgang	33
5.5.1 Etnografisk feltarbejde som inspiration til specialets kvalitative empiriindsamling	33
5.6 Empiriindsamling	34
5.6.1 Kriterier for valg af folkeskole og adgang til felten	35
5.6.2 Deltagerobservationer i en 9. klasse på en folkeskole	36
5.6.3 Uformelle samtaler	38
5.6.4 Fokusgruppeinterview med nøgleinformanter	39
5.6.5 Ethiske overvejelser	44
5.7 Afdækning af relevant litteratur	46
5.7.1 Søgestrategi for den indledende, brede usystematiske og systematiske litteratursøgning	46
5.7.2 Søgestrategi for den fokuserede, snævre systematiske litteratursøgning	47
5.7.3 Udvalgte af relevant litteratur til besvarelse af problemformulering	48
5.7.4 Kritisk kvalitetsvurdering af den udvalgte litteratur til problemformuleringen	49
5.8 Analysestrategi	50
5.8.1 Kvalitativ indholdsanalyse	50

5.8.2 Analytisk fremgangsmåde.....	50
5.8.3 Scheins begreber inden for organisationskultur som teoretisk ramme.....	51
6. Præsentation af analysen	55
6.1 Kulturen og dennes betydning for fysisk aktivitet i skoledagen.....	55
6.1.1 Udearealets betydning for fysisk aktivitet.....	56
6.1.2 Indretning samt fokus på akademiske krav og tests som betydning for fysisk aktivitet	58
6.2 Organisationen og dennes betydning for fysisk aktivitet i skoledagen.....	63
6.2.1 Mål og strategier som værende af betydning for fysisk aktivitet	63
7.0 Diskussion.....	70
7.1 Diskussion af de empiriske fund.....	70
7.1.1 Folkeskolen som kontekst for integrering af fysisk aktivitet i skoledagen.....	70
7.1.2 Folkeskolens værditilknytning og forandringsprocesser	72
7.1.3 Hjælp fra eksterne samarbejdspartnere eller fra børn og unge selv.....	74
7.2 Diskussion af metode.....	75
7.2.1 Anvendelsen af socialkonstruktivismen	75
7.2.1.1 Anvendelse af en konstruktivistisk interaktionistisk tilgang.....	76
7.2.2 Anvendelse af casestudie som design.....	76
7.2.3 Anvendelse af etnografisk feltarbejde	76
7.2.3.1 Adgang til felten	77
7.2.3.2 Anvendelse af deltagerobservationer og uformelle samtaler	78
7.2.3.3 Foreløbig analyse efter observationsperioden til udarbejdelse af interviewguide.....	79
7.2.3.4 Anvendelse af fokusgruppeinterview.....	80
7.2.4 Anvendelse af den systematiske litteratursøgning.....	81
7.2.4.1 Udvælgelse og kritisk kvalitetsvurdering af den fundne litteratur	82
7.2.5 Anvendelse af analysestrategi til empirien og Scheins teori som dåseåbner.....	82
7.2.6 Vurdering af kvaliteten af specialets metodiske fremgangsmåde	83
7.2.6.1 Reliabilitet (pålidelighed)	83
7.2.6.2 Validitet (gyldighed).....	84
7.2.6.3 Generaliserbarhed	85
7.2.6.4 Ethiske dilemmaer	85
8. Forandringsspektivet.....	88
9. Konklusion	94
10. Perspektivering	96
Referenceliste	98
Bilagsoversigt	104

Kapitel 1

Initierende problem

1. Initierende problem

Moderat til høj fysisk aktivitet¹ minimum 60 minutter dagligt blandt børn og unge i alderen mellem 5-17 år, er forbundet med sundhedsmæssige gevinster (World Health Organization a 2017; Basch 2011; Janssen & LeBlanc 2010). Eksempelvis bidrager fysisk aktivitet til at opretholde en sund kropsvægt, en bedre social udvikling og højere faglige præstationer i skolen (World Health Organization a 2017; Basch 2011). På trods af disse gevinster er der sket en socialt betinget polarisering, hvor flere børn og unge i Danmark enten er blevet mere eller mindre fysisk aktive (Pedersen et al. 2016, s. 12; Alvang 2010), og herved ikke imødekommer World Health Organizations (WHO's) anbefaling om 60 minutter daglig fysisk aktivitet (World Health Organization a 2017). Fysisk inaktivitet, defineret som værende fysisk aktiv mindre end 2,5 time per uge (Aagard 2014), kan medføre motoriske vanskeligheder, dårligere funktionsevne, overvægt og risikofaktorer for livsstilssygdomme som type 2-diabetes eller hjertekarsygdomme blandt børn og unge, hvilket er et betydeligt folkesundhedsproblem (World Health Organization b 2017; Overgaard et al. 2015; Bauman et al. 2012; Aagard 2014). Overvægtige børn og unge er eksempelvis tilbøjelige til at forblive overvægtige i voksenalderen, og kan alene af denne årsag udvikle kroniske sygdomme såsom diabetes eller hjertekarsygdomme allerede i en ung alder (Ibid.). At iværksætte forebyggende indsatser i barn- og ungdomsårene, kan derfor argumenteres for at være hensigtsmæssigt (Rasmussen et al. 2014, s. 11).

Med indførelsen af den nye skolereform i 2014, er den danske regerings målsætning (§15), at undervisning tilrettelægges således, at folkeskolens elever får fysisk aktivitet i gennemsnitlig 45 min. dagligt (retsinformation.dk 2016). Ønsket med denne målsætning er blandt andet at fremme børn og unges sundhed (Ibid.). Da alle børn og unge i Danmark har undervisningspligt (Ibid.), anses skolen for at kunne skabe gode muligheder for at fremme den enkelte elevs fysiske aktivitetsniveau, og derfor være en vigtig aktør i det forebyggende sundhedsarbejde (Pedersen et al. 2016, s. 5; Centeio et al. 2014; Basch 2011).

Der ses en tendens til faldende fysisk aktivitet i folkeskolen med stigende alder, og særligt i forhold til børn og unge i udskolingen mellem 7.-9. klassetrin (Pedersen et al. 2016, s. 27; Sawka et al. 2014). Integration af fysisk aktivitet i undervisningen har vist sig at optimere læringsprocesser og fysiologiske stimuli (Pedersen et al. 2016, s. 40; Kibbe et al. 2011), mens

¹ Fysisk aktivitet bliver, ifølge WHO, forbundet med ethvert muskelarbejde der øger energiomsætningen. Moderat fysisk aktivitet indebærer aktiviteter som eksempelvis gang, cykling eller deltagelse i sport (World Health Organization b 2017).

fri leg/ekstra frikvarter kan føre til utilsigtede negative konsekvenser. Studier har vist, at de elever der i forvejen er inaktive, grundet forskellige årsager såsom skolegårdens faciliteter (Nielsen 2013; Taylor et al. 2011; Escalante et al. 2014) eller manglende sociale relationer (Bandura 2004; Jung et al. 2013; Sawka et al. 2013; Due & Holstein 2016), forbliver inaktive og således ikke får sikret integrering af et øget fysisk aktivitetsniveau i løbet af skoledagen (Pedersen et al. 2016, s. 13).

For at få en dybere forståelse for, hvad der kan have indvirkning på fysisk aktivitet i folkeskolen og fremme 7.-9. klasseelevers fysiske aktivitetsniveau, er det derfor vigtigt i det forebyggende sundhedsarbejde at inddrage såvel individuelle (Dinkel et al. 2017; Sawka et al. 2013), organisatoriske (Centeio et al. 2014; Usher & Anderton 2014; Dinkel et al. 2017) og kontekstuelle forhold (Dinkel et al. 2017; Webster et al. 2015; Parks et al. 2007), som udgør multifaktorielle og komplekse fænomener (Sawka et al. 2014; Dinkel et al. 2017).

Børn og unges fysiske aktivitetsniveau er et prioriteret politisk mål i Danmark (retsinformation.dk 2016; Den-Danske-Regering 2013, s. 3 & 6). Derfor vil nærværende speciale undersøge hvilke fremmende og hæmmende faktorer, der har betydning for 7.-9. klasseelevers fysiske aktivitetsniveau, da det særligt ved udskolingsklasserne ses en højere tendens til et faldende fysisk aktivitetsniveau. Dette med henblik på at fremme fysisk aktivitet i skoleregi og herved bidrage til at reducere risikoen for, at inaktive børn og unge forbliver inaktive, hvilket kan anses som et folkesundhedsproblem. Specialets undersøgelse vil således give en dybere forståelse for børn og unges fysiske aktivitetsniveau i udskolingsklasser, hvilket på sigt kan bidrage til at kunne tilrettelægge en forebyggende indsats indenfor denne målgruppe og fremme et forandringsperspektiv i disse ungdomsår på en folkeskole.

Kapitel 2

Problemanalyse

2. Problemanalyse

Følgende problemanalyse vil problematisere fysisk aktivitet blandt børn og unge i udskolingen. Ved hjælp af den socio-økologiske model samt eksisterende litteratur på området, vil forskellige betydninger for børn og unges fysiske aktivitetsniveau i folkeskolen, blive fremanalyseret. I den forbindelse argumenteres der for, hvilken betydning den nye folkeskolereform har på det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i udskolingen, og der vil analyseres på et muligt forandringspotentiale. Afslutningsvis redegøres for hvilken forebyggelsesstrategi og sundhedssyn, der ligger bag folkeskolereformen. Dette med henblik på at vurdere de tilsigtede og utilsigtede konsekvenser i relation til fysisk aktivitet i folkeskolen.

2.1 Den socio-økologiske model som struktureret ramme til problemanalysen

Link & Phelan taler om proximale og distale faktorer² (Link & Phelan 1995). Disse begreber kan anvendes i en analyse i forhold til, hvad der kan have betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau i udskolingen. Ved udelukkende at fokusere på fysisk aktivitet i folkeskolen, vil der primært være fokus på de proximale faktorer, fordi fysisk aktivitet således bliver relateret til KRAM³-faktorerne. Link & Phelan ville anse denne prioritering som ineffektiv, fordi de proximale faktorer således bliver karakteriseret som værende symptomer og ikke de bagvedliggende årsager (Ibid.). For at opnå en dybere forståelse af, hvad, der kan påvirke det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i 7.-9. klasse i den danske folkeskole, vurderes de distale faktorer derfor mindst lige så vigtige at tage i betragtning. De bagvedliggende årsager som psykosociale årsager, levekår samt det samfund og den kultur som børn og unge er en del af, også har en betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau. At inddrage både proximale og distale faktorer i analysen, indebærer således multifaktorielle fænomener, som kan anses for værende komplekst, da der både er individuelle, organisatoriske og kontekstuelle forhold, der kan have betydning for, hvorfor børn og unge i udskolingen har et faldende fysisk aktivitetsniveau (Richard et al. 1996; Pedersen et al. 2016; Taylor et al. 2011). For at skabe struktur og analysere det samspil, der antages at være, mellem det, som Link & Phelan nuancerer med deres proximale og distale

² Link & Phelan skelner mellem distale og proximale risikofaktorer. De proximale relateres til livsstil og kendetegnes ved at ligge tættest på sygdomsudfaldet. De distale er de bagvedliggende årsager såsom socioøkonomisk status og herunder opvækst, boligforhold med mere (Link & Phelan 1995).

³ Fra slutningen af 1990'erne har fokus i dansk forebyggelsespolitik primært været på fire risikofaktorer - kost, rygning, alkohol og motion - som også kaldes for adfærdsformer eller livsstile. Folkesundhedsproblemer i Danmark ansues herved gennem en KRAM-linse, hvilket betyder at fokus ligger på de fire ovennævnte risikofaktorer, og sygdomme hvor disse ikke spiller en rolle ofte bliver overset (Vallgård et al. 2014, s. 253).

faktorer, vil den socio-økologiske model (se figur 1) blive benyttet (Richard et al. 1996) med henblik på, hvad der kan påvirke børn og unges fysiske aktivitetsniveau.

Den socio-økologiske model blev udviklet med henblik på at undersøge samspillet og den gensidige afhængighed mellem flere niveauer, der kan påvirke en persons eller en gruppes adfærd (Richard et al. 1996). I dette tilfælde vil det være børn og unge i udskolingsklassen i alderen mellem 13-16 år⁴. Rammerne postulerer en sundhedsfremmende adfærd, baseret på tro, forståelse og determinanter⁵ for adfærd, og er udviklet fra en systembaseret tilgang, til at forstå dele af noget for at kunne forstå helheden hos et individ (Bronfenbrenner 1994). Modellen vil i nærværende speciale blive anvendt til at analysere hvad, der kan have betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau i udskolingen, med henblik på at fremdrage perspektiver på forandring.

Figur 1: Den socio-økologiske model (Wilson 2017).

Den socio-økologiske model består af fem forskellige niveauer (Richard et al. 1996; Bronfenbrenner 1994), der i større eller mindre grad kan antages at have en indvirkning på børn og unges fysiske aktivitetsniveau i udskolingsklasserne. Det første niveau er relateret til intrapersonelle (individuelle) faktorer, der omfatter elementer som personlig viden, holdninger, adfærd og færdigheder (Richard et al. 1996; Bronfenbrenner 1994), og som relateres til børn og unge i udskolingen. I forhold til dette niveau, vil eksempelvis indre motivation, mestringsfølelse og handlekompetence være af betydning for det fysiske

⁴ Ifølge undervisningsministeriet begynder et barn at gå i folkeskole i det kalenderår, hvor det fylder seks år. Det er dog muligt at barnet starter et år tidligere eller senere. I relation til dette samt at udskolingen er en fællesbetegnelse for 7.-9. klassetrin, vil de unge i udskolingsklasserne være mellem 13-16 år (Rønne 2017).

⁵ Determinanter bliver, ifølge Link & Phelan, identificeret som risikofaktorer der i højere grad er nærliggende for at udvikle en sygdom der kan siges at være biologisk sandsynligt for, at kunne udvikle sig til en risikofaktor (Link & Phelan 1995).

aktivitetsniveau blandt børn og unge (Bauman et al. 2012) (uddybes i afsnit 2.3). Det andet niveau er interpersonelle faktorer, som består af det sociale netværk såsom familiemedlemmer, venner og kollegaer (Richard et al. 1996; Bronfenbrenner 1994). Særligt på dette niveau kan venskaber for børn og unge i udskolingens have en særlig betydning for deres fysiske aktivitet i skoletiden (Sawka et al. 2013) (uddybes i afsnit 2.4). Det tredje niveau er de institutionelle (organisatoriske) faktorer, der omfatter karakteristika i en organisation, herunder procedurer og administrativ støtte (Richard et al. 1996; Bronfenbrenner 1994). Set i lyset af at børn og unge i udskolingsalderen er omfattet af den danske folkeskolereform (retsinformation.dk 2016), vil folkeskolen være en kontekstuel ramme, der kan have betydning på børn og unges fysiske aktivitetsniveau. Det fjerde niveau er faktorer relateret til et samfund, der omfatter både formelle og uformelle forhold mellem organisationer (skoledistrikter) (Richard et al. 1996; Bronfenbrenner 1994). I relation hertil har KORA (2015) undersøgt, hvilke strategier 21 folkeskoler i Danmark har benyttet ved implementeringen af fysisk aktivitet og belyst resultaterne i forhold til tilsigtede og utilsigtede konsekvenser heraf (KORA 2015, s. 25) (uddybes i afsnit 2.6). Det femte og sidste niveau er politik. Dette niveau omfatter lokale og statslige love (Richard et al. 1996; Bronfenbrenner 1994), og vil omhandle den nye folkeskolereform 2014 (Den-Danske-Regering 2013).

Undersøgelsen af disse fem niveauer i problemanalysen, kan bidrage til en øget forståelse for, hvordan forskellige faktorer kan påvirke børn og unges fysiske aktivitet i udskolingens. Yderligere vil modellen kunne vurdere på hvilke(t) niveau(er) en forebyggelsesindsats bør være med henblik på at fremme fysisk aktivitet i folkeskolen, og hvad der skal være særlig opmærksomhed på i den målrettede indsats, relateret til at kunne fremanalysere perspektiver på et forandringspotentiale.

2.2 Fysisk aktivitet blandt børn og unge i udskolingens

Regelmæssig fysisk aktivitet er essentielt for optimal sundhed samt udvikling blandt børn og unge (Basch 2011; Janssen & LeBlanc 2010). Dette skyldes, at fysisk aktivitet er forbundet med flere sundhedsmæssige gevinster såsom udvikling af sunde knogler, muskler og koordination, opretholdelse af en sund kropsvægt, reducerede niveauer af angst og depression, og forbedringer i den sociale udvikling (Ibid.). På trods af disse fordele ses der et generelt lavt fysisk aktivitetsniveau blandt folkeskoleelever, hvilket betyder at anbefalingen om gennemsnitlig 60 min. moderat til kraftig fysisk aktivitet dagligt fra WHO ikke

imødekommes (Pedersen et al. 2016, s. 12; Alvang 2010). En tværsnitsundersøgelse, foretaget af WHO, understøtter ovenstående, idet undersøgelsen har givet oplysninger om sundhed, trivsel, sociale miljøer og sundhedsadfærd blandt 220.000 11-15-årige drenge og piger, i 42 lande i Europa og Nordamerika (World Health Organization c 2016). Af denne undersøgelse fremgår det, at danske børn og unge har et lavt fysisk aktivitetsniveau i hverdagen. Eksempelvis er kun 14% af de 13-årige (7. klassetrin) danske folkeskoleelever fysisk aktive ca. én time om dagen, hvorfor Danmark fremgår som ét af de fem⁶ laveste placerede lande i Europa hvad angår daglig fysisk aktivitet (World Health Organization c 2016, s. 137).

Udover et lavt fysisk aktivitetsniveau, dokumenterer både dansk og international litteratur, at børn og unge bruger mere tid på stillesiddende adfærd end på fysisk aktivitet (Dinkel et al. 2017; Pedersen et al. 2016, s. 33; Sawka et al. 2013). Dette understøttes af den danske skolebørnsundersøgelse fra 2014, hvor der ses en tendens til en stigning af antal børn og unge, der bruger mere end 4 timer dagligt på computerspil eller TV-skærme (Rasmussen et al. 2014, s. 6 & 71). Denne stigning er størst blandt 13-15 årige (World Health Organization c 2016, s. 216). Ligeledes ses det, at 13-15 årige børn og unge er mere tilbøjelige til ikke at imødekomme anbefalingen om gennemsnitlig 60 min. moderat til kraftig fysisk aktivitet dagligt, hvorfor gruppen kan udvikle en negativ sundhedsadfærd (Ibid.). Denne aldersgruppe befinder sig i en speciel udvikling i forhold til dannelse af identitet og værdier, forandringer i relationer til forældre og venner samt etablering af sundheds- eller risikoadfærd (Ibid.). Det er derfor afgørende at forstå aldersgruppen, inden der tilrettelægges et tiltag for at fremme børn og unges sundhed i ungdomsårene (Ibid.). For at analysere hvilke faktorer, der har betydning for det faldende fysiske aktivitetsniveau, vil der med udgangspunkt i den socio-økologiske model, således først analyseres på de individuelle årsager, der kan have betydning for børn og unges motivation for fysisk aktivitet (Bauman et al. 2012; Bandura 2004).

2.3 Motivations betydning for børn og unges fysiske aktivitet

Et australsk systematisk review viser, hvordan indre motivation er en individuel årsag, der har betydning for børn og unges fysiske aktivitet (Bauman et al. 2012). Den norske professor Gunn Imsen definerer motivation som det der forårsager aktivitet, det som holder aktiviteten i live, og det som giver aktiviteten mål og mening (Imsen 2015, s. 325). Derfor bliver

⁶ Under Danmark ligger Frankrig, Sverige, Israel og Italien i den opførte rækkefølge (World Health Organization c 2016, s. 137).

motivation centralt i forståelsen af børn og unges fysiske aktivitetsniveau. Imsen er yderligere af den opfattelse, at motivation har en sammenhæng med elevernes grundlæggende værdier, hvilket fungerer som referenceramme for deres adfærd og handlinger (Ibid., s. 326). Der kan skelnes mellem indre og ydre motivation (Vallerand & Ratelle 2002, s. 37). Indre motivation er relateret til den tilfredsstillende, børn og unge kan opleve ved at være fysisk aktive og eventuelt glæden ved at lære og mestre nye fysiske aktiviteter, oftest i samvær med andre børn og unge (Ibid.). Motivation opretholdes således via deres interesse for fysisk aktivitet og handlingen i sig selv. Den ydre motivation er baseret på anerkendelse og belønning (Ibid.). For børn og unge i folkeskolen vil dette være i form af ros, karakterer eller øget status i klassen (Skaalvik & Skaalvik 2013). Motivationen kan derfor ikke udelukkende anses for et individuelt fænomen, men også et socialt anliggende, hvor det fysiske aktivitetsniveau kan fremmes og hæmmes af de intrapersonelle relationer. Dermed kan motivation anvendes til at forklare elevers adfærd i forbindelse med indsats, udholdenhed, valg af aktivitet og læringsstrategier (Ibid.). Skaalvik supplerer med, at motivation er baseret på tidligere erfaringer (Ibid., s. 24), hvilket betyder, at motivation for fysisk aktivitet, er noget børn og unge lærer og ikke udelukkende får hjemmefra, men også fra skolen. Hvilken betydning børn og unges sociale relationer har for det fysiske aktivitetsniveau vil derfor være relevant at analysere yderligere, da det af ovenstående kan udledes at være af betydning for børn og unges adfærd og handlinger (Imsen 2015).

2.4 Venskabets betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau i folkeskolen

For at få en dybere forståelse af 13-16 årige børn og unge, har forskning vist at sociale relationer er vigtige determinanter for børn og unges sundhedsadfærd (Due & Holstein 2016; Due et al. 1999; Bandura 2004; Jung et al. 2013), herunder også for fysisk aktivitet (Sawka et al. 2014; Jung et al. 2013). Børn og unges umiddelbare sociale miljø i folkeskolen omfatter blandt andet klassekammerater, venner og lærere (Sawka et al. 2014). Især venner kan have en særlig indflydelse på hinandens sundhed (Bandura 2004; Jung et al. 2013; Sawka et al. 2014), da børn og unge tilbringer meget tid i folkeskolen, og venner dermed udgør en stor del af deres hverdag (Pedersen et al. 2016, s. 5; Centeio et al. 2014; Basch 2011). Ifølge et canadisk tværsnitstudie kan der være flere mekanismer, der påvirker børn og unges gensidighed i et venskab, såsom co-participation, modellering og sociale normer (Sawka et al. 2014). Co-participation styrer gensidigheden ved at deltage i samme aktiviteter. Modellering er at jævnaldrende demonstrerer deres adfærd og dem der observerer denne, tilpasser sig egen adfærd herefter. De sociale normer indebærer bestemte forventninger og

standarder for adfærden (Ibid.). Disse mekanismer kan både have en positiv eller negativ indflydelse på børn og unges fysiske aktivitetsniveau. Når jævnaldrende eksempelvis demonstrerer at have en aktiv adfærd i frikvarteret ved at deltage i boldspil, opstår en social norm ved den aktuelle adfærd, der bliver udført. Ved at deltage i samme aktiviteter med sine venner opnås en gensidighed (Ibid.). Det canadiske tværsnitsstudie, med inddragelse af ni skoler med over 600 elever, dokumenterede at 7.-9. klasse elever (13-16 årige) var mere tilbøjelige til at være fysisk inaktive sammen med deres venner i skoletiden (Ibid.). Dette stemmer overens med danske folkeskoleelever, hvor der ligeledes ses en tendens til at fysisk aktivitet i løbet af dagen falder med stigende alder (Pedersen et al. 2016, s. 27). Årsagerne kan være multifaktorielle og blandt andet indebære at der i alderen mellem 13-16 år bruges meget tid sammen med venner, på andre interesser eller pga. dårlig form (Kulturministeriet 2009). Ovenstående indikerer således, at venskab kan være komplekst og have indflydelse på individets fysiske aktivitetsniveau i folkeskolen, hvorfor det kan være hensigtsmæssigt at medtænke venskabets betydning i forebyggende sundhedsarbejde, hvor folkeskolen er den konstituerede ramme.

2.5 Folkeskolen som en organisatorisk faktor der har betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau

En af årsagerne til den faldende fysiske aktivitet og forhøjede niveau af stillesiddende adfærd, er den manglende mulighed for fysisk aktivitet, hvoraf folkeskolen kan relateres til en konstitueret ramme, hvor der i dag er øget fokus på akademiske fag og tests (Dinkel et al. 2017). Dette kan anses som et paradoks, da flere studier viser at fysisk aktive folkeskoleelever præsterer bedre akademisk end dem der ikke er fysisk aktive (Carlson et al. 2008; Trudeau & Shephard 2008). Folkeskolen som institution har til opgave at varetage opgaver, der har betydning for børn og unges faglige færdigheder, læring, trivsel og sundhed (Den-Danske-Regering 2013, s. 2). På trods af det akademiske pres, har den danske folkeskole en unik mulighed for at forbedre børn og unges fysiske aktivitetsniveau, da der i 2015/2016 var indskrevet 708.000 elever i den danske folkeskole (Undervisningsministeriet b 2016). Argumentet for dette ligger i, at folkeskolen vil kunne ramme en stor populationsgruppe, som inkluderes i forebyggelsen af risikofaktorer, relateret til det faldende fysiske aktivitetsniveau (Ibid.). Populationsgruppen vil derfor rumme børn og unge der kommer fra familier med ulig socioøkonomisk status (World Health Organization c 2016, s. 216). Børn og unge, der lever i en familie, med lav socioøkonomisk status, kan blandt andet

være mere tilbøjelige til at have dårlig sundhedsadfærd i form af mindre fysisk aktivitet, hvilket ligger til grund for social ulighed i sundhed (Ibid.). Det kan udledes at den sociale ulighed kan udlignes når fysisk aktivitet fremmes i folkeskolen, hvilket underbygger hvorledes fysisk aktivitet i folkeskolen, kan fremstå som et muligt forandringspotentiale.

Eftersom børn og unge tilbringer det meste af deres hverdag i folkeskolen (Pedersen et al. 2016, s. 5; Centeio et al. 2014; Basch 2011), er det yderligere vigtigt at undersøge de kontekstuelle og organisatoriske rammer, der kan fremme eller hæmme børn og unges fysiske aktivitetsniveau i skoletiden (Webster et al. 2015; Centeio et al. 2014; Usher & Anderton 2014). Utilstrækkelig adgang til faciliteter og udstyr har eksempelvis været hyppige hæmmende faktorer, for at kunne integrere fysisk aktivitet i folkeskolen (Usher & Anderton 2014). Dette ses blandt andet ved, hvordan arkitektur i klasseværelset eller fællesarealet er for småt til at kunne integrere fysisk aktivitet i undervisningen (Webster et al. 2015). Dermed kan arkitekturen begrænse børn og unges fysiske aktivitetsniveau i skoledagen. Hvorvidt fysisk aktivitet bliver prioriteret i skoletiden kan, ifølge international litteratur, påvirkes af den almene skolekultur (Morton et al. 2016; Webster et al. 2013; Wilson & Bedford 2008). Eksempelvis bliver folkeskolens kultur medvirkende til at skabe en kontekst, der sætter begrænsninger for fysisk aktivitet, når der stadig bibeholdes et stærkt fokus på den akademiske præstation (Dinkel et al. 2017; Morton et al. 2016). Dette underbygger paradokset med at fysisk aktive folkeskoleelever præsterer bedre akademisk end dem, der ikke er fysisk aktive (Carlson et al. 2008; Trudeau & Shephard 2008), og at dette netop gør folkeskolen til en organisatorisk og kontekstuel ramme med indflydelse på det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge.

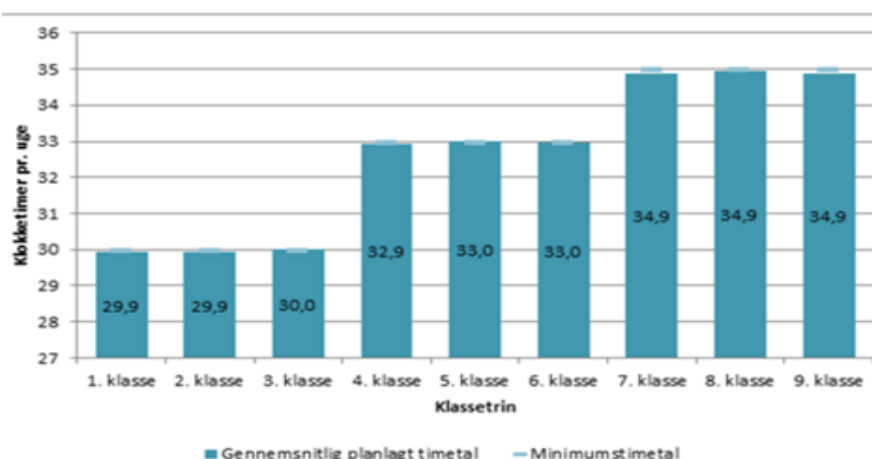
En måde at imødekomme udviklingen af den faldende fysisk aktivitet, kan ifølge international litteratur, være en heldagsskole (McMullen et al. 2015; Dinkel et al. 2017), da den anses for at kunne påvirke det fysiske aktivitetsniveau til børn og unge i udskolingen, og yderligere have en indvirkning på den socioøkonomiske differentiering og polarisering (Pedersen et al. 2016, s. 12; Alvang 2010).

2.6 Folkeskolereformen og den organisatoriske håndtering med implementering af fysiske aktivitet i skoledagen

Den danske folkeskolereform, som blev udviklet den 13. juni 2013 af den danske Regering, og implementeret i 2014, udgør grundlaget for den danske heldagsskole (retsinformation.dk 2016; Den-Danske-Regering 2013, s. 15). Ifølge §15 i folkeskoleloven er formålet at tilrettelægge undervisningstiden således, at folkeskoleeleverne gennemsnitligt får 45 min. bevægelse om dagen (retsinformation.dk 2016). Den nye folkeskolereform har således, blandt andet med integrering af fysisk aktivitet, en intention om at mindske social ulighed i sundhed ved at give lige mulighed og samme vilkår til alle folkeskoleelever indskrevet i den danske folkeskole (retsinformation.dk 2016; Den-Danske-Regering 2013, s. 15). Eftersom studier viser, at fysisk aktive folkeskoleelever præsterer bedre akademisk (Carlson et al. 2008; Trudeau & Shephard 2008), kan den nye folkeskolereform anses for yderligere at kunne fremme et akademiske niveau.

Udover at integrere fysisk aktivitet i skoletiden har den danske folkeskolereform medført, at elevtimetallet i fagene i 7. klassetrin fra 2010 til 2014 er steget fra 930 til 960 klokketimer per år (Holm-Larsen 2014, s. 120). Eksempelvis ligger antallet af undervisningstimer i ugen for 7.-9. klassetrin på 34,9 - se figur 2 (Undervisningsministeriet a 2016).

Figur 2: Viser det gennemsnitlige elevtimetal for folkeskoleelever i de forskellige klassetrin

Folkeskolen har således en unik mulighed til at fremme børn og unges fysiske aktivitetsniveau i den længere skoledag (Undervisningsministeriet b 2016). Ikke desto mindre er det vigtigt at holde for øje, at folkeskolereformen også indeholder flere ansvarsområder. Udover at integrere fysisk aktivitet i skoledagen, fremgik følgende af folkeskolereformen:

"Det drejer sig blandt andet om alsidig udvikling og læringsrelevante kompetencer, alsidige læringsstrategier, tilegnelsen af viden og kreativitet, motivation, refleksion, bedre undervisningsmiljø og trivsel, samarbejde mellem lærere og pædagoger, bevægelse og motion, kobling af teori og praksis og mulighed for lektiehjælp" (Den-Danske-Regering 2013, s. 2).

Eksempler på hvordan folkeskolen har implementeret fysisk aktivitet i skoledagen:

Implementering af fysisk aktivitet, har skabt grundlag for en organisatorisk forandring i enhver dansk folkeskole. Jacobsen & Thorsvik (2014, s. 345-376) viser, hvordan en forandring kan blive mødt med modstand, da det blandt andet kan skabe ændringer i arbejdsopgaver, sociale og kulturelle forhold (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 353). Implementeringen af fysisk aktivitet i undervisningen kan således påvirke skolepersonalets holdning til arbejdet og muligheden for at motivere medarbejdere til opgaverne (Ibid.). At udtænke en strategi for at fremme fysisk aktivitet blandt børn og unge i udskolingsklasser, kan derfor være af betydning for, om skolepersonalet bibeholder deres motivation for opgaven, der skal løftes i skoleregi.

KORA (2015) har undersøgt, hvilke strategier 21 folkeskoler i Danmark har benyttet ved implementeringen af fysisk aktivitet og belyst resultaterne i forhold til tilsigtede og utilsigtede konsekvenser heraf. Undersøgelsen har vist, at fysisk aktivitet i skoledagen blev tilrettelagt forskelligt, og at det har været op til den enkelte folkeskole hvad og hvordan fysisk aktivitet blev implementeret (se tabel 1), hvilket blandt andet har betydning for børn og unges forskellige fysiske aktivitetsniveau i udskolingen.

Tabel 1: Eksempler hvordan folkeskoler implementerede fysisk aktivitet i skoledagen (KORA 2015, s. 25)

Folkeskole	Organisering
Folkeskole 1	○ Bevægelse integreres i de enkelte fag. ○ Fra skoleåret 2015/16 inddrages et bevægelsesbånd i tæt relation til fagundervisning og læringselementer.
Folkeskole 2	○ Bevægelse integreres i de enkelte fag (7-12 min. i hver lektion). ○ Fra skoleåret 2015/16 indføres et bevægelsesbånd, hvor fagene på skift (eksempelvis 4 uger ad gangen) står for en times bevægelse om ugen (yderligere bevægelsesaktiviteter udføres i idrætstimerne). ○ Der opstår vanskeligheder ved at implementere FA i udskolingen (8. og 9. klasse) og især op mod afgangsprøver.

Ifølge tabel 1 lå den organisatoriske forskellighed i, at fysisk aktivitet indgik i den fagopdelte undervisning, såsom idræt, eller i understøttende undervisning. Endvidere valgte nogle folkeskoler at inkorporere fysisk aktivitet som et bevægelsesbånd og foregik først eller midt på skoledagen, mens andre besluttede sig for at integrere bevægelsesaktiviteter i fagene (KORA 2015, s. 24). Uanset hvordan implementeringen af fysisk aktivitet blev tilrettelagt i folkeskolerne, var dette forbundet med både positive og negative oplevelser (Ibid.). Nogle folkeskoler oplevede eksempelvis, at integrering af bevægelse i skoledagen var ustruktureret og havde manglende sammenhæng med fagenes indhold. Især i 8. og 9. klasse var det svært at motivere de unge og gøre fysisk aktivitet fagligt relevant, hvorfor disse lærere efterspurgte inspiration (Ibid.). Det manglende faglige indhold gjorde yderligere, at lærerne fra udskoling oplevede det "unaturligt" at integrere fysisk aktivitet i timerne - især op imod afgangsprøverne (KORA 2015, s. 25). Denne oplevelse kan indikere et problem og er samtidig et paradoks i sig selv, idet de lærere, hvis elever er mindst fysisk aktive i folkeskolen (Sawka et al. 2013; Pedersen et al. 2016, s. 27), oplever det vanskeligst at integrere fysisk aktivitet i skoledagen (KORA 2015, s. 25). Størstedelen af folkeskolerne har derfor jævnligt eksperimenteret med forskellige modeller for integrering af fysisk aktivitet i undervisningen for at finde en effektiv undervisningsform, der både overholder lovgivningens målsætning og tilpasser lokale forhold relateret til det faglige indhold (KORA 2015, s. 24).

Opsummerende kan det udledes af ovenstående, at den organisatoriske håndtering med implementering af fysisk aktivitet i skoledagen kan være af stor betydning for kvaliteten og mængden af fysisk aktivitet i folkeskolen (KORA 2015, s. 24 & 25). Der er en gensidig betinget relation mellem ledelsesstrategi og skolepersonalets motivation samt evnen til at håndtere den nye arbejdsopgave, der er blevet pålagt de danske folkeskoler (Ibid.). Hvad der har betydning for lærernes evne til at løfte opgaven, og hvordan det har en indvirkning på børn og unges fysiske aktivitetsniveau, vil derfor være relevant at undersøge nærmere, da det kan medvirke til, at formålet i den nye folkeskolereform bliver imødekommet.

2.7 Lærers betydning for børn og unges fysiske aktivitet i folkeskolen

Ifølge internationale studier kan lærerne have betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau i skoledagen (Webster et al. 2015; Centeio et al. 2014; Hall et al. 2011). Folkeskolerne er, ud fra et folkesundhedsperspektiv, blevet identificeret som et ideelt sted for sundhedsfremmende og forebyggende indsatser grundet tilgængeligheden blandt alle

folkeskoleelever og på grund af den længere skoledag (Centeio et al. 2014; Basch 2011; Holm-Larsen 2014, s. 120). Lærerne kan derfor anses for at få en essentiel betydning for det forebyggende sundhedsarbejde blandt børn og unge i udskoling.

Lærernes tro og tillid til at integrere fysisk aktivitet i skoletiden kan have både positiv og negativ betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau (Webster et al. 2015). Eksempelvis føler lærerne sig mere tilbøjelige til at integrere fysisk aktivitet i undervisningen, når de har haft tidlige og positive erfaringer med det (Webster et al. 2015; Usher & Anderton 2014). Derudover kan lærernes entusiasme og vilje til at integrere fysisk aktivitet i skoledagen blive mindsket, grundet manglende viden (Usher & Anderton 2014; Webster et al. 2015). Nogle lærere har den opfattelse, at visse faglige indhold er bedre lært, når eleverne sidder ned og kan fordybe sig, frem for at lære det igennem fysisk aktivitet (Webster et al. 2015). For at opkvalificere lærernes viden og give dem redskaber til at integrere fysisk aktivitet i skoletiden, blev efteruddannelse prioriteret og fastlagt politisk (Hall et al. 2011). Formålet med efteruddannelsen er blandt andet, at lærere bedre formår at planlægge og gennemføre en række forskellige strategier for at øge fysisk aktivitet i frikvarteret og undervisningen (Ibid.). På trods af positive holdninger, eftervidereuddannelse og viljen til at integrere fysisk aktivitet i skoletiden (Ibid.), oplever lærerne at de ikke kan stå alene med integrering af fysisk aktivitet i skoletiden (Centeio et al. 2014; Parks et al. 2007), hvorfor der kan stilles spørgsmålstejn ved, hvor stort et pres, der skal lægges på lærerne. Lærere udtrykker selv bekymring over fysisk aktivitet i skoledagen og oplever, at det kan være tidskrævende og komplekst at håndtere (Ibid.).

Lærerne efterspørger derfor mere støtte fra administrationen i forhold til at rette fokus på fysisk aktivitet og få afsat tid til planlægning (Usher & Anderton 2014; Centeio et al. 2014). At have en støttende administration gav lærerne den nødvendige opbakning til, at kunne integrere og give folkeskoleelever flere muligheder til at være mere fysisk aktive; eksempelvis i klasseværelset, hvorfor administrationen blev betragtet som havende en betydelig rolle som facilitator (Centeio et al. 2014; Webster et al. 2015; Goh et al. 2013). Grundet den manglende forberedelsestid og på forhånd fyldte handlingsplan/pensum (Ibid.), foretrækker lærerne, at folkeskoleelever skal være aktive i frikvartererne (Webster et al. 2015). At lærerne foretrækker frikvartererne, hvor børn og unge skal være fysisk aktive, kan bevirke en utilsigtet negativ konsekvens. Børn og unge der i forvejen ikke er fysisk aktive, vil ikke nødvendigvis være aktive i frikvarteret (Ridgers et al. 2006). Det vil således være svært

at opnå gennemsnitlig 45 min. fysisk aktivitet i folkeskolen (Ridgers et al. 2006), da frikvarteret udgør en større del af den samlede skoledag (Nielsen 2013).

2.8 Folkeskolereformen som forebyggelsestiltag og den tilhørende sundhedsopfattelse

Af den nye reform, fremgår det hvordan folkeskolens praksis er institutionaliseret⁷ og til dels er styret af nationalpolitisk lovgivning. At implementere fysisk aktivitet i folkeskolerne er en måde, hvorpå politikere rammer en hel befolkningsgruppe på baggrund af et identificeret problem, og kan derfor anses for at være en forebyggende populationsstrategi (Vallgård et al. 2014, s. 20). I problemanalysen nuanceres det i forvejen identificerede problem, med henblik på, at der er risiko for, eksempelvis at kunne blive overvægtig og udvikle tilhørende kroniske sygdomstilstande (World Health Organization d 2017; Overgaard et al. 2015), ved at det faldende fysiske aktivitetsniveau, er særlig gældende blandt børn og unge i udskoling.

En tilsigtet positiv konsekvens ved folkeskolereformen er, hvorledes den tager initiativ til at reducere risikofaktorer ved, at skabe sunde miljøer og fremme sund livsstil (Vallgård et al. 2014, s. 107-108) blandt børn og unge i udskoling. Ydermere kan folkeskolereformens lov om fysisk aktivitet i skoledagen, anses for at være udarbejdet ud fra en biomedicinsk forståelsesramme (Otto 2009, s. 31). Argumentet ligger i, at sundhed ses som fravær af sygdom, og bliver reduceret til et middel til at forblive rask, og kan således karakteriseres som værende et snævert sundhedssyn (Ibid.). En utilsigtet negativ konsekvens ved at anlægge en forebyggende populationsstrategi med et snævret sundhedssyn kan være, at der opstår normer for adfærd og holdninger, der relateres til fysisk aktivitet blandt børn og unge i udskoling. Eksempelvis, hvordan alle skal og bør, være fysisk aktive. Problemet opstår idet mindre fysisk aktive børn og unge i udskoling ikke imødekommer denne norm, og kan dermed fremstå som havende en usund adfærd - grundet de forskellige sundhedsskadelige risici, der er tilknyttet (World Health Organization b 2017; Overgaard et al. 2015; Bauman et al. 2012). Etisk kan folkeskolereformen, ifølge Rendtorff, betragtes som en form for nytteetik (Rendtorff 2003, s. 29), da regeringens intention på længere sigt er, at opnå mest mulig sundhed, ved at fremme det fysiske aktivitetsniveau, og heraf mest mulig nytte for samfundet. Dette gøres dog, som Immanuel Kant beskriver i sin moralfilosofi, i den gode hensigt (Rendtorff 2003, s. 26).

⁷ Institutioner er kendetegnet ved en koordinering og rutineret af handlinger. I institutioner etableres nogle tankemåder og handlinger som selvfølgelige. Som følge heraf opnår de en nærmest objektiv og indiskutabel karakter. Institutioner opnår legitimitet og virker på den måde på én gang foreskrivende og normsættende (Berger & Luckmann 1967).

Sundhed kan også anses med et bredere sundhedssyn, hvor "det gode liv" prioriteres kontra det "sunde liv" som i større grad kendetegner det snævre sundhedssyn (Otto 2009, s. 31 & 37). I dette tilfælde vil det være børn og unge i udskoling, der definerer hvad "det gode liv" er, hvor velværet og lykken er mest fremtrædende i forhold til hvad, der opleves som sundt (Otto 2009, s. 37). Eksempelvis kan den faldende fysiske aktivitet i folkeskolen betragtes som værende sund, hvis dette skaber gode sociale relationer. Ifølge Helle Timm er det vigtigt at inddrage individer i det forebyggende sundhedsarbejde, med henblik på hvordan subjekter oplever hverdagskulturelle og samfundsmæssige værdier (Timm 1997). Med afsæt i Timm, kan det anses for værende relevant at inddrage børn og unges perspektiv i forhold til hvilke fremmende og hæmmende faktorer, der kan have betydning for det fysiske aktivitetsniveau i udskoling, især når folkeskolen kan være en betydningsfuld forebyggelsesarena.

Ovenstående kan nuancere, hvordan folkeskolen fremstår som værende en af de samfundsinstitutioner, der på samme tid gavner både individ og samfund. Dette med henblik på, hvordan folkeskolen blandt andet har til hensigt at støtte samt udvikle børn og unge, så de får tillid til egne muligheder, og opnår handlekompetencer på samme tid, som de har til hensigt at forebygge risikofaktorer af biomedicinsk karakter.

De rammer, der lovmæssigt er blevet fastlagt og forsøgt imødekommet fra personalet i danske folkeskoler, rejser stadig spørgsmålet om hvorvidt fysisk aktivitet er integreret i udskoling, samt hvilke faktorer, der kan fremme eller hæmme det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i alderen mellem 13-16 år. Dette bliver understøttet af, at det aktuelt ikke har været muligt, ud fra tilgængelig litteratur, at beskrive hvordan folkeskolerne bedst muligt kan integrere fysisk aktivitet for elever på forskellige alderstrin (Pedersen et al. 2016, s. 111). Endvidere lykkedes det ikke, ud fra tilgængelig dansk litteratur, at redegøre for perspektivet blandt børn og unge i alderen mellem 13-16 år. Børn og unges oplevelser samt holdninger er derfor vurderet til at kunne skabe nye perspektiver, hvorfor dette speciale vil anvende et børn og unge perspektiv blandt udskolingsklasser.

Kapitel 3

Problemafgrensning

3. Problemafgrænsning

På trods af nationale (retsinformation.dk 2016) og internationale (World Health Organization a 2017) anbefalinger om fysisk aktivitet og dokumentation for flere sundhedsgevinster af fysisk aktivitet (World Health Organization a 2017; Basch 2011; Janssen & LeBlanc 2010), er der sket en socialt betinget polarisering, hvor flere børn og unge i Danmark er blevet enten mere eller mindre fysisk aktive (Pedersen et al. 2016, s. 12; Alvang 2010). Et faldende fysisk aktivitetsniveau i folkeskolen gør sig især gældende for børn og unge mellem 13-16 år, der befinder sig i udskoling, og indbefatter både drenge og piger (Ibid.). Det er derfor relevant, at fokusere på den aldersgruppe i forhold til at fremme et fysisk aktivitetsniveau blandt en målgruppe, der er i risiko for at udvikle en dårligere sundhedsadfærd (World Health Organization c 2016, s. 216).

Med et øget fokus på akademisk præstation, især op imod afgangsprøverne i udskoling (KORA 2015, s. 25), prioriteres det faglige indhold og læring højere end fysisk aktivitet blandt disse børn og unge (Webster et al. 2015; Usher & Anderton 2014). Skolens kultur bliver således en medvirkende årsag til den kontekst, der kan sætte begrænsninger for fysisk aktivitet (Dinkel et al. 2017; Morton et al. 2016) blandt elever i udskoling. Dette kan anses som et paradoks, da flere studier viser, at fysisk aktive elever præsterer bedre akademisk end dem der ikke er fysisk aktive (Carlson et al. 2008; Trudeau & Shephard 2008). Ligeledes ses et paradoks i, at folkeskolereformen hvis målsætning blandt andet er at skabe fysisk aktivitet i gennemsnitligt 45 min. dagligt (retsinformation.dk 2016), ikke rammer de elever, der er mest tilbøjelig til at have et faldende fysisk aktivitetsniveau i skoletiden grundet den høje faglige prioritering (Pedersen et al. 2016, s. 27; Sawka et al. 2014; KORA 2015, s. 25; Webster et al. 2015).

At se på folkeskolen som en mulig kontekst for at fremme fysisk aktivitet blandt børn og unge i udskoling, kan anses som en måde at mindske social ulighed, sikre lige adgang for alle folkeskoleelever, hvad angår tilgang til og mulighed for fysisk aktivitet (McMullen et al. 2015; Dinkel et al. 2017; Den-Danske-Regering 2013, s. 3). Specialet vil derfor afgrænse sig til én udskolingsklasse på en dansk folkeskole. Dette fordi det har vist sig at være svært at motivere børn og unge i udskolingsklasserne samt at gøre fysisk aktivitet fagligt relevant (KORA 2015, s. 24). Endvidere har det ikke været muligt, ud fra tilgængelig litteratur, at beskrive hvordan folkeskolerne på bedste vis kan integrere fysisk aktivitet på forskellige alderstrin (Pedersen et al. 2016, s. 111) eller har inddraget børn og unge perspektivet, hvorfor der her kan ses et forandringspotentiale.

Kapitel 4

Formål & problemformulering

4. Formål

Specialets formål er at opnå viden, der kan bidrage til at udvikle et beslutningsgrundlag, som kan fremme det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i en udskolingsklasse på en dansk folkeskole.

4.1 Problemformulering

Ovenstående problemanalyse, afgrænsning og formål leder derfor frem til følgende problemformulering:

Hvilke fremmende og hæmmende faktorer, set ud fra et børn og unge perspektiv, kan have betydning for det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i udskolingsklasser i folkeskolen?

Og hvorledes kan denne viden benyttes til at udvikle et beslutningsgrundlag, som på sigt kan igangsætte en forandring, der fremmer fysisk aktivitet i skoledagen?

4.1.1 Begrebsafklaring

Begreberne i tabel 2 vil blive centrale for specialet, hvorfor det anses som vigtigt at definere disse i relation til indhold og opfattelse. Der blev derfor overvejet, hvilke begreber der vil være relevante at benytte fremadrettet.

Tabel 2: Begrebsafklaring

Begreb	Beskrivelse
<i>Fremmende og hæmmende faktorer</i>	Fremmende og hæmmende faktorer vil relatere sig til både individuelle, sociale og kontekstuelle/institutionelle årsager der kan have betydning for det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i udskolingen.
<i>Fysisk aktivitetsniveau</i>	Fysisk aktivitet bliver af WHO defineret som: "...ethvert muskelarbejde, der øger energiomsætningen" (World Health Organization b 2017). Når WHO taler om moderat intensitet dækker begrebet over aktiviteter som gang, cykling og sportsaktiviteter (Ibid.)
<i>Børn og unge i udskolingsklasser</i>	Fremadrettet vil specialet anvende begreberne "børn" og "unge". Dette fordi disse er mere end blot "elever" eller "skolebørn". De er søn, datter, søster og bror, ven, håndboldspiller, spejder m.m. Endvidere vil betegnelsen "elever" eller "skolebørn" tillægge børn og unge et institutionelt perspektiv, noget der ikke er i specialegruppens interesse. "Udskolingsklasser" vil ligeledes blive anvendt i specialet fremadrettet og kendetegner 7., 8. og 9. klassetrin, som "klargøres" til efterskole, gymnasium m.m., hvorfor der vil være et større fokus på faglig præstation (Undervisningsministeriet 2014).

Kapitel 5

Metode & empiriindsamling

5. Metode

Følgende kapitel vil ekspliciterer begrundelser for valg og anvendelse af fremgangsmåden, til at indsamle og bearbejde empiri, med henblik på at besvare problemformuleringen, og udvikle et beslutningsgrundlag med et forandringspotentiale. Først vil der blive redegjort for det paradigmatisk bagland, efterfulgt af den valgte videnskabsteoretiske position, forskningstype og design, der vil danne specialets forståelsesramme. Yderligere vil empiriindsamlingen, hvis indhold bliver genstand for specialets undersøgelse, og valg af analysestrategi blive redegjort for.

5.1 Det paradigmatisk bagland

Det paradigmatisk bagland er de grundlæggende antagelser, der vil være styrende, både hvad angår den videnskabsteoretiske position og det metodiske arbejde i empiriindsamlingen (Launsø & Rieper 2011, s. 44). Specialet lægger sig op ad det fortolkningsvidenskabelige paradigme, der vil anse forskning om og med mennesker som komplekst. I paradigmet er der et større fokus på proces og subjekt, end det tidligere mere mekaniske og objektiverende paradigme som det empirisk analytiske (Ibid.). Det fortolkningsvidenskabelige paradigme er valgt, fordi det bygger på, at viden og indsigt i sociale forhold kan erhverves ved indlevelse og forståelse i de sociale fænomener (Ibid.). Specialet bygger derfor på metoder, empiri og teorier, der understøtter muligheden for at få forståelse af fremmende og hæmmende faktorer for fysisk aktivitet blandt børn og unge i udskolingen. Fokus vil være på temaer som børn og unges beskrivelser, erfaringer og aktiviteter, da det er menneskers egne opfattelser af, hvad de gør, som giver deres handlinger mening (Launsø & Rieper 2011, s. 61).

5.2 Socialkonstruktivisme som den valgte videnskabsteoretiske position

Til bearbejdning af problemformuleringen blev det valgt, at positionere sig inden for socialkonstruktivismen. Denne videnskabsteoretiske position er blevet valgt, fordi det i problemanalysen blev fremanalyseret, at fysisk aktivitet blandt børn og unge i udskolingen i folkeskoler er et socialt og komplekst fænomen. Dette fordi fænomenet består af flere faktorer på flere niveauer, set i lyset af den socio-økologiske model. Eftersom problemformuleringen rummer både subjektive og objektive fænomener på kollektive og individuelle niveauer, kan problemet ifølge Launsø & Rieper anses for at være et socialt fænomen (Launsø & Rieper 2011 s. 28). Dette samsvarer med den første grundlæggende antagelse af socialkonstruktivismen, hvor viden om verden er socialt konstrueret og skabes gennem sociale processer og interaktion (Pedersen 2012, s. 190-191). Med henblik på

problemformuleringen vil denne epistemologi relatere sig til, at børn og unge i udskolingen vil konstruere deres viden om verden i samspil med deres omgivelser.

En anden grundlæggende antagelse som relateres til problemet er, at der ikke findes én sand viden (Pedersen 2012, s. 190), og at sociale fænomener gensidigt forandrer sig (Høyer 2013, s. 18-19). Med en flydende ontologi er virkeligheden netop forskellig, da det afhænger af, hvem det er der betragter og i hvilken sammenhæng personen står i (Ibid.). Det er derfor vigtigt at være bevidst om, at det som nogle børn og unge opfatter som værende fremmede og hæmmende faktorer for at øge fysisk aktivitet i folkeskolen, ikke nødvendigvis er det samme for andre. Hverken i forhold til forskellige klassetrin eller andre folkeskoler.

Den socialkonstruktivistiske positionering vil blive brugt til at systematisere empirien igennem bestemte briller, og vil således få betydning for, hvad der søges viden om og hvilken forståelse, der kan opnås (Thagaard 2013, s. 50). Dette med henblik på at kunne besvare problemformuleringen og udvikle et beslutningsgrundlag. De grundlæggende filosofiske antagelser for den videnskabsteoretiske position er således essentielle for problembearbejdningen, da de både vil styre forskningsdesignet og metodevalg (Ibid.). Det er derfor vigtigt at være transparent og eksplicitere eget ståsted løbende i processen for udarbejdelsen af nærværende speciale.

5.2.1 Konstruktivistisk interaktionisme som teoretisk perspektiv

Der bliver yderligere taget udgangspunkt i konstruktivistisk interaktionisme som teoretisk perspektiv (Crotty 1998, s. 3 & 5). Den konstruktivistisk interaktionisme kan anses for at være en tilgang, der yderligere kan skærpe fokus mod en bestemt form for socialkonstruktivisme (Ibid.). Den konstruktivistiske interaktionisme defineres ud fra, at et fænomen skabes i interaktion mellem mennesker, som kun kan bestemmes situationelt med inddragelse af konteksten (Mik-Meyer & Järvinen 2005, s. 10). I henhold til problemformuleringen, vil der indgå sociale interaktioner mellem skolepersonalet samt børn og unge i udskolingsklassen, hvor folkeskolen fremstår som den institutionelle ramme. Dette kan være af betydning for fænomenet, der tilknyttes fysisk aktivitet, hvorfor det vil harmonere med den konstruktivistiske interaktionisme.

5.3 Den forstående forskningstype

Specialet vil positionere sig inden for den forstående forskningstype. Dette fordi den forstående forskningstype fokuserer på at undersøge fænomener i sin konkrete kontekst, med inddragelse af sociale og samfundsmæssige faktorer, hvor erfaringer og opfattelser om disse skabes i fællesskab (Launsø & Rieper 2011, s. 23-24). Problemformuleringen vil, ifølge Launsø & Rieper, være formet af de *“bagvedliggende paradigmer eller verdensbilleder”* (Launsø & Rieper 2011, s. 12), og er med til at placere specialet på landkortet over forskningstyper med særlige træk (Ibid.). Anvendelsen af denne forskningstype harmonerer med socialkonstruktivismens grundlæggende antagelser og det valgte konstruktivistisk interaktionistiske perspektiv. Dette fokus rettes mod sociale processer samt samfundsmæssige og kontekstuelle faktorer, hvor empiri udvikles og konstrueres i samspil med hinanden.

5.4 Casestudie som det valgte design

Et casestudiedesign vil blive anvendt, da det er en strategi til empirisk udforskning af komplekse fænomener⁸ der vedrører menneskelige handlinger i sine naturlige omgivelser (Ramian 2012, s. 18; Antoft & Salomonsen 2007, s. 32). Casen anses for at være kompleks, idet der i problemanalysen er blevet fremanalyseret flere faktorer og niveauer, der kan relateres til det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i udskolingen. Det kan derfor ikke med sikkerhed siges, hvilken årsag der har mere eller mindre betydning for fysisk aktivitet. De naturlige omgivelser indbefatter både folkeskolen som organisation, med inddragelse af børn og unge i udskolingen som individer, samt skolepersonalet i kraft af deres profession. Der vil blive anvendt forskellige empiriindsamlingsmetoder, fordi det kan bidrage til en dybere indsigt og nuanceret besvarelse af problemformuleringen (Antoft & Salomonsen 2007, s. 32).

5.4.1 Indlejret single casestudie

Specialet vil tage udgangspunkt i et indlejret single casestudie, hvor undersøgelsen har fokus på en enkelt case med et eller flere fænomener i casen (Ramian 2012, s. 84). Den enkelte case vil være én bestemt udskolingsklasse, hvor fokus rettes mod fremmende og hæmmende faktorer, der kan have betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau i skoledagen.

⁸ Et komplekst fænomen forstås i dette tilfælde som, at input og output ikke kan relateres let og sikkert, men være indviklede og sammensatte, og derfor usikre at forudsige (Launsø & Rieper 2011, s. 96).

5.4.2 Teorifortolkende case, men udelukkende i relation til sensitiverende begreber

Empiriindsamlingen vil primært være induktiv styret, dog med teorifortolkende elementer (Antoft & Salomonsen 2007, s. 38-39). De teorifortolkende elementer vil blive anvendt som sensitiverende begreber (Thagaard 2013, s. 211). De sensitiverende begreber indbefatter institutionens rammer, interaktioner og samspillet mellem børn og unge samt skolepersonalet. Begreberne bliver anset for at være af betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau, og forbundet med fremmende og hæmmende faktorer. Empiriindsamlingen anvendte således en abduktiv tilgang, som indebar en fleksibilitet og vekselvirkning mellem induktion (empiri) og deduktion (sensitiverende begreber) (Antoft & Salomonsen 2007, s. 51).

En kvalitativ undersøgelse kan ikke fra starten fastlægges fuldstændigt (Thagaard 2013, s. 56), men de sensitiverende begreber vil fungere som en retningsgiver i forhold til, hvad der kan fokuseres på (Thagaard 2013, s. 211). Dette med henblik på at kunne skabe en ny forståelse og udvide refleksioner over beslutningsgrundlaget omkring en forandring, der vil kunne fremme fysisk aktivitet i skoledagen blandt børn og unge i udskolingsklassen.

5.5 Etnografisk tilgang

Problemformuleringen kan være medvirkende til, at et beslutningsgrundlag vil blive udarbejdet, hvor folkeskolen anskues som forebyggelsesarena. Dette vil med inspiration fra etnografisk feltarbejde undersøges ved blandt andet at få indblik i, hvordan børn og unge beskriver, erfarer og udøver aktiviteter i løbet af skoledagen. Følgende afsnit vil eksplícitere specialets kvalitative empiriindsamling og redegøre for identificering af relevant litteratur til besvarelse af problemformuleringen.

5.5.1 Etnografisk feltarbejde som inspiration til specialets kvalitative empiriindsamling

Specialets problembearbejdning finder inspiration i det etnografisk feltarbejde, både hvad angår forståelse og tilgang til anvendelse af kvalitative empiriindsamlingsmetoder.

Etnografisk feltarbejde er læren om kultur og mennesker, der har til hensigt at undersøge og forstå det sociale samspil; herunder sociale processer og menneskelige handlinger i de omgivelser hvori disse udspiller sig (Baarts 2015, s. 12). Med afsæt i det videnskabsteoretiske ståsted og problemformuleringen, hvis indhold vil relatere sig til både individuelle, sociale og kontekstuelle faktorer, anses denne tilgang som værende relevant.

Etnografisk feltarbejde benytter en række metodiske tilgange til at undersøge det sociale liv der, ifølge Bronislaw Malinowski⁹, bør tilrettelægges med et længere ophold over tid¹⁰, for at kunne opnå et tæt kendskab til felten (Musaeus 2012, s. 159). Specialet afviger i dette tilfælde fra traditionel etnografi ved, at der ikke indsamles empiri med et længere ophold over længere tid, hvorfor specialet har været inspireret af den klassiske antropologiske etnografi¹¹.

5.6 Empiriindsamling

Empiriindsamlingen bestod af både deltagerobservationer, uformelle samtaler og et fokusgruppeinterview. Denne triangulering blev valgt for at kunne opnå en dybere forståelse (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 105) af problemformuleringens indhold. Figur 3 viser strukturen i specialets empiriindsamling, hvor der indledningsvis blev udført deltagerobservationer og uformelle samtaler. Efterfølgende blev der foretaget en analyse af empiri til udarbejdelse af en interviewguide til fokusgruppeinterviewet. Afslutningsvis blev fokusgruppeinterviewet udført, efterfulgt af en endelig analyse af både feltnoter og transskriptionen fra fokusgruppeinterviewet. Denne fremgangsmåde blev valgt, for at tilstræbe en åben til fokuseret tilgang (Spradley 1980, 73 & 100) og bevare et analytisk blik under empiriindsamlingen (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 113).

Figur 3: Strukturen i specialets empiriindsamling

Selvom der primært var fokus på børn og unges perspektiv, blev skolelederen og skolepersonalet, der var tilknyttet udskolingsklassen inddraget i den etnografiske tilgang. Dette fordi de udgjorde den sociale kontekst, børn og unge fra udskolingsklassen var en del af i løbet af skoledagen.

⁹ En af grundlæggerne af den klassiske antropologiske etnografi (Musaeus 2012, s. 159).

¹⁰ Indebærer i denne definition et etnografisk feltophold på minimum et år (Musaeus 2012, s. 149).

¹¹ Antropologi er læren om menneskers sociale og kulturelle mangfoldighed, hvor etnografi er en kvalitativ, beskrivende forskningsmetode, udviklet inden for antropologien til at beskrive den sociale og kulturelle mangfoldighed (Pedersen et al. 2012).

5.6.1 Kriterier for valg af folkeskole og adgang til felten

Empiriindsamlingen startede med, at der blev opstillet kriterier for udvælgelse af folkeskolen. Det første kriterium var, at det skulle være en folkeskole, hvor fysisk aktivitet blev implementeret i skoledagen. Det andet kriterium var at skolelederen, personalet, børn og unge i udskolingsklassen og deres forældre, var motiveret for at indgå i undersøgelsen.

Kontakten til potentielle folkeskoler blev forsøgt skabt gennem en gatekeeper, der havde mulighed for at hjælpe med adgang (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013) enten ved selv at arbejde på en folkeskole eller via skoleforvaltningen. Eftersom det viste sig at blive en udfordring at få adgang til en udskolingsklasse, blev der sideløbende benyttet både snowball og convenience sampling (Crabtree & Miller 1999, s. 39 & 41-42), hvor både private og erhvervsmæssige kontakter blev benyttet. Mens snowball sampling var en udvælgelse på baggrund af personer, der kendte folk som kunne være relevante og informationsrige (Crabtree & Miller 1999, s. 39 & 41), var convenience sampling en pragmatisk udvælgelse med henblik på, hvad der praktisk var muligt. Denne fremgangsmåde anses for at kunne spare tid, penge og indsats, men kan gå på bekostning af information og troværdighed (Crabtree & Miller 1999, s. 39 & 42).

Slutteligt blev der skabt adgang til en folkeskole i Region Nordjylland. Den første kontakt blev indledt gennem en gatekeeper, der var en erhvervsmæssig kollega til en af specialegruppens medlemmer. Specialegruppen har ikke haft et tidligere forhold til hverken folkeskolen, personalet eller børn og unge fra klassetrinet. Gatekeeperen tog kontakt til den pågældende folkeskole, samt lærerne i den udskolingsklasse, hvor gatekeepers eget barn var tilknyttet. Lærerne viste interesse for undersøgelsen, og inviterede specialegruppen til, at deltage i deres lektioner ved en af 9. klasserne.

Beskrivelse af folkeskolen:

Folkeskolen, der stillede sig til rådighed for empiriindsamlingen, opfyldte udvælgelseskriterierne, og havde et samlet elevtal på omkring 970. Deres politik lagde vægt på: gensidig respekt, omsorg og livsglæde, at alle på folkeskolen skal behandles ligeværdigt og have medindflydelse, samt have et fokus, der er rettet mod et højt fagligt niveau. Derudover var deres målsætning; *“et godt sted at være, et godt sted at lære”*.

5.6.2 Deltagerobservationer i en 9. klasse på en folkeskole

Den tilknyttede klasselærer gav adgang til at måtte observere udskolingsklassen i løbet af to hele skoledage fra kl. 8.00-15.00, hvilket svarede til 14 timers deltagerobservation.

Deltagerobservationer blev gennemført i løbet af foråret 2017 og bestod af både undervisningslektioner og frikvarterer. Specialegruppen valgte at deltage i hele skoledagen hos udskolingsklassen uden at foretage pauser, men med en vekselvirkning mellem at være observatør og deltager. Dette blev valgt, for at kunne øge refleksionen over hvordan tilstedeværelsen kunne indvirke på interaktionen i det pågældende miljø, hvordan der bedst kunne opnås kontakt med deltagerne og hvad der etisk var forsvarligt (Mik-Meyer & Jävinen 2005, s. 19; Thagaard 2013, s. 75).

I den undervisning hvor der blev foretaget tavleundervisning, var specialegruppen observatører og placerede sig i næstsidsste række, nederst i højre hjørne for at have overblik over hele klasselokalet. Årsagen til at det blev vurderet at være observatører i disse situationer var, at der i informationsbladet (se bilag 1 - informationsbrev) og gennem samtalen med klasselæreren blev henvist til, at tilstedeværelsen ikke skulle virke forstyrrende på undervisningen. I nogle frikvarterer og tidspunkter i undervisningen, hvor der blev foretaget gruppearbejde, og lærerne gav udtryk for, at der gerne måtte tales med børn og unge fra udskolingsklassen, var specialegruppen deltagende og opsøgte dialoger.

Der blev yderligere valgt at vekselvirke mellem at være observatør og deltager i børn og unges frikvarter. Hensigten med at være observatør var, at kunne få indblik i, hvad eleverne foretog sig i deres frikvarterer. Eksempelvis forekom observationer i børn og unges faste klasselokale, da det var der de opholdt sig. Eftersom specialegruppen fik kendskab til børn og unges handlinger, blev dialoger opsøgt for at få en indsigt i deres handlinger, oplevelser og erfaringer forbundet til det observerede.

De observerede undervisningslektioner var primært boglige fag såsom matematik, engelsk, tysk, dansk, historie og kristendom. USU¹² som står for understøttende undervisning måtte specialegruppen yderligere deltage i, og foretage deltagerobservationer. Det blev tilstræbt at få muligheden for at observere både boglige fag og andre fag såsom idrætsundervisning.

¹² USU står for understøttende undervisning og har til formål at skabe en sammenhængende skoledag, således at eleverne oplever en varieret og anvendelsesorienteret undervisning. USU inddrager læringsaktiviteter der ligger udenfor folkeskolens faste fag og emner og indebærer faglig fordybelse og/eller styrke elevernes læringsparathed, alsidige udvikling, sociale kompetencer, motivation og trivsel (Undervisningsministeriet d 2017).

Dette med henblik på at få et varieret og større helhedsbillede af børn og unges fysiske aktivitetsniveau i løbet af deres skoledag. Af hensyn til etiske årsager i forhold til at være ydmyg overfor sine deltagere og opnå tillid (Thagaard 2013, s. 72), blev det besluttet at være åben for det, der praktisk var muligt.

Deltagerobservationer blev foretaget åbne og eksplorative, med henblik på at danne et førstehåndsindtryk (Spradley 1980, s. 76) af børn og unges skoledag. De sensitiverende begreber som indeholdt både individuelle, sociale interaktioner mellem børn og unge samt skolepersonalet og kontekstuelle rammer, gav en retningsgiver for hvad der kunne fokuseres på. På trods af anvendelsen af de sensitiverende begreber som retningsgiver, var observationerne induktiv styret ved at være åben for indholdet.

Feltnoter under feltarbejdet:

Med henblik på at organisere og systematisere feltnoterne samt skabe gennemsigtighed, blev observationerne inddelt i memos (Charmaz 2006, s. 80-81) i form af deskriptive, analytiske og metodologiske feltnoter (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 109-110). Specialegruppen sad ved et bord og havde blokke, penalhus og drikkedunk fremme, tilsvarende det som børn og unge i udskolingsklassen havde på deres borde. Feltnoterne blev overvejende foretaget skjult, udført hver for sig og skrevet ned i stikordsform. Denne fremgangsmåde blev valgt for at undgå forstyrrelse og uhensigtsmæssig opmærksomhed, der kunne skabe en følelse af overvågning (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 109) grundet tilstedeværelsen.

Med de deskriptive feltnoter var hensigten at nedskrive rene beskrivelser med henblik på, hvordan forskellige situationer udspillede sig (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 109-110). De analytiske feltnoter dokumenterede undren eller idéer, der opstod løbende under deltagerobservationerne (Ibid.). Refleksionerne kunne bidrage til en nuanceret forståelse af børn og unges skoledag, samt betydning af sociale processer eller institutionelle rammer for deres fysiske aktivitetsniveau. De metodologiske feltnoter havde til formål at reflektere over egen forskerrolle (Ibid.), i forhold til medskabelse i udformning af resultater og justering i indsamlingsteknikker.

Retningslinjer for opsættelsen af renskrevende feltnoter:

De individuelle feltnoter, som blev skrevet i hånden og i stikordsform under feltarbejdet, blev renskrevet efter hver endt observationsdag. Dette med henblik på at det observerede var frisk

i hukommelsen, og efterfølgende kunne være et udgangspunkt for udskrivning, med mulighed for inddragelse af tilføjelser ved gennemlæsning af feltnoterne (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 110), hvilket blev tilfældet. Feltnoterne blev skrevet ind i et samlet word-dokument på en krypteret fil, som forskrevet af Etisk Komité (Retsinformation.dk 2011). I tabel 3 ses følgende retningslinjer, der blev opstillet på forhånd, for at kunne skabe et udgangspunkt for grundig og detaljeret analyse (Ibid.).

Tabel 3: Retningslinjer for opsættelsen af renskrevne feltnoter

Kriterier
Skriv feltnoterne ned i kronologisk rækkefølge
Påbegynd feltnoter med deskriptive noter (sort skrift)
Tilføj analytiske (blå skrift) og metodologiske noter (grøn skrift) de steder hvor disse er opstået
Anvend og tilstræb "thick description" princippet ¹³ (Rasmussen 2007), med henblik på at undgå fortolkende udtryk såsom "eleverne er glade og søger socialt samvær". Skriv hellere det der konkret er blevet observeret som eksempelvis at "eleverne griner og sidder i sofaen".

5.6.3 Uformelle samtaler

I forbindelse med deltagerobservationer i udskolingsklassen, blev der suppleret med uformelle samtaler med både skolelederen, klasselæreren, vikarlæreren og børn og unge fra udskolingsklassen. De uformelle samtaler med deltagerne, supplerede deltagerobservationerne med at få et nuanceret billede af det observerede (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 105).

Igenem alle former for dialog blev det tilstræbt at skabe tryghed og stille åbne spørgsmål (Thagaard 2013, s. 107), for at kunne skabe kontakt og opnå tillid blandt deltagerne. Tabel 4 viser at der blev foretaget omkring 18 uformelle samtaler i løbet af de to skoledage. Deltagerne blev af etiske årsager anonymiseret (Thagaard 2013, s. 226) og imødekommet ved at navnene blev ændret til pseudonymer.

¹³ Den amerikanske socialantropolog Clifford Geertz har været af den opfattelse at "thick description" er tæt forbundet med at udføre etnografi, som indebærer beskrivelser tæt relateret til praksis. Beskrivelserne skal således fremstilles på en levende, detaljerede og ren deskriptiv måde (Rasmussen 2007, s. 14).

Tabel 4: Oversigt over uformelle samtaler i løbet af feltarbejdet

Hvem	Antal uformelle samtaler
Skoleleder (Peter)	4
Klasselærer (Karin)	6
Vikarlæreren (Anne)	2
Børn og unge fra udskolingsklassen	12
Samlet antal:	24

Spørgsmål der blev stillet til skolelederen, klasselæreren og vikarlæreren omhandlede de udvalgte sensitiverende begreber, for at nuancere perspektivet børn og unge havde på faktorer, der havde betydning for fysisk aktivitet. Således blev eksempelvis de institutionelle rammer der var forbundet med regler, nævnt som værende én faktor for børn og unges fysisk aktivitet i skoledagen.

Typiske spørgsmål, der blev stillet til børn og unge i udskolingsklassen var oplevelsen af, hvilken tilknytning eller personlig interesse børn og unge havde til fysisk aktivitet, og hvordan de oplevede fysisk aktivitet i deres skoledag. Spørgsmålene skulle give en fornemmelse af, hvem der kunne blive nøgleinformanter. Nøgleinformanter blev i dette tilfælde kendetegnet ved at være en person, der kunne give specielt megen indsigt (Thagaard 2013, s. 74) til at kunne give en nuanceret besvarelse af problemformuleringen. Eftersom der var flere børn og unge, der gav forskellig indsigt i deres oplevelser af fysisk aktivitet i skoledagen, blev det valgt at supplere deltagerobservationer og uformelle samtaler med et fokusgruppeinterview.

5.6.4 Fokusgruppeinterview med nøgleinformanter

Nøgleinformanterne under deltagerobservationer og uformelle samtaler blev fundet ud fra kategorisering af homogene og heterogene kriterier. Med homogenitet menes at have fælles karakteristika (Morgan 1997, s. 36-37) såsom alder og klassetrin. Heterogenitet indebærer forskellige karakteristika (Morgan 1997, s. 36-37) såsom alder og interesser for fysisk aktivitet.

I tabel 5 illustreres hvilke karakteristika de 7 udvalgte nøgleinformanter til fokusgruppeinterviewet havde. Nøgleinformanterne bestod af fire piger og tre drenge. De blev udvalgt med henblik på, at kunne sikre at fokusgruppeinterviewet indebar både homogenitet og heterogenitet. Blandingen af heterogene og homogene deltagere blev anset

som relevant, da denne konstruktion vil kunne fremme interaktion og skabe et flow i fokusgruppens diskussioner (Morgan 1997, s. 38). Nøgleinformanterne blev af etiske årsager anonymiseret (Thagaard 2013, s. 226), og personificeret ved at anvende pseudonymer.

Tabel 5: Oversigt over homogene og heterogene karakteristika blandt nøgleinformanter

Karakteristika blandt nøgleinformanter					
<i>Homogenitet</i>			<i>Homogenitet & heterogenitet</i>	<i>Heterogenitet</i>	
Navn	Alder	Udskolingsklasse	Køn	Interesse for fysisk aktivitet i skoledagen	Interesser efter skoledagen
Ida	15 år	9. klassetrin	Pige	Efterspørger fysisk aktivitet i undervisningen	Går til fodbold 2x om ugen og weekendkampe
Karen	15 år	9. klassetrin	Pige	Oplever manglende overskud til fysisk aktivitet i skolen	Har et fritidsarbejde i en bank
Maria	15 år	9. klassetrin	Pige	Efterspørger fysisk aktivitet i undervisningen, men oplever manglende overskud pga. træthed	Går til fitness og har et fritidsarbejde i en dagligvarebutik
Stine	15 år	9. klassetrin	Pige	Efterspørger en kombination af fysisk aktivitet og fagligt indhold	Går til håndbold, fodbold og er svømmetræner
Niklas	15 år	9. klassetrin	Dreng	Efterspørger fysisk aktivitet i undervisningen, men oplever at det for lærere er vanskeligt at integrere	Har et fritidsarbejde i en dagligvarebutik
Per	15 år	9. klassetrin	Dreng	Efterspørger fysisk aktivitet i undervisningen	Går til basket og spiller onlinespil
Tim	15 år	9. klassetrin	Dreng	Oplever manglende overskud til fysisk aktivitet i skolen pga. træthed	Går til fodbold 2x om ugen og weekendkampe

Interviewguide til fokusgruppeinterviewet:

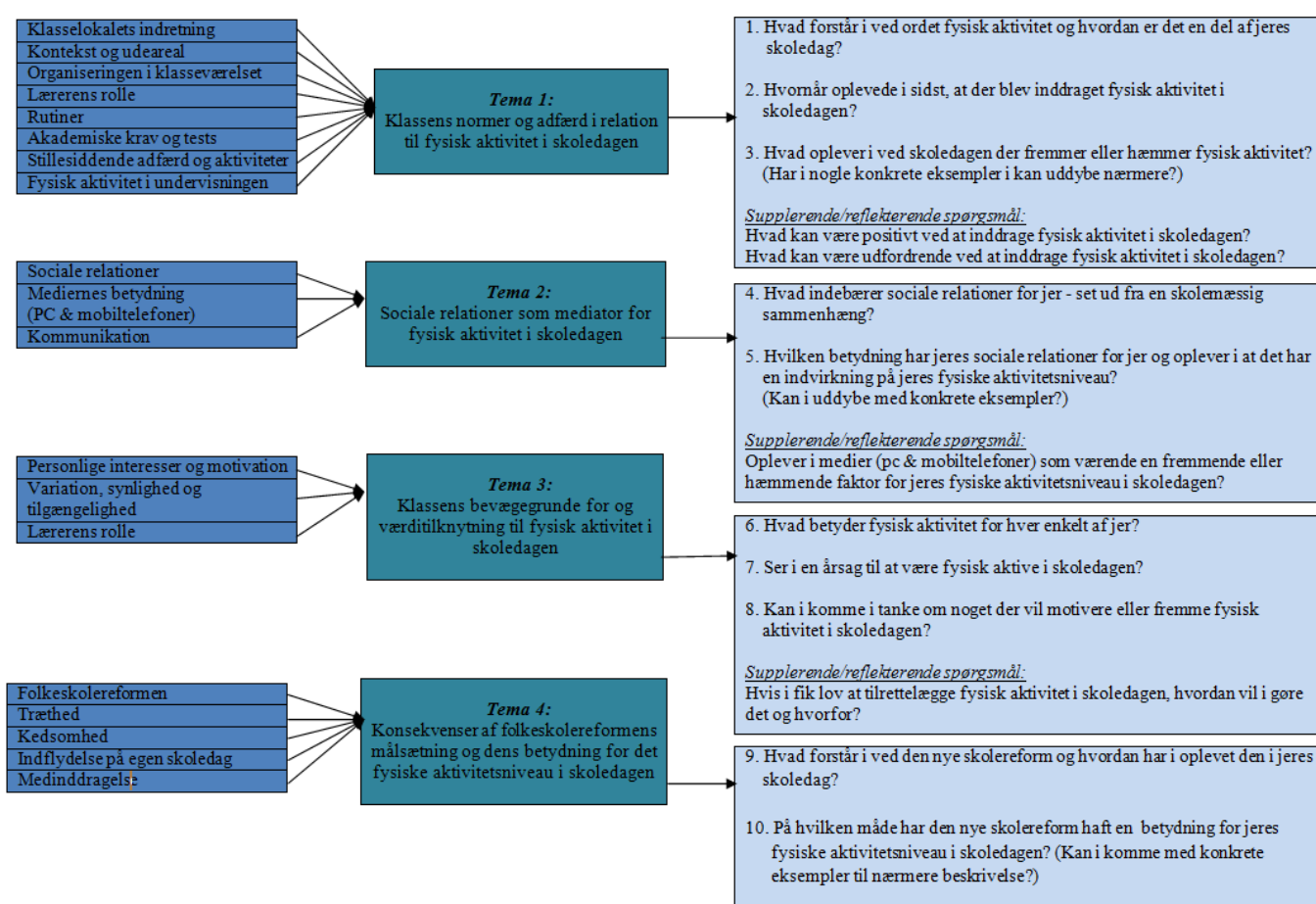
En interviewguide blev udviklet for at opnå systematik i empiriindsamlingen (Christensen et al. 2013, s. 65-66), og sikre at fokusgruppeinterviewet kunne uddybe det observerede. Dette blev imødekommet ved, at der blev foretaget en foreløbig kvalitativ indholdsanalyse (Halkier 2016, s. 75; Coffey & Atkinson 1996, s. 32-45) af feltnoter, der indeholdt såvel observationer og uformelle samtaler.

Hensigten med den foreløbige analyse var, at kunne fremanalysere overordnede temaer i feltnoterne, som blev inddraget i interviewguiden og blev således anvendt som udgangspunkt for det fremadrettede fokusgruppeinterview for at få yderligere og mere dybdegående indsigt.

Mens feltnoterne og de uformelle samtaler kunne give en åben indsigt i sociale processer og forholdet mellem de fysiske og institutionelle rammer (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 93), kunne fokusgruppeinterviewet give en fokuseret forståelse (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 105) af fænomenet, og højne validiteten af problemformuleringens besvarelse.

Figur 4 illustrerer analysefremgangsmåden for hvordan specialegruppen er nået fra feltnoter til overordnede temaer, og videre til konkrete spørgsmål i interviewguiden til fokusgruppeinterviewet.

Figur 4: Foreløbig analyse fra feltnoter til udarbejdelse af interviewguiden

En vis grad af struktur, inspireret af tragtform-modellen, blev anvendt i interviewguiden (Thagaard 2013, s. 103), således at kunne gå fra en åben til en fokuseret fremgangsmåde. F.eks. blev der indledningsvis stillet åbne spørgsmål omhandlende fysisk aktivitet i folkeskolen, efterfulgt af fokuserede spørgsmål, der havde til hensigt at genspejle problemformuleringen (se bilag 5 - interviewguide). Denne grad af struktur blev valgt med afsæt i den socialkonstruktivistiske antagelse om, at der ikke findes én sand viden, hvor den

nye erhvervede viden ikke ville kunne udfolde sig ustruktureret. Med en løs og åben struktur ville det således blive svært at kunne tilknytte empirien direkte til problemformuleringen.

Udførelse af fokusgruppeinterviewet:

Fokusgruppeinterviewet blev inspireret af Bente Halkiers fremgangsmåde, hvor det anbefales at have et fokusgruppeinterview med seks til tolv deltagere (Halkier 2016, s. 37). Antallet på syv blev valgt, for at undgå at have for mange eller for få deltagere, hvilket kan vanskeliggøre et flow i gruppediskussioner (Halkier 2016, s. 37-40). Fokusgruppeinterviewet blev optaget på diktafon og tog 1 time og 10 minutter.

Datteren af gatekeeperen, der skabte kontakt til folkeskolen, og som blev vurderet for at være en nøgleinformant, kontaktede 6 andre udvalgte nøgleinformanter. Alle udvalgte nøgleinformanter ville deltage i fokusgruppeinterviewet. Efter nøgleinformanter blev fundet, hjalp gatekeeperen ved at lægge hus til fokusgruppeinterviewet, hvorfor det blev afholdt i et hjem, hvor konteksten fremstod kendt og trygt for nøgleinformanterne. Denne tilgang blev valgt for at imødekomme et uformelt rum, hvilket en moderator, blandt andet, har til opgave at tilstræbe under et fokusgruppeinterview (Halkier 2016, s. 52-55).

Fordelingen af moderator og suppleant, blev gjort med overvejelser om, hvem der havde mest erfaring med fokusgruppeinterview samt proceshåndtering i grupper. Dette med et udgangspunkt for, at kunne figurere som facilitator i relation til diskussionerne (Halkier 2016, s. 54). Suppleanten havde til opgave at udføre observationsnoter samt stille opfølgende spørgsmål, for at kunne skabe en dybere forståelse og opnå en nuanceret besvarelse af problemformuleringen.

Nøgleinformanterne sad omkring et bord, således at alle kunne se hinanden. Denne fremgangsmåde bidrager til at fremme en gruppediskussion under fokusgruppeinterviewet. Introduktionen til fokusgruppeinterviewet blev benyttet til at informere deltagerne om deres rettigheder, hvorfor der blev henvist til samtykkeerklæringen (se bilag 4 - samtykkeerklæring). Ifølge §17 i Sundhedsloven må unge, der er fyldt 15 år selv give informeret samtykke, under forudsætning af at forældremyndigheds-indehaveren er informeret (Retsinformation.dk 2016), hvilket var tilfældet. Samtykkeerklæringen blev, som det første, underskrevet af samtlige nøgleinformanter. Derefter blev fokusgruppeinterviewet indledt med at give nøgleinformanterne en forståelse af, hvad deres rolle ville være, for

således at kunne introducere dem til, hvad det vil indebære at deltage. Introduktionen blev udført ved at redegøre for visse “regler”. Med Halkier som inspiration blev deltagerne blandt andet informeret om, at der ikke fandtes rigtige eller forkerte svar (Halkier 2016, s. 56), især fordi specialegruppen var interesseret i hver af deres oplevelser og holdninger, vedrørende fysisk aktivitet i skoledagen.

Moderatoren bad efterfølgende nøgleinformanterne om at præsentere sig selv i form af navn, alder og personlige interesser. Dette blev gjort da specialegruppen ikke havde en tidligere relation til dem, og fordi det for gruppedynamikken er vigtig at alle deltagere tidligt kommer til ord (Halkier 2016, s. 56).

Moderator og suppleant tilstræbte at skabe et uformelt rum, ved at udvise åbenhed og lydhørhed igennem hele fokusgruppeinterviewet. Således blev der skabt et rum, der kunne fremme en stemning, hvor der var trygt at dele erfaringer, meninger og holdninger (Halkier 2016, s. 57). Derudover benyttede moderatoren sig af forskellige teknikker, for eksempel at benytte sig af humor og give plads til alle, således at de der havde noget at sige om temaet kunne komme til orde.

Hensigten med fokusgruppeinterviewet var således, at komme i dybden med de oplevelser og erfaringer nøgleinformanterne fra udskolingsklassen havde, samt at afdække de rammer, der påvirkede deres handlinger og forståelse af fremmende og hæmmende faktorer for fysisk aktivitet i skoledagen. Eksempelvis blev der spurgt i hvilke situationer, hvordan, hvorfor og hvorvidt fremmende og hæmmende faktorer påvirkede deres fysiske aktivitetsniveau i løbet af skoledagen. Denne viden skulle give en retningsgiver for at udvikle et beslutningsgrundlag til et forandringspotentiale, således at flere børn og unge i udskolingen ville blive mere fysisk aktive i skoledagen.

Retningslinjer for opsættelsen af transskriptionen:

Formålet med transskriptionen var at gøre rådata af lydoptagelsen fra fokusgruppeinterviewet overskueligt og håndterbart, for efterfølgende at kunne bearbejde og analysere empirimaterialet (Mik-Meyer & Järvinen 2005, s. 179). Med afsat i ovenstående blev der opsat retningslinjer for transskriptionen (se tabel 6)), med ønske om at få en tydeligere præsentation af, hvad nøgleinformanterne fra udskolingsklassen fortalte.

Tabel 6: Retningslinjer for opsættelsen af transskriptionen

Symbol	Betydning
M1	Markeres for at være hovedmoderator.
M2	Markeres for at være den supplerende moderator.
Tim, Ida osv.	Nøgleinformanten markeres med et pseudonym for deres navn.
[Grin...]	Markeres for latter.
.....	Markeres for at være en pause kortere end 5 sekunder.
[Pause]	Markeres for at være en pause længere end 5 sekunder.
STORE BOGSTAVER	Anvendes når der opstår højt toneleje eller lægger tryk på sit udsagn.
Rød markering	Anvendes ved utydelig tale eller usikker transskribering.
[]	Anvendes ved overlappende tale.
Lyd som Øhm, emmm, hmmm, m.m. udelades fra transskriberingen, hvis ikke det har betydning for det der bliver sagt.	
Linjenumre er fortløbende og farves efter den enkelte nøgleinformant, f.eks. Ida: lilla osv.	

5.6.5 Etiske overvejelser

Under udarbejdelse af specialet havde specialegruppen flere etiske overvejelser, for at sætte en ramme for at gøre “det rigtige” og ville “det rigtige”, begrundet ud fra normer og værdier (Rendtorff 2003, s. 25). Nedenstående afsnit ekspliciterer og begrunder, hvilke handlinger, der blev vurderet som “rigtige” i forhold til deltagerne der var medvirkende i emperiindsamlingen, samt understreger det der blev opfattet som vigtige refleksioner over egen praksis og konsekvenser heraf.

Etiske overvejelser med henblik på at finde praksiskontakt:

For at besvare problemformuleringen var det nødvendigt at få kontakt til en folkeskole, der ville tillade og acceptere deltagerobservationer i både lektioner og i frikvarterer. Dette med henblik på at få indblik i børn og unges samlede skoledag i en udskolingsklasse.

Formulering og tilnærming både mundtlig og skriftlig (Thagaard 2013, s. 67-68) blev derfor nøje overvejet. Det blev tilstræbt at undgå værdiladede ord, der gav mulighed for tolkning i en retning, der ikke var hensigtsmæssig, og som kunne påvirke deres ønske om et muligt samarbejde.

At lægge vægt på og give udtryk for, at deltagelsen i specialets undersøgelse ikke skulle gå ud over skolepersonalets tid eller ressourcer, blev eksempelvis højt prioriteret. Dette især da der efter flere telefonsamtaler med forskellige skoleledere blev meddelt, at lærerne er presset i forhold til opgaver, der skal løftes i løbet af skoledagen. Endvidere blev det overvejet, hvordan analysen og resultaterne blev formidlet, således at skolepersonalet ikke skulle have en fornemmelse af, at deres individuelle undervisningstilrettelæggelse blev vurderet. Denne overvejelse blev skabt, fordi der yderligere fra skoleledere blev givet udtryk for, at skolepersonalet blev evalueret og vurderet rigeligt. At være ydmyg i tilnærmelsen (Thagaard 2013, s. 67-68), forstået ved, at det blev ekspliciteret at deltagelsen i specialets undersøgelse ville blive værdsat. Desuden blev de oplyst om at det ville blive prioriteret at der ville blive medbragt kage, og samtidig blev det tilbudt at holde et oplæg om specialets konklusion, eller udføre et initiativ på folkeskolen.

Forskningsetiske overvejelser:

Der blev yderligere reflekteret over, hvorvidt undersøgelsen skulle anmeldes og godkendes fra Videnskabsetisk Komité samt Datatilsynet eller ej. Specialet indeholdt intet biologisk materiale, hvorfor det ikke blev anmeldt til Videnskabsetisk Komité (Retsinformation.dk 2011). Derudover kom specialegruppen ikke i kontakt med personfølsomme oplysninger, hvorfor specialet ligeledes ikke skulle anmeldes til Datatilsynet (Retsinformation.dk 2000). Selvom specialet ikke skulle anmeldes, blev de pågældende krav alligevel forsøgt at blive opretholdt. Eksempelvis blev anonymiteten med henblik på folkeskolen og tilhørende deltagere forsøgt bevaret ved at anvende pseudonymer, samtidig med at opbevare empirisk materiale utilgængeligt for uvedkommende. Yderligere blev et informationsbrev og samtykkeerklæringer udarbejdet, hvori der blandt andet stod, at specialegruppen har tavshedspligt (se bilag 1-4). Informationsbrevet og samtykkeerklæringen blev sendt via intranet og indhentet inden empiriindsamlingen blev foretaget. Specialet levede således op til Helsinki-daklarationens krav om, at sikre alle deltagers rettigheder, sikkerhed og fortrolighed (WMA 2008).

Filosofisk etiske overvejelser:

I relation til filosofisk etiske overvejelser kan specialets problem, med henblik på det faldende fysiske aktivitetsniveau blandt udskolingselever i skoledagen, ansues som nytteetisk (Rendtorff 2003, s. 29). Selvom samfundet kan drage nytte af mindre omkostninger, når flere børn og unge i udskolingsklasser er mere fysisk aktive og

eksempelvis overvægt derved kan forebygges, vil nærværende speciale primært have fokus rettet mod pligtetikken. Specialegruppen har derfor haft pligt til at handle i god vilje og undgå skade (Rendtorff 2003, s. 26-27). Eksempelvis blev der reflekteret over, hvordan specialets fund præsenteres og formidles, for herved at undgå ”en løftet pegefingern” overfor skolesystemet og skolepersonalet, eller undgå at stigmatisere en særlig gruppe (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 114), som i dette tilfælde ville være børn og unge i 9. klassetrin.

5.7 Afdækning af relevant litteratur

Litteratursøgningen havde til formål at afdække litteratur, der kunne benyttes i en analyseproces til redegørelse af problemfeltet, samt til senere besvarelse af problemformuleringen. Som baggrund for det initierende problem og problemanalysen blev der indledningsvis lavet en usystematisk og systematisk litteratursøgning, med afsæt i fysisk aktivitet blandt børn og unge i folkeskolen. Efter endt problemanalyse, blev der anvendt flere strategier til at identificere relevant litteratur til problemformuleringen, hvoraf den systematiske litteratursøgning har været den primære fremgangsmåde.

5.7.1 Søgestrategi for den indledende, brede usystematiske og systematiske litteratursøgning

Indledningsvis blev der i idéfasen foretaget flere brede usystematiske søgninger, med afsæt i fysisk aktivitet blandt børn og unge i folkeskolen. De usystematiske søgninger skulle undersøge emner og begreber relateret til problemfeltet, samt bidrage til et fundament for den videre systematiske litteratursøgning (Rienecker & Stray Jørgensen 2012, s. 144). I første omgang blev der søgt med fritextord i databaser som google scholar, bibliotek.dk, sundhedsstyrelsen.dk, skolernes databaseservice og på undervisningsministeriets hjemmeside.

De indledende usystematiske søgninger dannede grundlag for de begreber, der blev anvendt i den brede systematiske litteratursøgning i databaserne EMBASE, ERIC, Sociological Abstracts og PsycInfo (se bilag 6 - søgeprotokol). Disse databaser blev valgt da folkesundhedsvidenskab befinder sig i et flervidenskabeligt afsæt (Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet 2016), hvorfor der var interesse i fagområder af såvel sundhedsvidenskabelig, sociologisk og psykologisk karakter. Endvidere blev ERIC benyttet fordi databasen er pædagogisk, uddannelses- og skolerelateret (Aalborg Universitetsbibliotek 2017; Lund et al. 2014, s. 50), og ville kunne favne litteratur relateret til skolekonteksten.

Den indledende systematiske litteratursøgning blev således benyttet i analyseprocessen og udformningen af det initierende problem og problemanalysen, der har ledt til specialets problemformulering. Den efterfølgende systematiske litteratursøgning havde til hensigt at afdække litteratur til problemformuleringen og fremme diskussion af de empiriske fund. Fælles for begge systematiske søgninger var, at der forinden blev foretaget testsøgninger i form af fritekstsøgninger (Buus et al. 2008). Dette med henblik på at kunne finde artikler med relevante søgeord for hver blokopdeling. Ligeledes blev kædesøgning og citationssøgning¹⁴ foretaget blandt relevante artikler i henhold til specialets problemfelt og problemformulering for yderligere inspiration til søgetermer.

5.7.2 Søgestrategi for den fokuserede, snævre systematiske litteratursøgning

Den anden systematiske litteratursøgning blev udført i fællesskab den 4. maj 2017. En bibliotekar blev inddraget til sparring i forhold til tilrettelæggelse og udformning af søgestrategien.

Søgestrategien tog udgangspunkt i et revideret PICO-skema, der anvendes til kvalitative undersøgelser (Lund et al. 2014, s. 36) (se bilag 6 - søgeprotokol). Dette skema blev valgt da problemformuleringen har et kvalitativt afsæt. Endvidere blev PICO-skemaet benyttet til at skabe systematik og ensrettede søgninger i de forskellige databaser, samt for at sikre at problemformuleringens indhold ville indgå i blokopdelingen, med henblik på at kunne identificere videnskabelig litteratur, der ville relatere sig til den (Lund et al. 2014, s. 34-35). *Participants* indbefattede børn og unge, mens *Phenomen of Interest* indeholdt fremmende og hæmmende faktorer for fysisk aktivitet mens *Context* er udskolingen. Søgetermernes indhold blev nærmere beskrevet (se bilag 6 - søgeprotokol), med henblik på at kunne sammenligne specialegruppens definitioner med databasernes beskrivelser, for herved at kunne udvælge de søgetermer, der var mest dækkende (Buus et al. 2008).

Indledningsvis blev rækkefølgen af de udvalgte søgetermer fra PICO-skemaet overvejet. Med udgangspunkt i Critical Appraised Topics (CAT) blev en fokusliste til udarbejdelse af søgestrategien anvendt (Lund et al. 2014, s. 26) (se bilag 6 - søgeprotokol). Hensigten med anvendelse af CAT var, at kunne vælge en prioriteret rækkefølge af søgetermerne. Dette i

¹⁴ Citationssøgning går ud på at søge i Scopus som er en citationsdatabase og indeholder referencer fra artikler databasen dækker over. Referencerne bruges til at fremfinde artikler der citerer en tidligere udgivet artikel, som både kan give inspiration til hvordan artiklerne er blevet brugt og anvendt i lignende sammenhænge samt kan give et indblik i hvilke artikler der er mest indflydelsesrige indenfor området (Jensen 2008).

henhold til problemformuleringens fokus, hvorfor *fokus 1* lå på fysisk aktivitet, *fokus 2* på børn og unge mellem 13-16 år, *fokus 3* på udskoling og *fokus 4* på fremmende og hæmmende faktorer. Den valgte blokopdeling blev efterfølgende udfyldt med relevante søgetermer og synonymer hertil.

Valget af kontrollerede emneord blev baseret på måden hvorpå de forskellige databaser indekserede, opgav synonymer og hvordan et eventuelt begrebshierarki udfoldede eller indsnævrede sig. Søgetermerne blev således tilpasset den enkelte database, og det blev tilstræbt at udvælge få søgetermer, som var mest dækkende i henhold til problemformuleringen og specialegruppens udarbejdede definitioner (se bilag 6 - søgeprotokol). Fremmende og hæmmende faktorer har vist sig at være abstrakte begreber, hvorfor specialegruppen oplevede udfordringer med at finde ens kontrollerede emneord i de enkelte databaser. Eksempelvis blev det indekserede søgeterm "behavior" anvendt i Embase, da det var mest dækkende for fremmende og hæmmende faktorer, da begrebet indeholdt såvel det individuelle perspektiv (f.eks. attitude, motivation, child behavior), det sociale/sociologiske perspektiv (f.eks. social behavior, imitation) og andre generelle betydninger som inhibition og promoting.

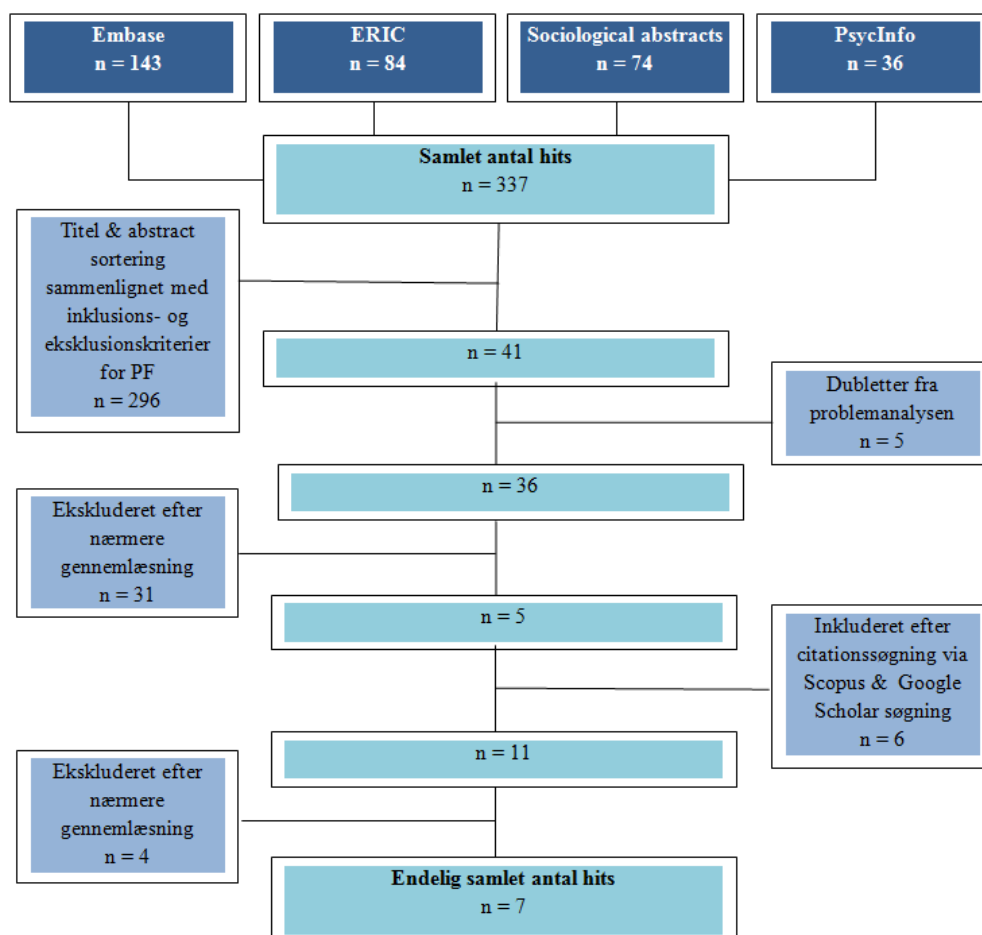
De kontrollerede emneord blev yderligere suppleret med fritekstord, for herved at kunne opnå en ensrettet søgning i alle databaser og sikre at alle nye artikler kunne medtages, eftersom der i ERIC, Sociological Abstracts og PsycInfo ikke indekseres dagligt (Lund et al. 2014, s. 50). For at inddrage alle former for endelser af det valgte fritekstord blev trunkering anvendt (Lund et al. 2014, s. 58). Søgningen blev således bredere, men for at undgå at mængden af hits blev for stor, blev fritekstord indsnævret til kun at indgå i titel og/eller abstract (Lund et al. 2014, s. 47). I relation til de indekserede søgetermer blev "explode"-funktionen benyttet i de databaser og de søgetermer hvor det var muligt, med henblik på at kunne inddrage de underliggende søgetermer. Mens Booleske operator OR blev brugt i sammen blok for at brede søgningen ud, blev AND anvendt til at kunne kombinere blokkene og indsnævre søgningen (Lund et al. 2014, s. 55). Den fokuserede, snævre systematiske litteratursøgning resulterede i 337 samlede hits, hvorefter der blev foretaget en udvælgelsesproces.

5.7.3 Udvalgelse af relevant litteratur til besvarelse af problemformulering

I udvælgelsesprocessen af de 337 samlede hits blev titel og abstract samt in- og eksklusionskriterier anvendt, for at sikre artiklernes *relevans* i henhold til

problemformuleringen (Buus et al. 2008). 296 referencer blev frasorteret efter denne proces. 41 artikler blev hjemhentet til nærmere gennemlæsning, hvoraf 5 var dubletter fra problemanalysen. Efter nærmere gennemlæsning blev 31 artikler ekskluderet. Efterfølgende blev citationssøgning via Scopus og google scholar søgning udført, hvoraf 6 artikler blev medtaget. De resterende 11 artikler blev nærmere vurderet for *relevans* i et forandringsperspektiv, hvoraf 7 artikler slutteligt blev anvendt som primær litteratur og inddraget til diskussion af de empiriske fund og til besvarelse af problemformuleringen. Udvælgelsesprocessen af relevant litteratur illustreres i figur 5 ved hjælp af et flowchart.

Figur 5: Flowchart over den fokuserede, snævre systematiske litteratursøgning

5.7.4 Kritisk kvalitetsvurdering af den udvalgte litteratur til problemformuleringen

De udvalgte artikler blev kritisk kvalitetsvurderet og *gyldighed* og *anvendelighed* blev relateret til problemformuleringen (Lund et al. 2014, s. 90; Rieper & Hansen 2007, s. 11). *Gyldigheden* blev vurderet ud fra forskellige tjeklister, afhængig af artiklernes design (Lund et al. 2014, s. 90) (se bilag 7 - vurderingsskema). COREQ (COnsolidated criteria for REporting Qualitative research) blev eksempelvis benyttet til kvalitative artikler, med fokus

rettet mod transparens, konsistens og troværdighed igennem artiklens beskrivelse (The-Equator-Network 2017). PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) blev anvendt til systematiske reviews og STROBE (STrengthening the Reporting of OBservational studies in Epidemiology) som inspiration for surveys (The-Equator-Network 2017). Evidenstypologi blev ligeledes benyttet. Dette med henblik på at kunne vurdere artiklernes *anvendelighed*. Tilgangen er helhedsorienteret, og kunne i større grad vurdere litteraturens indhold for anvendelighed i henhold til besvarelse af problemformuleringen frem for at lægge udvælgelsesprocessen op ad evidenshierarkiet (Rieper & Hansen 2007, s. 11 & 81).

5.8 Analysestrategi

Analysestrategien er en ramme for at opnå den viden problemstillingen retter sig mod (Christensen et al. 2013, s. 78), hvorfor følgende afsnit vil eksplicitere begrundelser for valg og anvendelse af den valgte analysestrategi.

5.8.1 Kvalitativ indholdsanalyse

Analysen tog udgangspunkt i en kvalitativ indholdsanalyse (Halkier 2016, s. 75; Coffey & Atkinson 1996, s. 32-45). Argumentet for denne analysestrategi var, at den havde til hensigt at skabe struktur og danne overblik over empirien, med henblik på at få en forståelse af indholdsmæssige temaer, der gik på tværs af hinanden (Ibid.). Analysestrategi er egnet til at danne overordnede tematikker (Ibid.), og dermed brugbar til specialets planlagte struktur. Dette især med henblik på at foretage en foreløbig analyse af observationer og uformelle samtaler til udarbejdelse af interviewguiden til fokusgruppeinterviewet.

5.8.2 Analytisk fremgangsmåde

Den kvalitative indholdsanalyse bestod af tre delvis overlappende kodningsfaser: kodning, kategorisering og begrebsliggørelse (Halkier 2016, s. 75, Coffey & Atkinson 1996, s. 32-45). Efter afsluttet fokusgruppeinterview blandt børn og unge fra udskolingsklassen, blev den kvalitative indholdsanalyse påbegyndt forfra af både empirien fra deltagerobservationer og de uformelle samtaler samt fra fokusgruppeinterviewet (se bilag 8 - kodetræ).

Analysen blev indledt ved at læse det samlede tekstmateriale flere gange igennem, for at starte med en åben kodning (Halkier 2016, s. 75-76; Coffey & Atkinson 1996, s. 32-45). Kodningen blev udført i forhold til, hvilken mening, der umiddelbart fremkom ved en hurtig

gennemlæsning af empirimaterialet (Ibid.). I kategoriseringsfasen blev de mange koder samlet i overordnede kategorier (Ibid.). Kodningen og kategoriseringen var induktiv styret med problemformuleringen i mente.

I den tredje kodningsfase (begrebsliggørelsen) blev Scheins teori om organisationskultur, hvor begreberne artefakter, værdier og normer samt grundlæggende antagelser indgår (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 118-126), anvendt med en abduktiv tilgang i analysen. Disse begreber blev valgt, fordi empirien overvejende havde en kulturel betydning, og fordi kulturen kan være en vigtig faktor (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 119) for måden, hvorledes fremmende og hæmmende faktorer for fysisk aktivitet kan opstå og figurere i skoledagen. Begreberne blev derfor anset for værende en teoretisk ramme for fortolkningen af de 2 fremanalyserede temaer. De 2 temaer blev fremanalyseret efter gentagelser og mønstre samt variationer, kontraster og paradokser (Halkier 2016, s. 78). Dette blev valgt for at undgå, at egne antagelser om problemformuleringen blev forsøgt opfyldt, men i stedet besvaret ud fra et teoretisk perspektiv.

Resultaterne fra analysen vil repræsentere de overordnede tendenser i det empiriske materiale. Disse blev diskuteret indbyrdes i specialegruppen og med vejlederen, indtil en omfattende fortolkning og konceptualisering blev opnået.

5.8.3 Scheins begreber inden for organisationskultur som teoretisk ramme

Scheins teori om organisationskultur bygger på en grundantagelse om, at kulturen skal forstås som en gensidig socialt betinget læreproces i en organisation set ud fra et socialt perspektiv (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 119). Ifølge Schein har kulturen betydning for, hvad mennesker oplever som værende vigtigt, hvilket afspejler sig i deres holdninger og handlinger (Ibid.). Kulturen kan således afspejle, hvordan fysisk aktivitet organiseres i udskolingsklassen. Dette harmonerer med specialets afsæt i den socialkonstruktivistiske antagelse om, at verden er socialt konstrueret, og skabes gennem sociale processer.

Scheins tre begreber (artefakter, værdier og normer, samt grundlæggende antagelser) blev i analysen anvendt med en abduktiv tilgang. Begrebernes anvendelse kan bidrage til at forstå, hvilken organisationskultur, der ligger til grund for fremmende og hæmmende faktorer for fysisk aktivitet blandt den respektive udskolingsklasse. Endvidere kan begrebernes anvendelse give en dybere indsigt i hvilken sammenhæng, der er mellem artefakter, værdier

og normer samt grundlæggende antagelser (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 119). Denne viden kan inddrages i et beslutningsgrundlag, hvor hensigten er at fremme fysisk aktivitet i en udskolingsklasse i løbet af en skoledag. Begrebernes rolle var således at åbne op for en nuanceret forståelse af de empiriske fund, gennem bestemte teoretiske linser under analysearbejdet (Høyer 2013, s. 24).

Til forenkling blev begreberne nedenfor særskilt. Ifølge Schein er artefakter, værdier og normer samt grundlæggende antagelser dog tre kulturniveauer, der udgør forskellige lag i en organisation. Det er derfor nødvendigt at bemærke, at disse begreber interagerer med hinanden og udgør kernen i en samlet organisation. Dette skal medtænkes i en analyse for, at kunne forstå en organisationskultur, samt forstå grundlaget for forandringspotentialitet. Dette for at udarbejde et realistisk beslutningsgrundlag.

5.8.3.1 Artefakter

Artefakter er det første niveau i Scheins organisationsmodel, og bliver af Jacobsen & Thorsvik defineret som observerbare udtryk for kulturen (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 124-126). Dette omfatter både organisationens arkitektur, indretning, faciliteter, sprog, adfærd, påklædning, synliggørelse af ros og anerkendelse samt hvordan de enkelte individer interagerer med hinanden (Ibid.). Begrebet artefakter kan bidrage til en forståelse af hvordan og på hvilken måde, en organisation er bygget op (Ibid.). Den kan således anses som overfladen, der viser alt det, der er med til at skabe børn og unges skoledag. For at kunne forandre artefakter, er det nødvendigt at gå i dybden med de andre lag.

5.8.3.2 Værdier og normer

Værdier og normer er det næste niveau, der indebærer, hvordan organisationen er styret af en bestemt kulturel opfattelse (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 123-124). Mens værdier fortæller hvad der er værdifuldt og ønskværdigt, indebærer normer de såkaldte uskrevne regler, der angiver, hvad der er passende i forskellige sociale sammenhænge (Ibid.). En analyse af udskolingens værdier og normer kan således bidrage til en forståelse af hvilke bevidste valgt, der er blevet truffet, samt hvilke regler der kan have betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau i skoledagen.

5.8.3.3 Grundlæggende antagelser

Det tredje og sidste niveau omhandler de grundlæggende antagelser, de uskrevne regler, der angiver samspillet mellem individerne i en organisation (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 121-

122). De grundlæggende antagelser er ofte godt integreret i organisationens miljø, og eksisterer usynligt samt ubevidst, hvorfor disse kan være svære at identificere for medarbejdere (Ibid.). Begrebet indebærer normer og attituder, der over tid styrer måden for hvordan der tages en beslutning og ageres (Ibid.). En analyse af hvad der, ifølge Schein tages for givet, kan således bidrage til en forståelse af fysisk aktivitet i en udskolingsklasse i deres skoledag.

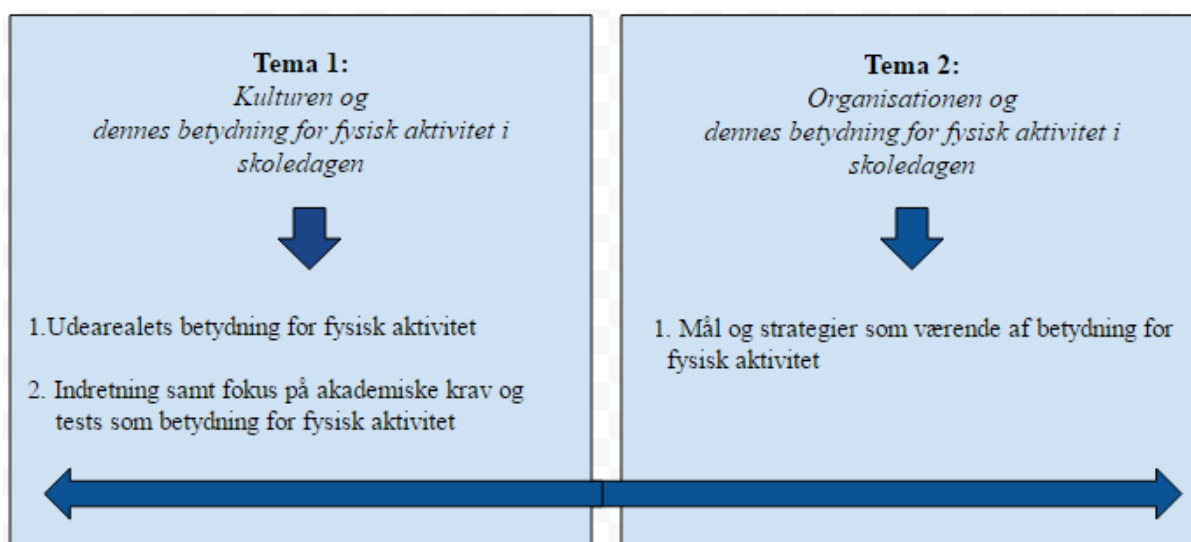
Kapitel 6

Præsentation af analysen

6. Præsentation af analysen

Udgangspunktet for analysen var, hvordan skoledagen kan påvirke og sætte betingelser for, hvad der kan fremme og hæmme fysisk aktivitet blandt børn og unge i en udskolingsklasse i en dansk folkeskole. Analysen førte til to overordnede temaer, hvor de lodrette pile illustrerer, at hvert tema har tilhørende undertemaer. Den vandrette pil skal forstås som, at de forskellige temaer er selvstændige, men er tæt knyttede og vil interagere med hinanden, hvorfor der trækkes paralleller mellem temaer undervejs i præsentationen (se figur 6). Artefakter, værdier og normer samt grundlæggende antagelser, jf. teori om Scheins organisationskultur, vil fremstå som centrale begreber i de 2 fremanalyserede temaer og anvendes som dåseåbner til bearbejdning af de empiriske fund (Høyer 2013, s. 24). Understøttende empiri fra deltagerobservationer og uformelle samtaler samt udsagn fra fokusgruppeinterviewet vil være markeret med kursiv skrift.

Figur 6: Oversigt over analysens opbygning

6.1 Kulturen og dennes betydning for fysisk aktivitet i skoledagen

I temaet, *Kultur og dennes betydning for fysisk aktivitet i skoledagen*, redegøres for de forhold som empirien viste, som værende betydningsfulde for det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i udskolingsklassen. Samlet set viste analysens resultater, at måden, hvorpå folkeskolens arkitektur og indretning fremstår, har en central betydning for de faktorer der påvirker fysisk aktivitet. Analysens resultater viste yderligere, at udskolingsklassens praksis og kultur for fysisk aktivitet afhang af flere forskellige forhold.

6.1.1 Udearealets betydning for fysisk aktivitet

Empirien tydede på at skolens ude- og grøntareal, der var til fri afbenyttelse for skolens børn og unge samt for skolepersonalet, kunne have betydning for fysisk aktivitet, da ude- og grøntareal fremkom som en mulighed for eksempelvis at lege, gå ture og spille boldspil. Dette kom til udtryk ved, at der blev observeret at *der udenfor er en fodboldbane, hvor der er børn og unge, der spiller fodbold* (1. observationsdag, feltnote nr. 12). På baggrund af denne observation kan ude- og grøntareal tyde på at være en fremmende faktor for fysisk aktivitet, grundet tilgang og mulighed for fysisk aktivitet til fri afbenyttelse.

Til gengæld forklarede børn og unge fra udskolingsklassen, at udearealet ikke blev brugt, hvilket illustreres igennem udtalelsen i en uformel samtale: *“Jeg kan ikke huske hvornår vi har været ude i pauserne”* (2. observationsdag, feltnote nr. 5). Den manglende brug af udearealet kan ud fra et diskussionsuddrag fra fokusgruppeinterviewet hænge sammen med, at specifikke udearealer var tiltænkt bestemte klassetrin, og således organisatorisk inddelt:

“Per: Vi har ikke rigtig nogen udesteder at være.

Niklas: I 8. klasse var vi drenge ude og legede gemmeleg i frikvarteret. Det var for at have noget at lave i frikvartererne, fordi vi altid kedede os. Det var ikke rigtig sjovt at være indenfor i frikvarteret længere. Hvis vi faktisk stadig havde et udeareal som i 8. klasse, der var tiltænkt os, så tror jeg at flere ville være udenfor, i stedet at sidde indenfor hele tiden, fordi tiden ville gå hurtigere. Vi bruger jo ikke de andre trins områder” (Linje 27-30).

Ud fra ovenstående uddrag fremkom at benyttelse af udearealet kan variere efter klassetrin, og kan give en forståelse af, at de ville have benyttet udearealet i større grad, hvis de havde haft deres eget område, der var tilknyttet udskolingsklassen. Det at børn og unge fra udskolingsklassen ville have benyttet udearealet, hvis de havde deres eget område, kan ifølge Scheins teori hænge sammen med holdninger, der reflekteres i deres handlinger. Dette kan udledes til en opførselskodeks (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 124) blandt børn og unge i udskolingsklassen, om hvorledes udearealet benyttes. Dette fordi børn og unge fra udskolingsklassen vedholder en given kultur, ved at der er områder tilknyttet bestemte klassetrin og de herved følger reglen om at benytte de arealer, der er tiltænkt dem. Det kan derfor tyde på, at manglen på et specifikt område tiltænkt udskolingsklassen får betydning for, om de, i frikvarteret, bevæger sig udenfor, og benytter skolens udeareal.

Yderligere tyder empirien på, at tilrettelæggelsen og initiativ til fysisk aktivitet af andre børn og unge eller ledelsen var en faktor, som havde betydning for om de var fysisk aktive.

Uddrag fra fokusgruppeinterviewet viser hvordan dette kom til udtryk: *“Elevrådet eller ledelsen kunne tage initiativ til fysiske aktiviteter i skoledagen, det ville helt sikkert hjælpe på det”* (Maria, linje151-152). Dette kom yderligere til udtryk i en deltagerobservation hvor: *En af drengene spørger en klassekammerat om vedkommende vil med ud og gå en tur.*

Vedkommende svarer ja, hvorfor de sammen forlader klasselokalet (1. observationsdag, feltnote nr. 14).

Endvidere fremkom det af empirien, at det fysiske aktivitetsniveau relateret til ude- og grøntareal var højere i mellemtrin (4.-6. klassetrin), hvor børn og unge skulle opholde sig udenfor i frikvarterne, hvilket understøttes af følgende udsagn i en uformel samtale med tre piger og to drenge fra udskolingsklassen:

Tidligere var vi mere aktive og var ude hvert frikvarter, fordi der var en regel om, at vi skulle være udenfor. Mens alle andre nikker, tilføjer en anden at de legede fangeleg, spillede fodbold eller rundbold sammen som de i øvrigt gjorde tit (2. observationsdag, feltnote nr. 6).

Dette kunne yderligere underbygges af et diskussionsudrag fra fokusgruppeinterviewet:

Ida: *I mellemtrinet... du ved 4.-6. klasse, var vi ude hvert frikvarter.*

Tim: *Ja i frikvartererne, men ikke i timerne.*

Ida: *Men dengang spillede vi fodbold.*

Karin: *Eller legede fangeleg”* (Linje 34-37).

På baggrund af ovenstående uddrag sammenholdt med hvorledes børn og unge udtaler sig om udesteder, kan det tyde på, at udeareal, ifølge Scheins teori, er betinget af flere faktorer de tillægger en værdi (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 123). Disse værdier, der ifølge Scheins teori, anses som abstrakte idealer (Ibid.) kan påvirkes af udearealet og organiseringen heraf som en artefakt, der kan sætte rammer og betingelser for hvilke handlinger og holdninger børn og unge har til udearealet. Det kan yderligere udledes, med afsæt i Scheins teori, at den organisatoriske prioritering i relation til udearealet, er et udtryk for folkeskolens

underliggende kultur (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 124). Ude- og grøntarealet kan som artefakt anskues på flere måder. På den ene side har ude- og grøntarealet ifølge Scheins teori en symbolsk side (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 126), hvor udearealet fremstod af værdi for folkeskolen og kunne fremme fysisk aktivitet. På den anden side har ude- og grøntarealet ifølge Scheins teori også en instrumentel side (Ibid.). Det kan tolkes, at folkeskolen ikke har en klar defineret hensigt med udearealet for udskolingsklassen. Dette på baggrund af, at der ikke længere er en regel knyttet til benyttelse af udeareal i frikvarteret, samt at der aktuelt intet område er til udskolingsklassen. Reglen samt tilknytningen til et specifikt udeareal kan tyde på, at være faktorer der har betydning for det fysiske aktivitetsniveau. Således kan det se ud til, at der kan ligge et forandringspotentiale i henhold til tilrettelæggelsen og hensigten med udearealer.

6.1.2 Indretning samt fokus på akademiske krav og tests som betydning for fysisk aktivitet

I modsætning til udearealer hvor det kunne tolkes, at der ikke fremgik en klar defineret hensigt, fremstod klasselokalet og skolens indretning med et tydeligt formål, hvilket illustreres i følgende feltnote:

I vindueskarmen står der reagensglas med jord og blomster. På væggen er der plakater omhandlende historie og samfund af faglig relevans. Yderligere hænger der et skema med klassens lektioner og aktiviteter i løbet af ugen, der illustrerer, hvordan deres dage er struktureret. Ved siden af døren er der to opslagstavler, hvor den ene er digital og den anden en almindelig tavle, hvorpå der står forskellige beskeder. Det er placeret 22 stole med tilhørende borde, alle med front rettet mod katederet og tavle (1. observationsdag, feltnote nr. 4).

Med afsæt i Scheins teori kan ovenstående observation tyde på, at den praksis, der udøves i klasselokalet, kan være et udtryk for den tradition og kultur (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 125), der er tilknyttet de akademiske krav og opgaver, der skal løftes i folkeskolen. Ifølge Scheins teori kan faglige plakater, tavle og stolerækker anses for artefakter (Ibid.), der kan være et udtryk for, at skolen er et sted for læring. Yderligere kan skemaet, med ugens lektioner, visuelt underbygge en agenda for hvilke opgaver, der skal løftes i udskolingsklassen. En anden deltagerobservation viser yderligere, hvorledes akademiske krav og test kom til udtryk i udskolingsklassens skoledag:

Tysklæreren starter undervisningen med at fordele et kopi-ark og fortæller at det er en lille test som eleverne skal udfylde i løbet af 15 min. Efter at tiden er gået samler læreren kopi-arkene ind igen. Dernæst beder tysklæreren eleverne om at følge med i en tekst som han vil læse op og som de skal gentage højt i plenum. Eftersom teksten er blevet læst op, spørger læreren om der er en der har lyst til at starte med at læse nogle linjer op. Der er en der rækker hånden op og læser højt. Læreren sidder ved sit kateder, med undervisningsmateriale foran sig. Han laver noter, efter den pågældende person har læst et afsnit op. Tysklæreren roser og hjælper med udtalelserne, når disse er svære for dem (1. observationsdag, feltnote nr. 18).

Ovenstående illustrerer en læringssituation, hvor læreren organiserer og tilrettelægger undervisningen så aktiv deltagelse sikres. Dette gøres ved at børn og unge i udskolingsklassen må følge med i teksten. Denne form for undervisning kan, med afsæt i Scheins teori, fremstå som en traditionel norm (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 123-124), for, hvorledes læring bliver tilrettelagt og organiseret, i de rammer som klasselokalet og betingelserne for undervisningslektionen giver. Det ses af observationen, at fagligt indhold, tests og individuel bedømmelse prioriteres i denne undervisningslektion, som således kan tyde på, at der benyttes en undervisningsstil baseret på børn og unges slutresultater. Til at underbygge denne udlægning pointerede nøgleinformanterne i fokusgruppeinterviewet, hvorledes de oplever, at deres lærere har fokus på de mange opgaver, der skal løftes for at nå deres afgangsprøver, mens der syntes mindre fokus på at integrere fysisk aktivitet. “Lærerne giver udtryk for at der ikke er tid til at gå en tur eller sådan noget” (Tim, fokusgruppe, linje 98), “De siger at der ikke er tid til det, fordi der er så meget vi skal nå i forbindelse med afgangsprøverne” (Ida, fokusgruppe, linje 99) og “Det synes jeg tit de siger” (Maria, fokusgruppe, linje 100). Dette kan formentlig skyldes, at læring af fagligt indhold har første prioritet i udskolingsklassen, da der ifølge udtalelserne blev givet udtryk for, at der ikke er tid til andet, fordi der er så meget, der skal nås i henhold til afgangsprøverne.

På baggrund af ovenstående kan klasselokalets indretning, ifølge Scheins teori, anses for at være en artefakt, mens fokus på akademiske krav og test kan anses for værende en norm, der tilsammen giver udtryk for, hvad der er passende at gøre (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 123) i en skolemæssig sammenhæng. Artefakten og normen om at skolen primært har fokus på det faglige, kan i dette tilfælde være forbundet til bestemte principper og regler, som forventes at følges, idet eksempelvis en gåtur eller lignende ikke prioriteres når afgangsprøverne er

vigtigere. Det kan således tyde på, at læring tilknyttet målet om at nå det faglige indhold, relateret til afgangsprøverne, er en hæmmende faktor for fysisk aktivitet. Der kan her ses et forandringspotentiale i at opstille mål samt betingelser for læring, der inkluderer fysisk aktivitet.

Videre kan det tyde på at de artefakter og normer, der er forankret i klasselokalet, kan have en betydning for, hvorledes børn og unge forstår og oplever fysisk aktivitet i det, de er en del af i en skolemæssig kontekst. Dette kom blandt andet til udtryk i følgende diskussionsuddrag af fokusgruppeinterviewet:

“Karen: Skolen er bare et andet miljø til at lave fysisk aktivitet... du ved, at man ligesom er i et humør til at lave intet. Jeg tror det er noget psykologisk. At man ved fra starten af morgenen at jeg lige så godt kan lade være med at være fysisk aktiv nu, for jeg ved at jeg skal have mange timer, hvor jeg bare sidder.

Stine: Man har siddet stille i 90 minutter uden rigtigt at have rørt sig. Ja, så kan man ligeså godt bare blive ved med at sidde stille.

Tim: Det er det der med at når det er på skolen, så er det bare noget andet. F.eks fodbold. Det er bare noget andet at spille fodbold når det er på skolen.

Ida: Så er det ikke sådan du ved,.. jeg ved ikke hvordan jeg skal forklare det... det er bare et andet miljø.

Maria: Ja, det passer.

Niklas: Man er ligesom i et humør, til at lave intet” (Linje 50-58).

Ovenstående uddrag giver udtryk for at skolen er et miljø med stillesiddende aktiviteter, der får betydning for børn og unges humør på fysisk aktivitet i skoledagen, hvilket yderligere var forhold, der blev observeret i praksis:

Klokken er 9.00 og dansklektionen starter. Karin beder to fra udskolingsklassen komme op til tavlen og fremlægge deres reklamefilm. Mens der er to fra udskolingsklassen der præsenterer deres reklamefilm, sidder de andre på deres stole og lytter opmærksomt (2. observationsdag, feltnote nr. 3).

Klokken er 9.45 og ringer ud til et 30 minutters frikvarter. En pige kigger på sin sidemand og spørger om de vil se filmen færdig. Den anden pige nikker. De bliver

siddende på deres stole, åbner computeren og tænder for filmen (1. observationsdag, feltnote nr. 5).

Klokken 11.50 og ringer ud til det store frikvarter. En drengeflok sidder på en række i klasselokalet og spiller et onlinespil sammen, med hver deres mobiltelefoner i hånden. De råber og giver hinanden high-five når de har vundet kampen (1. & 2.observationsdag, feltnote nr. 8 & 14).

Klokken er 12.35 og ringer til næste undervisningslektion som er religion. Børn og unge fra udskolingsklassen sidder på deres pladser. Vikarelæreren kommer ind og beder dem om at finde deres synopser frem, for at kunne forberede sig til eksamen hvis de skulle trække religionsfaget. Mens der kan høres en stønnen, går børn og unge fra udskolingsklassen så småt i gang. De sidder foran deres computere og skriver svar ned til spørgsmålene i synopsisen (2. observationsdag, feltnote nr. 16).

Klokken er 13.20 og ringer ud til frikvarteret. Alle bliver siddende på deres stole og enten spiser deres madpakker, tager mobiltelefoner ud af lommen eller ser filmclips på pc'en (1. & 2. observationsdag, feltnote nr. 11 & 19).

Indblikket i den observerbare indretning og stoles anvendelse samt oplevelsen og observationen af hvorledes undervisningen tilrettelægges i klasselokalet og yderligere, hvordan frikvarterne benyttes, kan ifølge Scheins teori, anses for at være centrale kulturartefakter (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 126). Kulturartefakterne viser en social konstrueret adfærd, der fremmer stillesiddende aktiviteter. Disse kulturartefakter kan tyde på, at være en faktor til at børn og unge oplever at komme i et humør til at lave intet, og benytter sig af stillesiddende aktiviteter, der kan hæmme deres fysiske aktivitetsniveau i skoledagen. Med afsæt i Scheins teori vil den grad, der tillader eksempelvis stillesiddende adfærd at blive tilkendegivet i klasselokalet, give et udtryk for grundlæggende antagelser, værdier og normer (Ibid.). Fremmende og hæmmende faktorer for fysisk aktivitet fremstår dog som et komplekst fænomen i relation til den tilkendegivende adfærd (Ibid.) i udskolingsklassen. Der fremgik af blandt andet en uformel samtale med klasselæreren Karin, at det at rejse sig fra stolene i løbet af undervisningslektionen ville være en naturlig reaktion, når børn og unge skal sidde mindst 45 min. i en undervisningslektion:

Klasselæreren Karin fortæller at hun egentlig ikke ved hvordan eleverne kan holde det ud at sidde så længe på stolene. Hun siger at hun dog tror at eleverne ikke står op midt i en undervisningstime, fordi eleverne ikke rigtig tør, at det ville være lidt for mærkeligt. Karin siger yderligere at hun ikke ville have noget imod det, hvis eleverne ville rejse sig op i løbet af en undervisningstime, da det ville være en naturlig reaktion på at skulle sidde i mindst 45 minutter (1. observationsdag, feltnote nr. 22).

Uddraget fra den uformelle samtale med Karin kan tyde på at hun, som deres klasselærer, har en forståelse af, at det at rejse sig i løbet af undervisningen vil være godt og naturligt, og med afsæt i Scheins teori således kan fremstå som en værdi (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 123), der kan anses for at være en fremmede faktor for fysisk aktivitet. Modsat fremstår der et paradoks i denne uformelle samtale, idet hun pointerer at *eleverne ikke rigtig tør, at det ville være lidt for mærkeligt* at gøre i denne sociale sammenhæng. Dette kommer yderligere til udtryk i følgende diskussionsudrag fra fokusgruppeinterviewet:

*“**Stine:** Stolene er lidt hårde at sidde på, men lærerne vil gøre lidt grin med det, hvis der pludselig var en der rejste sig. (Alle smågriner).*

***Karen:** Jeg tror faktisk, at hvis vi gjorde det og sagde at "vi har ondt i røven", så tror jeg de ville begynde at se på det som en form for protest. (De andre samtykker)”*
(Linje 210-213).

Med afsæt i Scheins teori, kan diskussionsudraget indikere, at de stillesiddende aktiviteter er en norm, en uskreven regel (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 123), som angiver, en passende adfærd i skoledagen, der sætter begrænsninger for deres fysisk aktivitet.

Dette paradoks fremkom yderligere i en uformel samtale med skolelederen, hvor ønsket om at fremme fysisk aktivitet blev opfattet som en udfordring, da det ikke er lærerens ekspertise:

Peter siger at han er klar over at lærerne på stedet ikke er så gode til at integrere fysisk aktivitet i undervisningen. Han fortæller at de så småt er begyndt at mødes og have mere fokus på det nu, eftersom de har fået sat tid af til det. Han fortæller yderligere at det dog helt klart er en udfordring, da det ikke er lærernes ekspertise. De bliver hurtigt udfordret og mangler idéer eller indspark hvordan fysisk aktivitet kan bruges og anvendes i undervisningen (2. observationsdag, feltnote nr. 13).

Ovenstående uddrag giver udtryk for, at ledelsen er opmærksom på at der er udfordringer i praksis forbundet til at få integreret fysisk aktivitet i undervisningen. At ledelsen er opmærksom på, at disse udfordringer kan anses for at få en betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau. Det vil give ledelsen en større forståelse af hvilke behov, der bør afdækkes blandt skolepersonalet, og hvilke betingelser der skal til, for at integrering af fysisk aktivitet i skoledagen kan fremmes. Yderligere tyder uddraget på, at skolepersonalet er begyndt at mødes, hvilket kan tyde på et samarbejde om øget fokus på fysisk aktivitet. Ledelsens tilkendegivelse af skolepersonalets udfordringer og afsættelse af møder, kan anses for at være fremmende faktorer, der får betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau i skoledagen.

6.2 Organisationen og dennes betydning for fysisk aktivitet i skoledagen

I temaet *Organisationen og dennes betydning for fysisk aktivitet i skoledagen* redegøres der for det indblik i de organisatoriske forhold, som empirien viste, som værende betydningsfuldt for det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i udskolingsklassen. Samlet set viste analysens resultater, at der er fokus på fysisk aktivitet fra skolelederen og enkelte lærere, som har en betydning for det fysiske aktivitetsniveau i udskolingsklassen.

6.2.1 Mål og strategier som værende af betydning for fysisk aktivitet

Indholdet, der bliver belyst i tema 6.1.2., kan relateres til folkeskolens mål og strategier (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 33), idet blandt andet skolelederen giver udtryk for at *de så småt er begyndt at have fokus på fysisk aktivitet i skoledagen* (2. observationsdag, feltnote nr. 13). Dette fokus kom eksempelvis til udtryk i udskolingsklassens skema, hvor tre lektioner ved navn "USU" var spredt ud over ugen. USU står for "UnderStøttende Undervisning". I en af de uformelle samtaler under deltagerobservationen uddybede tre piger nærmere hvad "USU" indebærer:

Specialegruppen spørger om de kan forklare hvad "USU" står for og hvad det handler om. Pigerne svarer at "USU" står for understøttende undervisning og blev indført med den nye skolereform for at imødekomme kravet om fysisk aktivitet. Endvidere fortæller de at "USU" enten bliver brugt til et ekstra frikvarter eller til faglig fordybelse hvor vi kunne lave de arbejdsopgaver der skal gøres færdige i løbet af ugen (1. observationsdag, feltnote nr. 16).

Dette uddrag af den uformelle samtale kan underbygge skolelederens udtryk for, hvorledes der er fokus på fysisk aktivitet, der kan tyde på at være en fremmede faktor for fysisk aktivitet. Modsat fremkom et forandringspotentiale ved, at der i ovenstående uformel samtale gives udtryk for at *“USU” både bliver benyttet til et ekstra frikvarter og faglig fordybelse* (1. observationsdag, feltnote nr. 16) og således afspejler en variation, hvor indholdet i "USU"-lektionerne ikke er klart defineret. Skolelederens udtalelse, som påpeger at *fysisk aktivitet ikke er lærernes ekspertise* (2. observationsdag, feltnote nr. 13), kan underbygge et behov for, at lærerne får nye kundskaber og færdigheder vedrørende fysisk aktivitet. Oplevelsen af manglende ekspertise blandt skolepersonalet og udfordringer i at integrere fysisk aktivitet illustreres yderligere af følgende udtalelse fra fokusgruppeinterviewet:

“Jeg tror at lærerne der har været her i mange år, hvor der ikke skulle laves noget bevægelse i undervisningen, kan have svært for lige pludselig at gøre det. Især uden lige at få nogen inspiration måske” (Per, fokusgruppe, linje 177-179).

Uddraget tyder på, at indførelsen af den nye skolereform, med fokus på fysisk aktivitet, stiller yderligere krav til de lærere, der har været på skolen i mange år, og at det kan være svært at indføre fysisk aktivitet, hvis de ingen inspiration har fået. At få hjælp fra ekstern ekspertise kan, med afsæt i Scheins teori, anses for at udfordre skolepersonalets grundlæggende antagelser (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 121). Det kan tolkes, med afsæt i Scheins teori, at den social skabte norm (Ibid.), der er tilknyttet faglig læring, kan give en udfordring blandt skolepersonalet. Den social skabte norm kan således anses for at være en hæmmende faktor for skolepersonalet, i forhold til at blive inspireret og få nye perspektiver til, hvordan fysisk aktivitet kan indgå i udskolingsklassen. Videre kan det ud fra et diskussionsuddrag fra fokusgruppeinterviewet tyde på, at skolepersonalet anvender fysisk aktivitet forskelligt i løbet af skoledagen, hvilket illustreres nedenfor:

Karen: *Fysisk aktivitet i undervisningen laver vi ingenting af.*

Niklas: *De andre klasser er tit ude og går en tur.*

Maria: *Det er jo fordi de har XX.*

Niklas: *Ja, det varierer altså efter hvilke lærere man har.*

Stine: *Vi har altså også været ude at gå en tur. I ved med Anne, vikarlæreren, hvor vi har været ude i “USU” timen i fredags.*

Ida: *Jeg føler lidt at YY er nok den bedste af vores lærere til det. Fordi vi har trods alt i "USU" været udenfor og kaste med frisbee.*

Per: *Men det er netop fordi vi har hende til "USU".*

Tim: *Nej men dengang vi havde ÅÅ til "USU", der skulle vi sidde og bruge alle "USU" timerne på at lave dansk.*

Per: *Ja det er rigtigt.*

Niklas: *Også i engelsk laver vi jo ikke rigtig sådan noget. Hvis vi spurgte i engelsk tror jeg heller ikke vi havde fået lov.*

Karen: *fordi så siger hun, at det har vi "USU" til" (Linje 115-126).*

Diskussionsuddraget kan være et udtryk for, at der er forskel på hvorledes skolepersonalet forstår og inddrager fysisk aktivitet. De forskellige måder at tilrettelægge undervisningen på, bliver også italesat i en af de uformelle samtaler med Karin, hvor hun fortæller at:

Nu ved jeg ikke om i allerede har lagt mærke til det, men vi lærere har jo forskellige måder at undervise på. Hun smiler og siger yderligere at tysklæreren eksempelvis benytter sig af den mere traditionelle undervisningsmetode, og at det har han altid gjort. Lærerne benytter altså den metode der virker bedst for dem (1. observationsdag, feltnote nr. 24).

Ud fra Scheins teori kan det tyde på at lærernes adfærd og måde at håndtere undervisningslektioner på, signalere at det er individuelle værdier (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 123), der kommer til udtryk. Disse individuelle værdier kan både anses for at være fremmende og hæmmende for det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unges i udskolingsklassen. På den ene side kan de individuelle værdier fremstå som hæmmende for det fysiske aktivitetsniveau, idet skolepersonalet prioriterer det faglige indhold, som er tilknyttet stillesiddende aktiviteter, mens det på den anden side kan virke fremmende, når skolepersonalet vælger at gå en tur eller udføre andre aktivitetsfremmende tiltag såsom at gå ud og kaste med frisbee.

Det tidligere anvendte uddrag fra den uformelle samtale med skolelederen Peter (tema 6.1.2 - 2. observationsdag, feltnote nr. 13), samt et diskussionsuddrag fra fokusgruppeinterviewet tyder på, at der er forsøgt at gøre lærerne i stand til at løfte opgaven med at integrere fysisk aktivitet i skoledagen:

“Stine: Vi har selv svært ved at komme med forslag til bevægelse i undervisningen, så er det heller ikke sikkert lærerne er så gode til det.

Tim: De har trods alt været til kurser i det.

Stine: Alle vores lærere?

Tim: Jeg mener at ÆÆ sagde at alle lærere havde været på sådan et kursus omhandlende det at få bevægelse ind i undervisningen.

Maria: Det er ikke gået særlig godt så.

Ida: Nej det er det ikke.

Niklas: Men jeg tror også det har noget at gøre med ledelsen. Det at de ikke siger noget om og følger op på at der skal være noget bevægelse i undervisningen” (Linje 187-196).

Diskussionsuddraget kan tyde på, at der er anvendt en strategi i form af, at skolepersonalet har deltaget i kurser for at løfte den nye opgave med ca. 45 min fysisk aktivitet om dagen. At skoleledelsen vælger at sende skolepersonalet på kursus kan, ifølge Scheins teori, anses for at være en værdi (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 123) som ledelsen knytter til kurset som værende ønskeligt og godt. Dette initiativ kan tyde på at fremme det fysisk aktivitetsniveau blandt børn og unge. Modsat fremkom det af empirien at *der observeres stillesiddende aktiviteter* (1. observationsdag, feltnote nr. 7, 13, 23 & 2. observationsdag, feltnote 9, 11 & 21). Disse observationer, sammenholdt med et tidligere uddrag fra skolelederen Peters udsagn i en uformel samtale, har tydeliggjort at det stadig *er en udfordring for lærerne at integrere fysisk aktivitet* (2. observationsdag, feltnote nr. 13). Yderligere viser ovenstående diskussionsuddrag fra fokusgruppeinterviewet at; *“det ikke er gået særlig godt”* (Maria, linje 193).

Ovenstående kan tyde på, at den valgte strategi, med at sende lærerne på et kursus, ikke nødvendigvis har haft en fremmende effekt på det fysiske aktivitetsniveau i den respektive udskolingsklasse. Uddrag vedr. skolepersonalets kursus, giver udtryk for at lærerne er udfordret, og integrering af fysisk aktivitet ikke er gået særlig godt, kan afspejle en kompleksitet. Ifølge Scheins teori kan en organisationskultur have indvirkning på ansattes værdier og normer, der bliver skabt gennem sociale processer (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 120). Omvendt kan de individuelle grundlæggende antagelser ligeledes få betydning for en organisationskultur (Ibid.). I dette tilfælde kan lærernes egen grundlæggende antagelse om

fysisk aktivitet, have betydning for hvorvidt integrering af fysisk aktivitet i undervisningen lykkes. Til at underbygge denne udlægning omtaler Ida i fokusgruppeinterviewet, at en god start kan være, at lærerne selv skal tro på fysisk aktivitet, hvilket illustreres i følgende uddrag:

“Ida: Som en god start, vil det da være at lærerne selv tror på bevægelse i undervisningen, for det virker som at de heller ikke kan lide fysisk aktivitet på en eller anden måde, fordi de gør grin med det. Så er det jo klart at så får de det jo ikke ind i undervisningen, hvis ikke de selv tror på det. Så jeg tror det handler meget om, at hvis skolereformen skulle virke, så skal de selv være engageret i at få fysisk aktivitet integreret i undervisningen” (Linje 417-420).

Ovenstående uddrag kan tyde på, at der er andre individuelle faktorer, der bør medtænkes, når der skal tilrettelægges en strategi for at integrere fysisk aktivitet i skoledagen. Folkeskolereformen, hvis intention er at implementere ca. 45 min. fysisk aktivitet i skoledagen, kan med afsæt i Scheins teori forstås som en planlagt og hierarkisk styret forandring (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 384-385), der vil påvirke den formelle og uformelle kultur (Ibid.). Dette fordi folkeskolereformen netop medfører nye opgaver, der skal løftes i fællesskab, der får betydning for skolepersonalets antagelser, normer og værdier (Ibid.). Ovenstående uddrag kan dog yderligere tyde på, at der er en form for modstræbende accept blandt lærerne i udskolingsklassen, forstået ved at troen relateres til at acceptere fysisk aktivitet som noget der skal implementeres, og kan være godt og rigtigt. Skolepersonalet har dog fortsat svært ved at implementere nye tiltag, hvilket kan underbygges af Karins udtalelse i en uformel samtale, hvor hun gav udtryk for at:

Det kan være svært at implementere nye tiltag og opgaver, da de oplever at der kommer forandringer og besparelser hvert eneste år, og at det har været således de sidste ti år. Derfor oplever mange lærere at de ikke har ressourcerne til at implementere endnu en forandring og stiller sig derfor spørgende til hvorfor man ikke kan vedholde noget man oplevede som værende godt og rigtigt” (2. observationsdag, feltnote nr. 26).

Ovenstående udtalelse fra Karin tyder på, hvorledes forandringer og implementering af nye tiltag ikke nødvendigvis opleves som meningsfuldt og godt. Således tyder det på, at der er en underliggende modstand mod forandring, og at det ikke nødvendigvis alene er en modstand

mod implementering af fysisk aktivitet. Ifølge Jacobsen & Thorsvik (2014) kan mål og strategier have en stor betydning for personalets adfærd og uformelle kultur, og fungere, som beslutningspræmis for den enkelte ansatte (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 33). Det kan derfor tyde på, ud fra observationer, tidligere uddrag af uformelle samtaler og fokusgruppeinterviewet, at skolen er begyndt at fokusere på fysisk aktivitet. Det kan tolkes at der er behov for en tydelig strategi, der giver skolepersonalet en retningsgiver for, hvad der prioriteres. Således giver det en mulighed for, at fysisk aktivitet kan integreres i skoledagen med en fast struktur, hvorfor det kan tyde på, at der ligger et forandringspotentiale heri.

Kapitel 7

Diskussion

7.0 Diskussion

Dette kapitel vil indledningsvis starte med at diskutere de empiriske fund op mod eksisterende litteratur, som både blev fundet ved litteratursøgningen til problemanalysen og til metoden. Dette for at styrke analysens resultater og udarbejde et solidt beslutningsgrundlag for, hvordan folkeskolen kan anvendes som forebyggelsesarena, ved at fremme børn og unges fysiske aktivitet i udskolingsklassen. Den nye folkeskolereform, med fokus på fysisk aktivitet i skoledagen, vil således blive genstand for refleksion.

Yderligere vil kapitlet indeholde en diskussion af metoden, hvor den videnskabsteoretiske position, det valgte design, forskellige empiriindsamlingsmetoder samt analysestrategien med inddragelse af Scheins begreber vil blive diskuteret og vurderet i henhold til, hvordan anvendelsen kan have haft betydning for resultaterne. Afslutningsvis vil kvaliteten af den metodiske fremgangsmåde blive diskuteret.

7.1 Diskussion af de empiriske fund

Specialets empiriske fund viste, at fysisk aktivitet fra både ledelsen og skolepersonalet er blevet indtænkt som en del af skoledagen i udskolingsklassen. Fundene viste yderligere, at børn og unges fysiske aktivitet kan være forbundet med måden, hvorpå fysisk aktivitet bliver organiseret og prioriteret med base i skolekulturen. Skolekulturen blev overordnet tilknyttet arkitektur og indretning af udearealet og klasselokalet, samt organiseringen i forhold den faglige prioritering, som skabte bestemte normer og værdier hertil. De empiriske fund tydeliggjorde, at der var flere fremmende og hæmmende faktorer, der kan have betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau. Det kan derfor udledes, at der er et forandringspotentiale i at skabe klarhed over og enighed om, hvordan fysisk aktivitet strategisk og organisatorisk kan integreres i udskolingsklassers skoledag.

7.1.1 Folkeskolen som kontekst for integrering af fysisk aktivitet i skoledagen

Af de empiriske fund fremkom det, at en hæmmende faktor for børn og unges fysiske aktivitet i løbet af skoledagen, kunne tilknyttes skolens arkitektur. Der var begrænset udeareal i og med der ikke var tildelt et specifikt udeareal til udskolingsklassen. Disse fund er i tråd med litteraturen, der i problemanalysen viste, at fællesarealer og klasselokaler generelt synes at være små i forhold til behov og mulighed for at integrere fysisk aktivitet (Webster et al. 2015), samt utilstrækkelig adgang til faciliteter (Usher & Anderton 2014), der kan hæmme børn og unges fysiske aktivitet i skoledagen.

Ifølge international litteratur kan den almene skolekultur være medvirkende til, hvorvidt fysisk aktivitet bliver prioriteret i skoledagen (Morton et al. 2016). Skolekulturen afspejler sig således i hvilke aktivitetsfremmende tiltag, der fremstår og stilles til rådighed (Rickwood 2015). Dette samsvares med empirien, hvor det fremkom, at der ikke var tildelt et specifikt udeareal til udskolingsklassen, hvorfor organiseringen af udeareal kan være af betydning for fysisk aktivitet. Trods dette, tilstræbte skoleledelsen at imødekomme det manglende udeareal ved at åbne hallen med tilgængelige faciliteter i vinterperioden. Forsøget på at imødekomme det manglende udeareal for udskolingsklassen, kan således tyde på, at skolen har fokus på at fremme børn og unges fysiske aktivitetsniveau i skoledagen. Velvidende at skolelederen gav udtryk for, at der stadig opstår udfordringer blandt skolepersonalet i henhold til at integrere fysisk aktivitet i undervisningen, udgør det, at ledelsen er opmærksom på udfordringerne, en betydelig fremmende faktor. Dette fordi, der ifølge Rickwood (2015), kan overvindes flere udfordringer med implementering af fysisk aktivitet, når skolelederen i sig selv værdsætter fysisk aktivitet. At fysisk aktivitet værdsættes på et organisatorisk niveau, kan være medvirkende til at fremme integrering af fysisk aktivitet i skoledagen. Dette underbygges yderligere af empirien, hvor børn og unge fra udskolingsklassen gav udtryk for, at tilrettelæggelsen af fysisk aktivitet fra eksempelvis ledelsen, kan have en betydning for det fysiske aktivitetsniveau.

Litteraturen underbygger ligeledes at ledelse, der udtrykker og bakker op omkring vigtigheden af fysisk aktivitet, er betydningsfuld for skolekulturen. Skolepersonalet vil således blive mere fokuseret på integrering af fysisk aktivitet, og medvirke til at børn og unge deltager i flere skolebaserede fysiske aktivitetstiltag (Rickwood 2015, Morton et al. 2016). Derudover viser litteratur, at det fysiske aktivitetsniveau i skoledagen kan blive hæmmet af en skolekultur, hvor det organisatoriske fokus ligger på den akademiske præstation og hertil stillesiddende aktiviteter (Dinkel et al. 2017; Morton et al. 2016), hvilket er det primære mål med at gå i folkeskolen (retsinformation.dk 2016). Folkeskolen kan således blive anset for at være en organisatorisk og kontekstuel ramme, der både kan fremme og hæmme børn og unges fysiske aktivitetsniveau i skoledagen. Dette i kraft af deres prioriteringer, hvilket har base i den respektive skolekultur.

Den danske folkeskole har flere opgaver, der skal varetages (Den-Danske-Regering 2013, s. 2). At anse folkeskolen som en forebyggelsesarena hvor fysisk aktivitet skal integreres, kan således fremstå som en kompleks opgave at håndtere i praksis. At tage hensyn til konteksten ved implementerings- og forandringsprocesser er ifølge Scheins teori om organisationskultur

af betydning (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 118-120). International litteratur påpeger yderligere, at en kontekst-baseret tilgang er hensigtsmæssigt, for at opnå en vellykket forandringsproces (Whitelaw et al. 2001). Det er derfor vigtigt at få indblik i den gældende folkeskole, herunder deres kultur og værditilknytning i den gældende folkeskole.

7.1.2 Folkeskolens værditilknytning og forandringsprocesser

Det fremkom af empirien, at folkeskolens værditilknytning, som relateres til udskolingsklassen, var bundet til akademiske krav og tests. Dette fokus underbygges af litteraturen, hvor der ligeledes bliver påpeget, at der i udskolingsklasserne er fokus på faglige præstationer, især op imod afgangsprøverne, hvilket kan medføre et faldende fysisk aktivitetsniveau, blandt andet grundet stillesiddende aktiviteter (Dinkel et al. 2017; Morton et al. 2016; KORA 2015, s. 25). At have fokus på det faglige kan således, med udgangspunkt i litteraturen, anses for at være en rutineret og traditionel organisatorisk prioritering, der opstår i udskolingsklasser. Empirien viste, at det kan være svært for lærere, der har været på folkeskolen i mange år og haft fokus på det faglige, at integrere fysisk aktivitet i undervisningen. Denne rutine kan således være en udfordring i skolepersonalets forandringsparathed. Dette underbygges af en rapport, der ligeledes påpeger, at lærere fra udskolingsklasser synes at finde det "unaturligt" at integrere fysisk aktivitet i undervisningen, såfremt det ikke har faglig relevans (KORA 2015, s. 25). Folkeskolens værditilknytning til fagligheden, kan således medvirke til at skabe en kontekst, der begrænser det fysiske aktivitetsniveau. Dette kan underbygges af empirien, fordi børn og unges udsagn gav udtryk for, at der blev skåret ned i gåture, for således at have tid til at kunne nå at forberede dem til afgangsprøverne til sommer. På den anden side er det folkeskolens opgave at klæde børn og unge akademisk på til de kommende afgangsprøver (retsinformation.dk 2016; Den-Danske-Regering 2013; s. 15). I kraft af den nye folkeskolereform fra 2014, hvor fysisk aktivitet ønskes implementeret (Ibid.), kan den politiske prioritering indikere en påbegyndt forandringsproces i de danske folkeskoler.

Empirien viste at skolepersonalet deltog i kursus omhandlende integrering af fysisk aktivitet i skoledagen. Dette kan anses for at være en måde at imødekomme udfordringen ved forandringsparatheden, tilknyttet fysisk aktivitet i undervisningen. Litteraturen viser, at efteruddannelse af ledelsen prioriteres, for at opkvalificere lærernes viden og give dem redskaber til bedre at integrere fysisk aktivitet i skoledagen (Hall et al. 2011). Det viste sig dog, at trods positive holdninger efter videreuddannelsen og viljen til at integrere fysisk

aktivitet, var der en oplevelse blandt lærerne, at de ikke alene kan løfte denne opgave (Centeio et al. 2014; Parks et al. 2007). Litteraturen viser yderligere, at lærere er bekymrede for ændringerne i deres skoledag og oplever, at integrering af fysisk aktivitet i undervisningen er tidskrævende og kompleks at håndtere i praksis (Ibid.). Dette er i overensstemmelse med de empiriske fund, hvor det fremkom, at integrering af fysisk aktivitet i udskolingsklassen ikke synes tilstrækkeligt implementeret efter at lærerne har været på kursus. Skolelederens udtryk for at skolepersonalet var udfordret med integrering af fysisk aktivitet, underbygger yderligere denne kompleksitet, der forekommer i praksis. En utilsigtet negativ konsekvens, der yderligere kan opstå når skolepersonalet deltager i et kursus er, at ledelsen skaber et individuelt ansvar, der ligger på læreren selv i forhold til at få integreret fysisk aktivitet i skoledagen. Ifølge Centeio et al. (2014) har lærere oplevet, at deres deltagelse i efteruddannelse har omdefinert deres rolle som lærer, idet ansvarsområder såsom at etablere fysisk aktivitet til dagligt, efterfølgende blev tildelt dem.

Endvidere har lærerne, ifølge empirien, oplevet flere forandringer og besparelser hvert år, hvorfor forandringer og implementering af nye tiltag ikke nødvendigvis opleves som meningsfuldt og godt. Dette kan anses for at få betydning for, hvad der bliver prioriteret og anerkendt af skolepersonalet som vigtigt, og at skolepersonalet således ikke alene kan indfri de anbefalede mål om, at integrere mindst 45 min. fysisk aktivitet i skoledagen (retsinformation.dk 2016; Den-Danske-Regering 2013, s. 15). Eftersom lærere i forvejen har en høj arbejdsbyrde (Den-Danske-Regering 2013, s. 2; Centeio et al. 2014; Parks et al. 2007; Robinson 2014, s. 50) påpeger litteraturen, at lærerne har svært ved at håndtere et yderligere ansvar og som blandt andet kan føre til udbrændthed, når de skal løfte opgaven alene (Centeio et al. 2014). Et ekstra frikvarter kan anses som en mulighed for at imødekomme integrering af fysisk aktivitet. Ekstra frikvarterer kan dog føre til utilsigtede negative konsekvenser. Dette fordi litteraturen har vist, at børn og unge, der i forvejen er inaktive, grundet forskellige årsager, kan være tilbøjelige til at forblive inaktive (Pedersen et al. 2016, s. 13) og således ikke får sikret integrering af et øget fysisk aktivitetsniveau i løbet af skoledagen.

Endvidere har empirien vist, at fysisk aktivitet tilsyneladende ikke blev integreret med en klar og regelmæssig måde i udskolingsklassen, hvorfor der kan opstå et spørgsmål om dette bør blive en målsætning. Tydelige mål kan have en positiv indvirkning på hvad skolepersonalet oplever som værende vigtigt, og hvad der bør prioriteres, i en organisation hvor der er mange opgaver der skal løftes (Robinson 2014, s. 50). Ifølge litteraturen er sandsynligheden for god

implementering af fysisk aktivitet større, når der er klarhed og enighed om, hvordan fysisk aktivitet strategisk inddrages i skoledagen (Bulger & Housner 2009). Bulger & Housner påpeger yderligere at integration af fysisk aktivitet er komplekst, hvorfor det kræver en flerdimensionel tilgang til at gøre indholdet simpelt og således mere håndterbart (Ibid.). I den anledning er det nødvendigt med en strategi, der kan anvendes af både lærere, pædagoger og andet fagligt personale, der er tilknyttet skoledagen, for således at kunne gøre denne forandring mulig (Ibid.). Et redskab, der kan skabe struktur og udvikle et fælles opstillet mål kan eksempelvis opnås igennem SMART-modellen, som tager udgangspunkt i at målet skal være specifikt, målbart, accepteret, realistisk og tidsafgrænset (Rønne 2015). SMART-modellen er en måde at skabe et samarbejde på ved at opstille et fælles mål, der er forståeligt og håndterbart blandt flere målgrupper i en organisation, og således skabe sammenhæng samt prioritere ressourcer og indsatser i forhold til hinanden (Ibid.).

Ovenstående diskussion vil således lede frem til en forandringsproces, hvor integration af fysisk aktivitet i skoledagen vil være et fælles projekt mellem skolelederen og det samlede personale, der er tilknyttet folkeskolen. Endvidere er der behov for enighed i alle organisatoriske lag/niveauer om, hvordan fysisk aktivitet strategisk kan integreres i udskolingsklassens skoledag (Bulger & Housner 2009), som kræver et større og tættere samarbejde (Parks et al. 2007; Timperley 2008, s. 19-20).

7.1.3 Hjælp fra eksterne samarbejdspartnere eller fra børn og unge selv

Analysen viste, at det var en udfordring, blandt skolepersonalet, at integrere fysisk aktivitet i undervisningen. Der kan derfor stilles spørgsmålstegn ved, hvor meget af ansvaret for integreringen, der skal tillægges skolepersonalet. Vigtigheden i samarbejde med eksterne eksperter, såsom en coach, forsker eller konsulent (Robinson 2014, s. 108), kan derfor være en overvejelse at tage i betragtning. Dette fordi litteraturen har vist, at der kun er begrænset effekt ved at sparre med interne kollegaer, når der skal forekomme en forandring i deres professionelle læringsprincipper (Timperley 2008, s. 19). Årsagen ligger i, at kollegial sparring ofte vil være forankret i den eksisterende praksis og antagelserne heraf (Ibid.).

Et alternativ til eksterne eksperter, der ligeledes har et andet perspektiv og muligvis kan inspirere skolepersonalet, er børn og unge selv. Ifølge litteraturen kan inddragelse af børn og unge fremme en indre motivation, der kan afspejles i deres adfærd og handlinger (Imsen 2015, s. 326). Inddragelse af børn og unges perspektiver på fysisk aktivitet, kan således fungere som et redskab der alene kan motivere og fremme til fysisk aktivitet i

udskolingsklassen. Endvidere bliver denne motivation forstærket af anerkendelse (Skaalvik & Skaalvik 2013), hvorfor det kan udledes at børn og unge fra udskolingsklassen kan blive motiveret for fysisk aktivitet i skoledagen, når de aktivt bliver inddraget i forandringsprocessen.

7.2 Diskussion af metode

Følgende afsnit vil indledningsvis indebære diskussion af den valgte videnskabsteoretiske position, specialets anvendelse af casestudie som design og det etnografiske feltarbejde som indeholdt deltagerobservationer, uformelle samtaler og fokusgruppeinterview til empiriindsamling. Videre vil den systematiske litteratursøgning blive diskuteret for styrker og svagheder, efterfulgt af en diskussion og vurdering af kvaliteten af specialets metodiske fremgangsmåde.

7.2.1 Anvendelsen af socialkonstruktivismen

Specialet tog udgangspunkt i en socialkonstruktivistisk position. Dette betød, at der var en bevidsthed om, at der ikke blev tilstræbt at finde én sand eller objektiv viden (Pedersen 2012, s. 190-191). Under forløbet var der derfor fokus på at tilegne sig ny forståelse i fællesskab med børn og unge, samt øvrige deltagere, der var tilknyttet udskolingsklassen. Analysen af empirien afspejlede en fælles skabelse af viden, idet der fremkom nye temaer, som specialegruppen ikke var bevidste om. Temaerne gav således en mere nuanceret forståelse af problemformuleringens indhold. Dette kan anses for at være en styrke, fordi de nye temaer kan afspejle at egen forforståelse ikke var styrende for specialets forløb.

Socialkonstruktivismen opfatter, at viden konstrueres eller skabes gennem interaktioner med andre og gennem institutionelle rammer (Pedersen 2012, s. 188-189). Derfor vil den viden, der opnås, være under konstant udvikling og være kontekstafhængig. Det er således en svaghed, at specialets empiriske fund ikke kan generaliseres til alle folkeskoler eller børn og unge i andre udskolingsklasser. Omvendt var generalisering ikke formålet med anvendelsen af socialkonstruktivismen (Pedersen 2012, s. 190). En analytisk generaliserbarhed (Antoft & Salomonsen 2007, s. 49-50) blev alligevel tilstræbt i diskussionen af de empiriske fund, hvor disse blev sammenholdt med eksisterende litteratur. Således blev der redegjort for tendenser i de empiriske fund, som blev genfundet i litteraturen, der lå til grund for mulige forandringspotentialer.

7.2.1.1 Anvendelse af en konstruktivistisk interaktionistisk tilgang

At anvende en konstruktivistisk interaktionistisk tilgang som teoretisk perspektiv (Crotty 1998, s. 3 & 5), blev vurderet at kunne styrke resultaterne. Der kunne herigennem skærpes fokus og redegøres for, hvordan interaktioner mellem deltagerne og de institutionelle rammer blev skabt (Mik-Meyer & Järvinen 2005, s. 10 & 99), samt hvordan dette kunne få en fremmende eller hæmmende betydning for det fysiske aktivitetsniveau.

Den konstruktivistisk interaktionistiske tilgang har påvirket resultaterne, ved at have anvendt en metodestrategi, der har fokus på det empiriske materiales flertydighed, kontekstafhængighed og meningsproduktivitet (Mik-Meyer & Järvinen 2005, s. 21-23). Det valgte teoretiske perspektiv har været medvirkende til, at der blev benyttet en åben tilgang til besvarelse af problemformuleringen, hvor både sociale processer og institutionelle rammer (Ibid.) blev inddraget. Dette har bidraget til, at kunne opnå et mere nuanceret billede af fænomenets kompleksitet i sin helhed, som yderligere kan siges at og samsvares med den socio-økologiske model.

7.2.2 Anvendelse af casestudie som design

Casestudiet som design, herunder måden at tilgå fænomenet, eksplorativt og deskriptivt, har givet mulighed for at frembringe viden om specialets afgrænsede problemfelt. Empirien, der fremkom ved brug af både deltagerobservationer, uformelle samtaler og fokusgruppeinterview, blev anset som velegnede til besvarelse af problemformuleringen, hvorfor casestudiedesignet blev vurderet for særlig egnet til at tilvejebringe en dybere og nuanceret forståelse (Antoft & Salomonsen 2007, s. 32). Det at supplere med forskellige empiriindsamlingsmetoder blev yderligere anset for at være en styrke, idet metodetrianguleringen har bidraget til at imødekomme de enkelte metoders svagheder samt omfavnet kompleksiteten (Ramian 2012, s. 19). For at imødekomme svagheden tilknyttet generaliseringen (Antoft & Salomonsen 2007, s. 49; Ramian 2012, s. 21), blev en analytisk generalisering tilstræbt gennem identificering af overordnede mønstre i analyseprocessen. Endvidere blev Scheins teori anvendt som dåseåbner og eksisterende litteratur på området blev sammenholdt med de empiriske fund.

7.2.3 Anvendelse af etnografisk feltarbejde

Den korte observationsperiode i felten blev vurderet at være en svaghed i specialets undersøgelse, da det var svært at indkredse (Spradley 1980, s. 100-107), og give et tydeligt

svar på, hvordan de sociale processer og institutionelle rammer (Mik-Meyer & Järvinen 2005, s. 10 & 99) havde betydning for børn og unges fysisk aktivitet i udskolingsklassen. Ifølge litteraturen er et længere ophold i felten nødvendig for, at fejlagtige tolkninger og analyser undgås (Carlson 2014, s. 215). Specialegruppen har tilstræbt at være ydmyg i analyse og fortolkning af den tilgængelige empiri, eftersom observationerne var kortvarige, og resultaterne derfor kan anses for at være et øjebliksbillede i udskolingsklassens skoledag.

Den fastlagte tid forbundet med specialets afleveringsdato samt ressourcer fra praksiskontakt kan antages at have betydning for feltarbejdets længde. Et længere ophold i felten med mulighed for fordybelse af de forskellige empiriindsamlingsmetoder kunne bidrage til at opnå et større helhedsbillede. Eksempelvis kunne observationer i såvel boglige og andre fag såsom idrætstimer medvirke til at mindske risiko for fejlagtige tolkninger ved at opnå et tilstrækkeligt indblik i deltagernes sociale virkelighed. "Tid" gøres således til genstand for overvejelse og refleksion af specialets kvalitet i henhold til at kunne opnå "mætning" (Halkier 2016, s. 39) og påvirkning af det endelige resultat. Den korte observationsperiode blev imødekommet ved at inddrage forskellige empiriindsamlingsmetoder, der bidrog til nuancerede beskrivelser af, hvad der kan have haft betydning for børn og unges fysiske aktivitet i skoledagen.

7.2.3.1 Adgang til felten

Der blev brugt lang tid på forberedelse og planlægning af observationsundersøgelsen, da en af specialegruppens medlemmer tidligere havde haft erfaring med, at det var tidskrævende og svært at få adgang til en folkeskole. En intention om en længerevarende observationsperiode, blev i processen begrænset til 2 hele skoledage, og som i afsnit "*7.2.3 Anvendelse af etnografisk feltarbejde*" blev anset for at være en svaghed. Dette blev dog nødvendigt, eftersom flere skoleledere igennem telefoniske samtaler gav udtryk for, at skolepersonalet var under et stort arbejdspress, og havde svært at finde tid til undersøgelsen. Derudover blev anmodningen om deltagerobservationer på flere folkeskoler mødt med skepsis.

Skolepersonalet var bekymret for, om specialegruppens tilstedeværelse og deltagerobservationer ville forstyrre undervisningen. Endvidere blev der givet udtryk for, at lærerne ikke ønskede at blive vurderet under observationsperioden. På trods af at der ikke var intention om at vurdere lærernes evne til at integrere fysisk aktivitet i undervisningen, blev denne skepsis anset for at være en årsag, der besværliggjorde processen med at få adgang til felten.

Samtalerne med forskellige skoleledere gav anledning til eftertanke, og var medvirkende til at mundtlig og skriftlig formidling blev revideret gentagende gange og ekspliciteret yderligere. Eksempelvis blev informationsbrevet justeret og formålet tydeliggjort for at imødekomme skepsis og mistro (Thagaard 2013, s. 72) blandt skolepersonalet. Oplevelserne med at blive mødt med skepsis og mistro blev vurderet at være en styrke. Dette fordi det skabte en bevidsthed om måden, hvorpå specialet blev formidlet, og var medvirkende til at forholde sig ydmyg under hele specialets forløb. På trods af at specialegruppen forsøgte at være ydmyg i sin tilnærmelse, opstod der alligevel et etisk dilemma. Ved at der i analysen fremkom, at skolepersonalet havde betydning for det fysiske aktivitetsniveau, kunne formidlingen af dette fremstå som uetisk overfor lærernes bekymring med henblik på at blive vurderet. Omvendt blev skolepersonalet informeret om, at der ville blive observeret bredt, hvorfor der i præsentationen af analysen vil fremstå flere faktorer, der har en fremmede og hæmmende betydning, og hvor skolepersonalet fremstod som en del i en samlet helhed.

Snebold-metoden har bidraget til at finde en udskolingsklasse, hvis deltagere kunne give informationsrige beskrivelser (Thagaard 2013, s. 62) til besvarelse af problemformuleringen, hvorfor snebold-metoden vurderes at have været en styrke. Endvidere kan anvendelsen af convenience sampling, som er betegnelsen for tilgængelighedsudvalg (Thagaard 2013, s. 61), have haft betydning for specialets troværdighed (Crabtree & Miller 1999, s. 39 & 42). Resultaterne tager udgangspunkt i deltagere, der var interesseret i specialets undersøgelse, og kan derfor have givet udtryk for eksempelvis mere positive holdninger overfor det fysiske aktivitetsniveau blandt udskolingsklassen.

Koordineringen af hvilken udskolingsklasse, sted og tidspunkt for observationen blev fastlagt af skolelederen og personalet. Dette kunne få en negativ indvirkning på relationen til børn og unge i udskolingsklassen og de efterfølgende resultater. Skolelederens tilladelse kan ikke automatisk give adgang til børn og unges opfattelser, meninger eller erfaringer (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2015 s. 97), da alle individer i en eller anden form er portvogter for adgang til egen information (Ibid.).

7.2.3.2 Anvendelse af deltagerobservationer og uformelle samtaler

I henhold til at kunne besvare problemformuleringen, blev det essentielt at deltage i børn og unges skoledag, hvorfor deltagerobservationer blev vurderet som værende en styrke. Deltagerobservationer bidrog til at undersøge de sociale processer mellem børn og unge

indbyrdes og skolepersonalet, samt vurderede forholdet mellem de fysiske og institutionelle omgivelser (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 93; Mik-Meyer & Järvinen 2005, s. 18). På trods af at det observerede kunne bidrage til besvarelse af problemformuleringen, kunne det ikke alene give et fyldestgørende svar, da muligheden for at få en dybere forståelse af deltageres egne oplevelser og erfaringer, ikke kan opnås via den valgte metodefremgangsmåde. At supplere med i alt 18 uformelle samtaler med både skolelederen, klasselæreren, vikarlæreren og børn og unge fra udskolingsklassen, blev derfor vurderet som værende en styrke. De uformelle samtaler med forskellige deltagere gav et nuanceret billede af det observerede (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 105), idet der fremkom forskellige perspektiver, der udgjorde en bedre helhedsforståelse af et komplekst fænomen.

Anvendelsen af sensitiverende begreber, både i deltagerobservationer og i de uformelle samtaler, var forbundet med styrker og svagheder. Overordnet har de sensitiverende begreber muliggjort at få indblik i sociale processer og handlinger, der var institutionelt forankret, hvorfor dette blev vurderet som værende en styrke set i lyset af den korte observationsperiode. Ligeledes lå styrken i måden, hvorpå de sensitiverende begreber kunne give en struktur (Thagaard 2013, s. 211) for hvad der fokuseres på i observationsperioden, og kunne således mindske risikoen for at fokusere på egne interesser. Omvendt kan en svaghed være, at de valgte sensitiverende begreber, der har til hensigt at give indblik i forskellige fremmende og hæmmende faktorer, mindske evnen til at selekttere i hvilke af disse faktorer, der har haft mest betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau. Dette fordi de sensitiverende begreber rummer både sociale processer og den kontekstuelle ramme. Dette blev dog imødekommet ved at anvende uformelle samtaler og foretage et fokusgruppeinterview.

7.2.3.3 Foreløbig analyse efter observationsperioden til udarbejdelse af interviewguide

Styrken ved at have udført en foreløbig analyse af feltnoter til udarbejdelse af en interviewguide var, at kunne gå fra en åben til en fokuseret tilgang (Spradley 1980, s. 73 & 100). På denne måde blev der opnået en indsigt i feltnoternes dybde og variation, hvorfor der fremkom temaer, som yderligere blev diskuteret i det efterfølgende fokusgruppeinterview. Denne fremgangsmåde har dog vist sig at være en udfordring i starten af analyseprocessen. Udfordringen lå i manglende evne til at triangulere mellem alle empiriindsamlingsmetoder, som således begrænsede hensigten i samspillet mellem at udfolde de empiriske fund og opnå en helhedsforståelse. Dette blev dog imødekommet ved aktivt at have inddraget vejlederen

som sparringspartner, i forhold til at kunne udfolde de empiriske fund via et samspil mellem anvendelsen af uddrag fra både deltagerobservationer, uformelle samtaler og fokusgruppeinterviewet.

Endvidere kan udarbejdelsen af interviewguiden til fokusgruppeinterviewet betragtes med kritiske øjne. Selvom de fremanalyserede temaer var induktiv styret, kan det diskuteres, om interviewguiden var medvirkende til, at fokusgruppeinterviewet blev for stringent og for ledende ved, at specialegruppen selv har analyseret sig frem til de overordnede temaer i interviewguiden. Kodningen og kategoriseringsfasen i den anvendte kvalitative indholdsanalyse (Halkier 2016, s. 75; Coffey & Atkinson 1996, s. 32-45) blev således dannet med afsæt i egen forforståelse og tolkning af hvilke temaer, der overordnet fremkom. Dette blev dog imødekommet ved, at suppleanten blandt andet havde til opgave at følge op på temaer frembragt af nøgleinformanter i fokusgruppeinterviewet, samt spørge om de havde andre temaer, der var vigtige tilknyttet fysisk aktivitet i skoledagen. Derudover viste det sig, at der fremkom temaer, som specialegruppen ikke var bevidste om, som afspejlede en induktiv tilgang i empiriindsamlingen.

7.2.3.4 Anvendelse af fokusgruppeinterview

Styrken ved at have anvendt et fokusgruppeinterview frem for individuelle interviews var, at der igennem gruppediskussioner og sociale gruppers fortolkninger (Halkier 2016, s. 13 & 15) opstod temaer, specialegruppen ikke ville have opnået gennem individuelle interviews. En svaghed kunne til gengæld være at fokusgruppeinterviewet, modsat de individuelle interviews, ikke kunne bidrage til en dybere forståelse af enkelte børn og unges livsverdener (Halkier 2016, s. 14). Selvom der var fokus på et børn og unge perspektiv, var hensigten med problemformuleringen ikke at afdække livsverdener, men snarere at inddrage deres sociale processer og dens kompleksitet der blev skabt i deres skoledag.

Sammenlignet med deltagerobservationer var fokusgruppeinterviewet en styrke i forhold til at skabe viden uden at trænge sig for meget på (Halkier 2016, s. 15). Ved at moderatoren faciliterede fokusgruppeinterviewet, hvor det var nøgleinformanterne, der styrede indholdet, blev børn og unge perspektivet udfoldet i disse situationer. På denne måde blev der forsøgt at tilstræbe og varetage en balance mellem nærhed og distance (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 113). Specialegruppen havde nære relationer til deltagerne i deltagerobservationer, og var mere distanceret i fokusgruppeinterviewet. Ved at have anvendt en interviewguide, hvis formål var at få afdækket specifikke temaer, kan der stilles spørgsmålstejn ved, om det

lykkes at være distanceret i fokusgruppeinterviewet.

Eftersom specialegruppen ikke var erfaren med at facilitere et fokusgruppeinterview med mange deltagere, blev det vurderet som en styrke at afholde et fokusgruppeinterview med syv nøgleinformanter. Dette fordi der, ifølge Halkier, kan opstå en udfordring ved, at kunne moderere større fokusgrupper med henblik på at få inddraget alle deltageres perspektiver (Halkier 2016, s. 38). Det viste sig i praksis at få skabt et flow i gruppedynamikken, idet alle syv nøgleinformanter kom til orde, samt gav udtryk for både enighed og forskellige perspektiver i deres opfattelser. Svagheden er, at der kun blev udført et fokusgruppeinterview med en mindre gruppe, som er en begrænsning for at opnå "mætning" (Halkier 2016, s. 39). Endvidere kan et enkelt fokusgruppeinterview risikere at indeholde for lidt dynamisk interaktion, hvilket kan resultere i et for snævert indhold (Halkier 2016, s. 38) til besvarelsen af problemformuleringen. For at imødekomme "mætning" blev der bevidst udvalgt nøgleinformanter, der opfyldte både homogene og heterogene kriterier (Morgan 1997, s. 36-37). I praksis viste det sig, at der fremkom forskellige temaer, men ofte opstod enighed omkring temaerne. Dette kunne tyde på, at der i større grad var homogenitet blandt nøgleinformanter, hvilket kan bidrage til en begrænsning i en analytisk generaliserbarhed. På trods af ovenstående svagheder i fremgangsmåden blev fokusgruppeinterviewet vurderet som hensigtsmæssigt.

7.2.4 Anvendelse af den systematiske litteratursøgning

Anvendelsen af en søgeprotokol, hvor litteratursøgningsprocessen blev dokumenteret, blev vurderet som en styrke, idet fremgangsmåden kunne sikre transparens og skabe overblik over søgningen (Lund et al. 2014, s. 59). Hjælp fra en bibliotekar, testsøgninger i form af fritekstsøgning, citationssøgning og kædesøgning samt PICO-blokopdeling for ensrettede søgninger, blev ligeledes vurderet hensigtsmæssige. Igennem testsøgninger blev specialegruppen inspireret i hvilke søgetermer lignende artikler, relateret til samme problemstilling, havde anvendt. Således blev relevante, kontrollerede søgetermer der kunne anvendes til egen litteratursøgningsproces og således præcisere søgningerne, fundet.

I henhold til at der overvejende blev inddraget kontrollerede søgetermer, var styrken, at synonymer relateret til det respektive søgeterm blev inddraget i søgningerne (Buus et al. 2008). Endvidere blev de kontrollerede søgetermer suppleret med fritekstsøgninger, da ikke alle databaser indekserede dagligt (Lund et al. 2014, s. 50). Risikoen for at nye artikler ikke

blev inddraget i søgningerne, blev ved hjælp af anvendelse af frittekstsøgning mindsket. Omvendt kunne fritekstord og trunkering, hvor alle endelserne blev medtaget bidrage til unødvendig støj. Eksempelvis blev fritekstordet "school leaving" anvendt, hvilket viste sig at være misvisende. Begrebet blev relateret til artikler omhandlende "school drop outs", og medførte således til støj. De systematiske litteratursøgninger blev ligeledes styrket ved, at disse blev udført i fællesskab, hvor hvert specialemedlem havde sin opgave. Mens den ene udførte søgningen, sad den anden ved siden af og dokumenterede, hvordan litteratursøgningen blev udført. Indtastningsfejl, manglende trunkeringer eller anvendelse af OR frem for AND blev således mindsket ved, at to personer holdt øje med søgningen og dobbelt tjekkede.

Overordnet blev litteratursøgningerne vurderet at være fyldestgørende, da der blev fremfundet dubletter (Frandsen et al. 2014) i de forskellige databaser og i de forskellige systematiske søgninger fra henholdsvis problemanalysen og problemformuleringen. Endvidere blev der opnået en teoretisk mætningsgrad (Ibid.) ved at flere artiklers indhold i forhold til, at deres resultater overlappede hinanden.

7.2.4.1 Udvælgelse og kritisk kvalitetsvurdering af den fundne litteratur

At vurdere litteraturen via tjeklister og evidensstypologi blev anset som værende en styrke, da denne kombination vil ophæve hinandens svagheder. Tjeklisterne sikrede en ensartet vurdering (Lund et al. 2014, s. 90) og blev nødvendig, fordi de primære artikler blev vurderet særskilt, og efterfølgende blev de diskuteret i fællesskab. Endvidere var tjeklisternes styrke at kunne vurdere den metodiske kvalitet og troværdigheden af artiklens formål, design, metode samt styrker og svagheder (Lund et al. 2014, s. 90). Mens tjeklisterne primært vurderede den metodiske fremgangsmåde, kunne evidensstypologien supplere med indholdets relevans og anvendelighed (Rieper & Hansen 2007, s. 11 & 81) til besvarelse af problemformuleringen og udarbejdelse af et beslutningsgrundlag til et forandringsperspektiv.

7.2.5 Anvendelse af analysestrategi til empirien og Scheins teori som dåseåbner

Specialets endelige analyse omfattede både observationer, uformelle samtaler og fokusgruppeinterview og var baseret på en abduktiv tilgang, idet Scheins teoretiske begreber om organisationskultur blev anvendt som dåseåbner til bearbejdning af de empiriske fund (Høyer 2013, s. 24). Valget af Scheins teori blev udledt af empirien, som viste en kulturel og organisatorisk betydning, og blev inddraget naturligt i analysen.

Styrken ved at have inddraget begreber fra en teori har været at imødekomme svagheden, der blev redegjort for i afsnit "7.2.3.4 *Anvendelse af fokusgruppeinterview*" jf.

nøgleinformanternes homogenitet, og resultater der ikke nødvendigvis kan bidrage til en analytisk generaliserbarhed. Scheins begreber blev et analytisk blik til en dybere forståelse af problemformuleringens indhold og dermed mulighed for analytisk generalisering (Antoft & Salomonsen 2007, s. 49-50) ud over egen case. Omvendt kan svagheden være, at deltagerne ved hjælp af teoretiske begreber ikke kan genkende sig i resultaterne (Thagaard 2013, s. 187-188), hvilket kan svække validiteten/gyldigheden (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 110-111) ved at problemformuleringen ønskede at fremme børn og unges perspektiv. Dette blev imødekommet ved, at temaer blev fremanalyseret efter gentagelser og mønstre samt variationer, kontraster og paradokser (Halkier 2016, s. 78) og ikke efter personlige interesser eller antagelser, der udelukkende afspejlede eget perspektiv.

7.2.6 Vurdering af kvaliteten af specialets metodiske fremgangsmåde

I henhold til at specialet blev inspireret af et etnografisk feltarbejde til empiriindsamling, blev kvaliteten af de empiriske fund vurderet ud fra kvalitative kvalitetskrav. Eftersom der, inden for kvalitative metoder, ikke er enighed om, hvilke kvalitetskrav, der skal anvendes (Christensen et al. 2013, s. 82), blev der i dette tilfælde taget udgangspunkt i antropologisk forskning (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 110-111). Begreberne som *reliabilitet* (pålidelighed), *validitet* (gyldighed) og *generaliserbarhed* blev omdefinert i udlægninger af deres indhold, samt hvor *etiske dilemmaer* tilknyttet feltarbejdet blev tilføjet.

7.2.6.1 Reliabilitet (pålidelighed)

At reproducere et etnografisk feltarbejde er ikke en mulighed, da felten og deltagerne samt forskerens rolle er situeret og kontekstafhængig (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 111). Omvendt blev reliabiliteten, som ifølge Thaggard er tilknyttet pålideligheden (Thagaard 2013, s. 201), højnet ved at tilstræbe transparens i gengivelsen af specialets samlede fremgangsmåde i feltarbejdet (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 112). Dette blev imødekommet ved at anvende memos. Fokus lå yderligere på at skrive direkte og detaljeret hvad der blev gjort samt underbygge valget med forskellige referencer. Reliabiliteten blev ligeledes højnet ved at anvende forskellige strategier til, at kunne sikre systematik i specialets samlede forløb, og således undgå at blive styret af personlige præferencer. Eksempelvis blev anvendelsen af memos, sensitiverende begreber og en

søgeprotokol valgt for at skabe gennemsigtighed og systematik i, hvordan specialegruppen er nået frem til resultaterne.

Jævnlig refleksion over egen forskerrolle fik yderligere betydning for skabelsen af empirien og reliabiliteten (Thagaard 2013, s. 202). Forinden empiriindsamlingen blev der reflekteret over hvilke forudsætninger og konsekvenser, der var tilknyttet udvalgte og systematisk håndtering af strategi, organisering og fortolkning. Eksempelvis blev der tilstræbt en nærhed blandt deltagere under deltagerobservationer og uformelle samtaler, men en distance under fokusgruppeinterviewet for herved at opnå indblik i børn og unge perspektivet.

Endvidere blev der i hele forløbet prioriteret at være ydmyge overfor deltagerne (Thagaard 2013, s. 72) ved eksempelvis at skabe et uformelt rum og udvise åbenhed, samt lydhørhed, der skulle fremme en tryk stemning. På denne måde gav det mulighed for, at kunne dele erfaringer, meninger holdninger (Halkier 2016, s. 57). På trods af at have prioriteret dette kunne projektgruppens rolle med en sundhedsvidenskabelig baggrund påvirke deltagernes udsagn. Det kom blandt andet til udtryk ved, at vikarlæreren med det samme forsvarede sin organisering af undervisningslektionen, da der i den pågældende undervisningslektion ikke var tilrettelagt fysisk aktivitetsfremmende tiltag.

7.2.6.2 Validitet (gyldighed)

Indenfor etnografisk feltarbejde vil kvalitetskravet indebære en intern validitet, der fokuserer på empiriens gyldighed, ved at vurdere i hvilken udstrækning undersøgelsens resultater og konklusion er baseret på den empiriske virkelighed, samt redegjort for det fænomen undersøgelsen satte sig for at udforske (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 111).

For at sikre at resultaterne er baseret på den empiriske virkelighed, blev validiteten højnet ved at have tilstræbt en induktiv tilgang (Høyer 2013, s. 21), hvor empirien eksempelvis styrede, hvilken teori der var relevant at inddrage i henhold til kapitel "6. *Præsentation af analysen*". Forsøget om at sikre deltagernes perspektiv, herunder især børn og unges fra udskolingsklassen, tog udgangspunkt i at finde tilstrækkelige mønstre i det samlede empiriske materiale. Dette blev imødekommet ved at anvende en cirkulær proces, hvor temaer fremkom efter flere gennemlæsninger. Endvidere blev analyseprocessens validitet højnet ved at have udarbejdet et kodetræ, der afspejlede hvordan temaerne og undertemaer fremkom. I henhold

til præsentation af analysen, blev deltagernes perspektiver sikret ved at tydeliggøre dette med kursiv skrift. Selvom analysen tog udgangspunkt i en abduktiv tilgang (Høyer 2013, s. 21), blev der tilstræbt at analysen var forankret i det empiriske materiale, hvilket højnede validiteten af at være tæt på den empiriske virkelighed.

Videre blev en "etnografisk validitet" opnået (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 111) ved anvendelsen af memos, hvor den analytiske feltnote har været medvirkende til refleksioner over at foretage et fokusgruppinterview. I og med at der igennem fokusgruppinterviewet fremkom nye temaer, kan dette give et udtryk for at have højnet validiteten.

7.2.6.3 Generaliserbarhed

Begrebet generaliserbarhed må omdefineres (Tjørnhøj-Thomsen & Whyte 2013, s. 111), idet etnografisk feltarbejde ikke har til hensigt at generalisere resultaterne over til andre kontekster, men i stedet forsøger at forstå og opnå dybere viden af et givent socialt fænomen.

Sensitiverende begreber under empiriindsamlingen og anvendelse af Scheins begreber i analysen, var et forsøg på at fremme en analytisk generaliserbarhed (Antoft & Salomonsen 2007, s. 49-50). Den analytiske generaliserbarhed fremkom ligeledes ved, at mønstre fra empirien kunne genfindes i eksisterende litteratur, og således tyde på at specialets resultater kan være af betydning for andre udskolingsklasser og/eller folkeskoler.

7.2.6.4 Etiske dilemmaer

Ønsket om at få etableret en god relation for at få så megen information som muligt (Carlson 2014, s. 223), fremmede etiske overvejelser om hvorvidt tilstedeværelsen blev oplevet som påtrængende og ubehagelig. Dette blev forsøgt imødekommet ved først at sende et informationsbrev og informeret samtykke, til både skolepersonalet samt børn og unge og deres forældre via intranettet. Endvidere blev der under første deltagerobservation givet en fælles information om tilstedeværelsen, samt formålet heraf, hvor der ligeledes blev informeret om, at det er i orden at sige fra.

Endvidere blev påklædning aftalt internt i gruppen (Thagaard 2013, s. 72-73), for at undgå at adskille sig for meget fra børn og unges stil og herved mindske risiko for en for stor distance til deltagerne. Derudover blev der reflekteret over hvorledes adfærd og attitude kunne få en indvirkning på deltagerne (Ibid.). Ønsket om at fremstå smilende med åbne arme blev derfor

prioriteret, samtidig med at den verbale kommunikation blev tilstræbt at være uformel. Hvilken indvirkning dette havde på deltagerne kan ikke redegøres for, men overvejelserne kan have haft betydning for den rolle specialegruppen bevidst forsøgte at tilstræbe.

Kapitel 8

Forandringsperspektivet

8. Forandringsperspektivet

Følgende kapitel vil præsentere et beslutningsgrundlag for, hvorledes folkeskolen kan anvendes som en forebyggelsesarena til at fremme børn og unges fysiske aktivitetsniveau i udskolingsklasser. Beslutningsgrundlaget vil indebære, hvad der kan medtænkes i en forandringsproces i henhold til at integrere fysisk aktivitet i udskolingsklassens skoledag.

Med afsæt i de empiriske fund og den efterfølgende diskussion med eksisterende litteratur fremkommer tre anbefalinger. Målet med disse anbefalinger vil være at opnå en succesfuld forandringsproces for, hvorledes fysisk aktivitet kan integreres i udskolingsklassens skoledag, for således at opnå anbefalingen om mindst 45 min. fysisk aktivitet dagligt (retsinformation.dk 2016; Den-Danske-Regering 2013, s. 15).

1. Medtænkning af konteksten og skolekulturen for at opnå en forandringsproces

Af de empiriske fund fremkom det, at måden hvorpå fysisk aktivitet organiseres og prioriteres har base i skolekulturen. Det anbefales derfor, at tage højde for konteksten, idet artefakter, værdier og normer i udskolingsklassen kan få betydning for en implementerings- og forandringsproces i forhold til at kunne fremme fysisk aktivitet. Denne anbefaling understøttes af både Scheins teori om organisationskultur, hvor der bør medtænkes kultur og værditilknytning (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 118-120) og international litteratur (Whitelaw et al. 2001), der påpeger, at en vellykket forandringsproces kan opnås gennem en kontekst-baseret tilgang, med henblik på forebyggende eller sundhedsfremmende tiltag.

Formålet med at tage højde for konteksten ved organiseringen (Jacobsen & Thorsvik 2014, s. 118) af fysisk aktivitet i udskolingsklasser er at imødekomme fremmende og hæmmende faktorer, der ligger i skolekulturen. Medtænkning af kontekstens artefakter, værdier og normer kan således medvirke til opnå en realistisk forandringsproces, der inddrager alle faktorer, der har betydning for at fremme fysisk aktivitet.

2. Opstille fælles mål og strategi for fysisk aktivitet i skoledagen

Med henblik på at opnå en succesfuld forandringsproces relateret til fysisk aktivitet i en skolemæssig sammenhæng, anbefales det at skabe klarhed og enighed om, hvordan

fysisk aktivitet strategisk kan integreres i udskolingsklassens skoledag. Denne anbefaling understøttes af de empiriske fund, hvor eksempelvis USU-lektionerne blev brugt til både et ekstra frikvarter og til faglig fordybelse, og således ikke blev klart defineret. Endvidere bliver anbefalingen understøttet af international litteratur, der påpeger at anvende en strategi til at skabe enighed blandt alle involverede (Bulger & Housner 2009) og SMART-modellen, der er et udbredt og simpelt redskab og en del af en større forandringsmodel, der bruges i skoleregi (Rønne 2015). Modellen kan i dette tilfælde anvendes til at skabe struktur for, at kunne udvikle et bestemt mål, der skal være håndterbart for alle, der er tilknyttet udskolingsklassen. Dette med henblik på at skabe sammenhæng samt prioritere ressourcer og indsatser i forhold til hinanden (Ibid.). SMART-modellen anvendes primært af ledelsen, men har betydning for alle ansatte i folkeskolen, da der i fællesskab arbejdes hen i mod at nå et opstillet mål. SMART-modellen sætter rammen for at udarbejde mål, der er specifikt, målbart, accepteret, realistisk og tidsafgrænset (se tabel 7).

Tabel 7: SMART-modellens indhold (Rønne 2015)

SMART	
<u>S</u>pecifikt	Målet skal være tydeligt og afgrænset, således at alle er klar over hvad der skal opnås. <i>Følgende spørgsmål kan hjælpe med at udvikle et specifikt mål:</i> Hvad vil vi opnå, hvorfor, hvem er målgruppen, hvad forstår vi ved ord som f.eks. "god" eller "fælles sprog"?
<u>M</u>ålbart	Målet skal kunne dokumenteres med henblik på at være nået og ændringerne er indtrådt. <i>Følgende spørgsmål kan hjælpe med at gøre et mål målbart:</i> Hvordan kan vi vide om ændringerne er indtrådt, hvad har vi når målet er nået, som vi ikke har i dag?
<u>A</u>ccepteret	Alle involverede skal bakke op om målet. <i>Følgende spørgsmål kan hjælpe med at udvikle et acceptabelt mål:</i> Giver målet mening for alle i forhold til politikere og praktikere, kan alle involverede se egen rolle og ansvar?
<u>R</u>ealistisk	Målet skal hænge sammen med praksis/virkeligheden. <i>Følgende spørgsmål kan hjælpe med at gøre et mål realistisk:</i> Tror vi på at målet kan nås i løbet af samarbejdsperioden, har vi ressourcer (økonomi og medarbejdere) til at nå det, hvad kan understøtte vores mål, hvad kan modarbejde vores mål?
<u>T</u>idsafgrænset	Målet skal fremgå klart med henblik på hvornår det skal være nået. <i>Følgende spørgsmål kan hjælpe med at udvikle et tidsafgrænset mål:</i> Har vi fastsat tid for, hvornår vores mål skal være nået, er det klart for alle involverede, hvornår vi skal nå vores mål?

Eksempelvis kan et SMART-mål til folkeskoler med fokus på at integrere fysisk aktivitet i udskolingsklassen lyde følgende:

"I udskolingsklassens USU-lektioner vil i det kommende skoleår indebære mindst 80% fysisk aktivitetsfremmende tiltag".

Ovenstående SMART-mål er således specifikt (ved at det gælder i udskolingsklassens USU-lektioner), målbart (idet skolelederen kan følge op på om de 80% er opnået), accepteret (ved at målet er fastlagt i samarbejde mellem skolepersonalet og ledelsen), realistisk (idet succesprocentdelen fokuserer på at opnå 80%, frem for 100%) og tidsafgrænset (ved at målet gælder for det kommende skoleår).

Det fremkom af empirien, at skolepersonalet tilrettelagde deres undervisningslektioner forskelligt. Mens den ene prioriterede fagligt indhold, som var tilknyttet stillesiddende aktiviteter, udførte den anden aktivitetsfremmende tiltag såsom en gå tur eller kaste frisbee. Med afsæt i de empiriske fund kan SMART-modellen ligeledes anses for at være hensigtsmæssigt. Igennem dialog og diskussion, som er et nødvendigt redskab for i fællesskab at blive enige om hvad SMART-målet skal indebære (Ibid.), opnås refleksion og læring omkring den ønskede fælles værdi og holdning til fysisk aktivitet. For at sikre denne vedvarende forandring, anbefales det yderligere, at SMART-modellen jævnligt anvendes og følges op på (Ibid.), for at den ikke kun fremstår teoretisk, men også anvendes praktisk (Robinson 2014, s. 56). Dette med henblik på, at målene kontinuerligt er i overensstemmelse med folkeskolens udvikling og behov.

3. Hjælp fra eksterne eksperter eller fra børn og unge selv

Eftersom brugen af eksterne eksperter har vist sig at være effektiv i udvikling af lærernes kompetencer (Timperley 2008, s. 20), anbefales det, at folkeskolen er åben for at modtage hjælp fra eksterne samarbejdspartnere, såsom en coach, forsker eller konsulent (Robinson 2014, s. 108). Dette med henblik på igangsættelsen af at integrere fysisk aktivitet i udskolingsklasserne. Denne anbefaling kan yderligere understøttes af de empiriske fund, hvor det fremkom, at ønsket om at fremme fysisk aktivitet i skoledagen, blev oplevet som en udfordring. Dette fordi det ikke er lærernes ekspertise og derfor mangler idéer eller indspark til, hvordan fysisk aktivitet kan bruges og anvendes i undervisningen. For at udvikle lærernes kompetencer og evne til at integrere fysisk aktivitet, kan det anbefales, at afsætte tid og ressourcer med eksterne samarbejdspartnere (Timperley 2008, s 19-20, Robinson 2014, s. 108).

Sociale normer og traditionelle værdi-tilknytninger blandt skolepersonellet, kan være en hæmmende faktor for integrering af fysisk aktivitet (Ibid.). At anvende eksterne samarbejdspartnere kan resultere i en ændring af disse værditilknytninger, og udvikle nye professionelle læringsprincipper blandt skolepersonalet (Timperley 2008, 19-20). Endvidere anbefales det, at børn og unge fra udskolingsklassen aktivt inddrages i forandringsprocessen til selv, at kunne fremme deres fysiske aktivitetsniveau i skoledagen. Denne anbefaling er udledt af specialet diskussion, og understøttes af international litteratur der påpeger, at børn og unges motivation er af betydning for adfærd og handlinger (Imsen 2015, s. 326), og at motivationen kan påvirkes yderligere af anerkendelse (Skaalvik & Skaalvik 2013). Når skolepersonalet anerkender børn og unges perspektiver, og inddrager dem aktivt i forandringsprocessen, kan de, ifølge litteraturen, blive motiveret for fysisk aktivitet, der således fremmer deres fysiske aktivitetsniveau. For at sikre denne vedvarende motivation, anbefales det, at børn og unge fra udskolingsklassen jævnligt bliver inddraget i forandringsprocessen.

En tilsigtet positiv konsekvens ved at anvende folkeskolen som forebyggelsesarena vil være, at der igennem fysisk aktivitetsfremmende tiltag kan skabes sunde miljøer (Vallgård et al. 2014, s. 107-108) blandt en målgruppe, der har et faldende fysiske aktivitetsniveau (World Health Organization c 2016, s. 216), og således kan fremme sund livsstil i ungdomsårene.

Modsat kan en utilsigtet negativ konsekvens ved at anvende folkeskolen som forebyggelsesarena opstå, når skolepersonalet oplever et øget pres i at få pålagt et yderligere ansvarsområde gennem det politisk bestemte mål. På trods af positive holdninger, især efter videreuddannelse, og viljen til at integrere fysisk aktivitet fremkom stadig en oplevelse af, at lærerne ikke alene kan løfte opgaven (Centeio et al. 2014; Parks et al. 2007). Litteraturen påpeger, at lærere i forvejen har en høj arbejdsbyrde (Den-Danske-Regering 2013, s. 2; Centeio et al. 2014; Parks et al. 2007; Robinson 2014, s. 50) og oplever, at integrere fysisk aktivitet i undervisningen er tidskrævende og kompleks at håndtere i praksis (Centeio et al. 2014). Dette kan tyde på at målet om at få integreret mindst 45 min. fysisk aktivitet i skoledagen, ikke nødvendigvis kan indfries, hvis der ikke er kapacitet og ressourcer til at løfte opgaven (Robinson 2014, s. 62).

Disse utilsigtede negative konsekvenser kan give en begrænsning i forandringsparathed, selvom motivationen er til stede. For praksis kan det betyde, at der kan være et behov for et øget fokus på eksterne eksperter, der kan udvikle lærernes kompetencer (Timperley 2008, s. 20), og i fællesskab kan løfte opgaven om at integrere fysisk aktivitet i udskolingsklasser. Det er her vigtigt ikke udelukkende at fokusere på frikvarterer eller undervisningslektioner, men at have fokus på hele skoledagen.

Kapitel 9

Konklusion

9. Konklusion

Specialet tog udgangspunkt i et konstruktivistisk interaktionistisk perspektiv, hvor børn og unges perspektiver blev belyst igennem deltagerobservationer, uformelle samtaler og et fokusgruppeinterview. Med denne tilgang blev børn og unges perspektiver undersøgt for at afdække hvilke fremmende og hæmmende faktorer, der kan have betydning for det fysiske aktivitetsniveau i udskolingsklassen. Ved hjælp af en kvalitativ indholdsanalyse fremkom det af empirien, at integrering af fysisk aktivitet i skoledagen kan være komplekst. Dette fordi muligheden for at organisere fysisk aktivitet, er påvirket af forskellige faktorer såsom udeareal, indretning og akademisk præstation samt en manglende strategi for klarhed og enighed om hvordan fysisk aktivitet strategisk kan integreres i udskolingsklassens skoledag. Faktorerne var tæt tilknyttet, påvirkede hinanden, og fremstod som en kompleksitet med base i skolekulturen.

Empiriens fund sammenholdt med eksisterende litteratur og diskussionen heraf blev benyttet til, at kunne udvikle et beslutningsgrundlag, som på sigt kunne igangsætte en forandring, der fremmer fysisk aktivitet i udskolingsklassens skoledag. I den forbindelse blev der udledt følgende anbefalinger:

1. *Medtænkning af konteksten og skolekulturen for at opnå en forandringsproces*
2. *Opstille fælles mål og strategi for fysisk aktivitet i skoledagen*
3. *Hjælp fra eksterne eksperter eller fra børn og unge selv*

Svagheden blandt disse anbefalinger er, at de skal ansues ud fra den kontekst og betingelser de blev skabt, herunder en dansk folkeskole, en kort observationsperiode samt specialegruppens indvirkning på empiriindsamlingen og analyseprocessen. Modsat ligger styrken i at have anvendt metodetriangulering, hvor forskellige empiriindsamlingsmetoder blev anvendt, til besvarelse af problemformuleringen. Det at supplere forskellige empiriindsamlingsmetoder kan både bidrage til at imødekomme de enkeltes svagheder, og opnå en dybere samt nuanceret forståelse (Ramian 2012, s. 19; Antoft & Salomonsen 2007, s. 32) af de empiriske fund. Endvidere blev der tilstræbt en analytiske generalisering gennem identificering af overordnede mønstre i analyseprocessen samt anvendelse af Scheins teori som dåseåbner, og til sidst sammenholdt de empiriske fund med eksisterende litteratur på området.

Kapitel 10

Perspektivering

10. Perspektivering

I henhold til at specialet blandt andet konkluderer, at organisering og prioritering har base i skolekulturen, kan en praktisk strategi være et bud på at opnå en forandringsproces.

"Elevcentreret skoleledelse" (Robinson 2014) kan anses for at være en hjælp til udarbejdelse af en relevant praktisk strategi. Dette fordi den blandt andet anbefaler at ledelsen anvender evaluering med inddragelse af alle deltagere i skolehverdagen, men hvor specialet specielt ser på betydningen af børn og unges inddragelse, da det kan bidrage til at opnå en ændring i skolekulturen og på organisatorisk plan.

At inkludere børn og unge i evaluering af undervisningen og skabe en kultur for at bruge elevevaluering som dokumentation, kan ifølge den New Zealandske forsker Viviane Robinson, øge undervisningens virkning på elevers engagement og succes (Robinson 2014, s. 92). Formålet med evalueringen er, at det vil kunne bidrage til individuel og kollektiv refleksion over kvaliteten af beslutninger om, hvorledes skoleledelsen og organisationen kan støtte op om undervisning (Ibid.). I dette tilfælde vil evalueringen kunne fremme refleksion hos skoleledelsen og skolepersonalet, i forhold til børn og unges forståelse for fysisk aktivitet i skoledagen. Gennem aktiv brug af evaluering til refleksion, kan der skabes en forståelse for, hvordan skoledagen kan organiseres for at fremme det fysiske aktivitetsniveau i udskolingsklassen.

Evaluering af skoledagen og undervisningen, er en af flere elementer Robinson (2014) fremhæver i sin beskrivelse af "elevcentreret skoleledelse". Robinson har med sin beskrivelse af "elevcentreret skoleledelse" yderligere en intention om, at give ledere en vejledning om, hvordan idealer kan gøres til handling, og hvordan forandring og udvikling i en organisation som folkeskolen kan lykkes (Robinson 2014, s. 93). Som det fremgår af de empiriske fund, havde folkeskolen et ønske om at fremme fysisk aktivitet, men mødte udfordringer, hvad angår at gøre dette ønske til handling. Robinsons "elevcentreret skoleledelse" kan således bruges som hjælp og vejledning til at udvikle en handlingsplan og strategi, som kan medføre til den nødvendige forandring.

Robinsons vejledning er baseret på tilgængelig evidensbaseret viden om, hvilken type ledelsespraksis, der har mest indflydelse på elevers læring og udvikling (Robinson 2014, s. 13-14). I den forbindelse fremkom fem dimensioner der inkluderer:

1. *Fastsættelse af konkrete mål og forventninger*
2. *Strategisk brug af ressourcer*

3. Sikre kvalitet i undervisningen
4. Fremme lærernes læring og udvikling
5. Sikre et velordnet og trygt læringsmiljø

"Elevcentreret skoleledelse" handler således om, at kunne integrere viden om, hvordan forandring blandt andet kan opnås igennem de fem dimensioner, der er relevant for ledelsen at tage højde for, i en given folkeskole. Ud fra specialets fund fremkom det at fastsættelse af konkrete mål og forventninger, eksempelvis kunne være relevant for organiseringen af fysisk aktivitet. Dette underbygges af Robinson, som værende en dimension, der har stor betydning for, at kunne opnå udvikling og forandring i folkeskolen, og undervisning af høj kvalitet (Robinson 2014, s. 50).

Næste skridt i anvendelse af folkeskolen som forebyggelsesarena kan derfor være en undersøgelse af, om elementer fra "elevcentreret skoleledelse" eller alle i sin helhed, kan overføres til en dansk folkeskole. Dette med henblik på at have et teoretisk og handlingsorienteret bidrag, der kan vejlede og skabe struktur over en praktisk fremgangsmåde, som kan sikre integrering, eksempelvis af fysisk aktivitet i folkeskolen.

Afslutningsvis kan specialets anbefalinger skabe refleksioner over, hvorledes der må anvendes et helhedsperspektiv i form af kulturens betydning tilknyttet fremmende og hæmmende faktorer for fysisk aktivitet. Ved at øge fokus på de tidligere nævnte faktorer kan den kulturelle betydning blive gjort eksplicit, hvor børn og unges perspektiv bliver inddraget i de kontekstuelle og organisatoriske rammer. Specialets intention er at give anbefalinger, som kan bruges til inspiration for ledelsen, ved at opstille mål og forventninger, der inkluderer børn og unges perspektiv. Endvidere giver specialets anbefalinger anledning til overvejelser om den strategiske brug af ressourcer, som folkeskolen via "elevcentreret skoleledelse" kan bruge i deres videre overvejelser om at opnå den ønskede forandring.

Referenceliste

- Aagard, P.G., 2014. Hvad er fysisk inaktivitet. *Sundhed.dk*. Available at: <https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/sundhedsoplysning/idraet-og-motion/fysisk-inaktivitet/> [Accessed March 9, 2017].
- Aalborg Universitetsbibliotek, 2017. Databaser og udbydere. *Aalborg Universitetsbibliotek*. Available at: <http://www.aub.aau.dk/find-materiale/databaser> [Accessed March 23, 2017].
- Alvang, D., 2010. *Fysisk aktivitet og motion i folkeskolen*, København: Undervisningsministeriet.
- Antoft, R. & Salomonsen, H.H., 2007. Det kvalitative casestudium - introduktion til en forskningsstrategi. I R. Antoft et al. *Håndværk og horisonter: Tradition og nytænkning i kvalitativ metode*. Odense: Syddansk Universitetsforlag, pp. 29–57.
- Baarts, C., 2015. *Introduktion til etnografisk metode*, Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Bandura, A., 2004. Health promotion by social cognitive means. *Health Education & Behavior*, 31(2), pp. 143–164.
- Basch, C.E., 2011. Healthier Students Are Better Learners: High-Quality, Strategically Planned, and Effectively Coordinated School Health Programs Must Be a Fundamental Mission of Schools to Help Close the Achievement Gap. *Journal of School Health*, 81(10), pp. 650–662.
- Bauman, A.E. et al., 2012. Correlates of physical activity: Why are some people physically active and others not? *The Lancet*, 380(9838), pp. 258–271.
- Berger, P.L. & Luckmann, T., 1967. *The social construction of reality: a treatise in the sociology of knowledge*, London: Penguin Books.
- Bronfenbrenner, U., 1994. Ecological models of human development. In *Readings on the development of children*. pp. 37–43.
- Bulger, S.M. & Housner, L.D., 2009. Relocating From Easy Street: Strategies for Moving Physical Education Forward. *Quest*, 61(4), pp. 442–469.
- Buus, N. et al., 2008. Litteratursøgning i praksis - begreber, strategier og modeller. *Sygeplejersken*, 10, pp. 1–11.
- Carlson, E., 2014. Etnografi og deltagende observation. I M. Henricson (red.) *Videnskabelig teori og metode - fra idé til eksamination*. København: Munksgaard, pp. 213–233.
- Carlson, S.A. et al., 2008. Physical education and academic achievement in elementary school: Data from the early childhood longitudinal study. *American Journal of Public Health*, 98(4), pp. 721–727.
- Centeio, E.E., Erwin, H. & Castelli, D.M., 2014. Comprehensive School Physical Activity Programs: Characteristics of Trained Teachers. *Journal of Teaching in Physical Education*, 33(1), pp. 492–510.
- Charmaz, K., 2006. Memo-wirting. I K. Charmaz, ed. *Constructing Grounded Theory: A Practical Guide through Qualitative Analysis*. SAGE Publications, pp. 72–95.
- Christensen, U., Nielsen, A. & Schmidt, L., 2013. Det kvalitative forskningsinterview. I S. Vallgård & L. Koch. *Forskningsmetoder i folkesundhedsvidenskab*. København: Munksgaard, pp. 61–89.

- Coffey, A. & Atkinson, P., 1996. *Making Sense of Qualitative Data: Complementary Research Strategies*, London, Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Crabtree, B.F. & Miller, W.L., 1999. *Doing Qualitative Research* 2nd ed., Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.
- Crotty, M., 1998. Introduction: The research process. In M. Crotty, ed. *The foundations of social research - meaning and perspective in the research process*. London, Thousand Oaks: SAGE Publications, pp. 1–17.
- Den-Danske-Regering, 2013. *Aftale mellem regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti), Venstre og Dansk Folkeparti om et fagligt løft af folkeskolen*, Available at: <http://www.kl.dk/Fagomrader/Folkeskolen/Folkeskolereformen/> [Accessed March 2, 2017].
- Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, 2016. Studieordning for kandidatuddannelsen i Folkesundhedsvidenskab. *Aalborg Universitet*.
- Dinkel, D. et al., 2017. They just need to move: Teachers' perception of classroom physical activity breaks. *Teaching and Teacher Education*, 63, pp. 186–195.
- Due, P. et al., 1999. Social relations: Network, support and relational strain. *Social Science and Medicine*, 48(5), pp. 661–673.
- Due, P. & Holstein, B.E., 2016. Sociale relationer. I M. Grønbæk, B. B. Jensen, & S. Reventlow. *Forebyggende sundhedsarbejde*. København: Munksgaard, pp. 115–126.
- Escalante, Y. et al., 2014. Playground Designs to Increase Physical Activity Levels During School Recess: A Systematic Review. *Health Education and Behavior*, 41(2), pp. 138–144.
- Frandsen, T.F. et al., 2014. En guide til valide og reproducerbare systematiske litteratursøgninger. *Ugeskrift for Læger*, 176(7), pp. 647–651.
- Goh, T.L. et al., 2013. "I'll Squeeze It In": Transforming Preservice Classroom Teachers' Perceptions Toward Movement Integration in Schools. *Action in Teacher Education*, 35(4), pp. 286–300.
- Halkier, B., 2016. *Fokusgrupper* 3. udgave. B. Halkier, Samfundslitteratur.
- Hall, T.J., Little, S. & Heidorn, B.D., 2011. Preparing Classroom Teachers to Meet Students' Physical Activity Needs. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 82(3), pp. 40–52.
- Holm-Larsen, A.S., 2014. Hvor længe gik de egentlig i skole?, pp. 103–134.
- Høyer, K., 2013. Hvad er teori, og hvordan forholder teori sig til metode? I S. Vallgård & L. Koch. *Forskningsmetoder i folkesundhedsvidenskab*. København: Munksgaard, pp. 17–41.
- Imsen, G., 2015. *Elevens verden: indføring i pædagogisk psykologi* 2. udgave, København: Hans Reitzel.
- Information.dk, 2014. Den moderne skole er ikke feminiseret, den er bare human. *Information.dk*. Available at: <https://www.information.dk/kultur/2014/08/moderne-skole-feminiseret-bare-human> [Accessed May 31, 2017].
- Jacobsen, D.I. & Thorsvik, J., 2014. *Hvordan organisationer fungerer: en indføring i organisation og ledelse* 3. udgave, København: Hans Reitzel.

- Janssen, I. & LeBlanc, A.G., 2010. Systematic review of the health benefits of physical activity and fitness in school-aged children and youth. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 7(1), pp. 1-16.
- Jensen, D.S., 2008. Scopus guide. *ASB Bibliotek*, pp. 2. Available at: <http://lib.asb.dk/CMS/guides/Scopus.pdf> [Accessed April 3, 2017].
- Jung, M.H. et al., 2013. Paying More When Paying for Others. *Journal of personality and social psychology*, Forthcomin(3), pp. 414–431.
- Kibbe, D.L. et al., 2011. Ten Years of TAKE 10!: Integrating physical activity with academic concepts in elementary school classrooms. *Preventive Medicine*, 52(1), pp. 43–50.
- KORA, 2015. *Pædagogiske medarbejderes oplevelser og erfaringer i den nye folkeskole* B. Bjørnholt et al., København: KORA - Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning.
- Kulturministeriet, 2009. 2 LIVSFASER OG IDRÆTSVANER I BREDDEIDRÆTTEN. *Kulturministeriet*. Available at: https://kum.dk/fileadmin/KUM/Documents/Publikationer/2009/Idrat_for_alle/Idraet_for_alle_HTML/html/chapter03.htm [Accessed February 27, 2017].
- Launsø, L. & Rieper, O., 2011. *Forskning om og med mennesker: forskningstyper og forskningsmetoder i samfundsforskningen*, 6. udgave, København: Nyt Nordisk Forlag.
- Link, B.G. & Phelan, J., 1995. Social Conditions As Fundamental Causes of Disease. *Journal of Health and Social Behavior*, 35(1), pp. 80–94.
- Lund, H. et al., 2014. *Håndbog i litteratursøgning og kritisk læsning: redskaber til evidensbaseret praksis* H. Lund, København: Munksgaard.
- McMullen, J. et al., 2015. International approaches to whole-of-school physical activity promotion. *Quest*, 67(4), pp. 384–399.
- Mik-Meyer, N. & Järvinen, M., 2005. Indledning: Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv. I M. Järvinen & N. Mik-Meyer. *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv - interview, observationer og dokumenter*. København: Hans Reitzels Forlag, pp. 9–24.
- Morgan, D.L., 1997. *Focus Groups as Qualitative Research* 2. edition., Sage Publications, Inc.
- Morton, K.L. et al., 2016. The school environment and adolescent physical activity and sedentary behaviour: a mixed-studies systematic review. *Obesity Reviews*, 17(1), pp. 142–158.
- Musaeus, P., 2012. Korttidsetnografi - hverken blitzkrig eller eksil. I M. Pedersen, J. Klitmøller, & K. Nielsen. *Deltagerobservation*. København: Hans Reitzels Forlag, pp. 149–161.
- Nielsen, G., 2013. Skolegårdens betydning for børns daglige fysiske aktivitet. *Forum for Idræt*, 29(1), pp. 49–62.
- Otto, L., 2009. Sundhed i praksis. I S. Glasdam. *Folkesundhed - i et kritisk perspektiv*. København: Nyt nordisk forlag Arnold Busck, pp. 31–53.
- Overgaard, K. et al., 2015. *Stillesiddende Adfærd - En Helbredsrisiko?*, København: Vidensråd for forebyggelse.

- Parks, M., Solmon, M. & Lee, A., 2007. Understanding Classroom Teachers' Perceptions of Integrating Physical Activity: A Collective Efficacy Perspective. *Journal of Research in Childhood Education*, 21(3), pp. 316–328.
- Pedersen, B.K. et al., 2016. *Fysisk Aktivitet - Læring, trivsel og sundhed i folkeskolen*, København: TrygFonden & Lægeforeningen.
- Pedersen, K.B., 2012. Socialkonstruktivisme. I S. Juul & K. B. Pedersen, *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori - en indføring*. Hans Reitzels Forlag, pp. 187–232.
- Pedersen, M., Klitmøller, J. & Nielsen, K., 2012. *Deltagerobservation - en metode til undersøgelse af psykologiske fænomener*, 1. udgave, København: Hans Reitzels Forlag.
- Ramian, K., 2012. *Casestudiet i praksis* 2. udgave. K. Ramian, København: Hans Reitzels.
- Rasmussen, K., 2007. Sociologens fotografiske feltnoter - Et bidrag til "thick description"? *Sociologi i dag*, 37(1), pp.13–32.
- Rasmussen, M., Pedersen, T.P. & Due, P., 2014. *Skolebørnsundersøgelsen*, København: Statens Institut for Folkesundhed.
- Rendtorff, J.D., 2003. Videnskabsetikkens teoretiske grundlag. I J. D. Rendtorff, ed. *Videnskabsetik*. Roskilde: Roskilde Universitetsforlag, pp. 23–37.
- retsinformation.dk, 2016. Bekendtgørelse af lov om folkeskolen. *Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling*. Available at: <https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=182008> [Accessed February 9, 2017].
- Retsinformation.dk, 2016. Bekendtgørelse af sundhedsloven. *Sundheds- og Ældreministeriet*. Available at: <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=183932> [Accessed April 21, 2017].
- Retsinformation.dk, 2011. Lov om videnskabsetisk behandling af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter - retsinformation.dk. Available at: <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=137674#Kap4> [Accessed January 4, 2017].
- Retsinformation.dk, 2000. Persondataloven - Lov om behandling af personoplysninger. Available at: <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=828> [Accessed January 4, 2017].
- Richard, L. et al., 1996. Assessment of the Integration of the Ecological Approach in Health Promotion Programs. *American Journal of Health Promotion*, 10(4), pp. 318–328.
- Rickwood, G., 2015. Cultural Components of Physically Active Schools. *Strategies: A Journal for Physical and Sport Educators*, 28(1), pp. 3–7.
- Ridgers, N.D., Stratton, G. & Fairdough, S.J., 2006. Physical Activity Levels of Children during School Playtime. *Sports Medicine*, 36(4), pp. 359–371.
- Rienecker, L. & Stray Jørgensen, P., 2012. *Den gode opgave - håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser* 4. udgave, København: Samfundslitteratur.
- Rieper, O. & Hansen, H.F., 2007. *Metodedebatten om evidens*, København: AKF forlaget.
- Robinson, V., 2014. *Elevsentrert skoleledelse* 1. udgave. V. Robinson, Oslo: Cappellen Damm Akademisk.

- Rønne, C., 2015. En guide til brug af SMART-mål. *Undervisningsministeriet - EMU Danmarks læringsportal*. Available at: <http://www.emu.dk/modul/en-guide-til-brug-af-smart-m%C3%A5l> [Accessed April 4, 2017].
- Rønne, C., 2017. Skolesystemets opbygning. *Undervisningsministeriet - EMU Danmarks læringsportal*. Available at: <http://www.emu.dk/modul/skolesystemets-opbygning> [Accessed April 11, 2017]
- Sawka, K.J. et al., 2014. Associations between aspects of friendship networks, physical activity, and sedentary behaviour among adolescents. *Journal of obesity*, 2014, p.632689.
- Sawka, K.J. et al., 2013. Friendship networks and physical activity and sedentary behavior among youth: a systematized review. *The international journal of behavioral nutrition and physical activity*, 10(1), pp. 1–9.
- Skaalvik, E.M. & Skaalvik, S., 2013. Skolens læringsmiljø: selvopfattelse, motivation og læringsstrategier, 341 sider.
- Spradley, J.P., 1980. *Participant Observation*, Wadsworth, United States: Cengage Learning.
- Taylor, R.W. et al., 2011. School playgrounds and physical activity policies as predictors of school and home time activity. *The international journal of behavioral nutrition and physical activity*, 8(1), pp. 1–7.
- Thagaard, T., 2013. *Systematik og indlevelse. En indføring i kvalitativ metode* 4.udgave, Thagaard, København: Akademisk Forlag.
- The-Equator-Network, 2017. Enhancing the QUALity and Transparency Of health Research. *University of Oxford*. Available at: <http://www.equator-network.org/> [Accessed April 27, 2017].
- Timm, H., 1997. At have en krop og at være en krop. Om sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse. *Grus*, 18(52), pp.24–36.
- Timperley, H., 2008. Teacher professional learning and development. *The International Academy of Education*, 1(18), pp. 1–30.
- Tjørnhøj-Thomsen, T. & Whyte, S.R., 2013. Feltarbejde og deltagerobservation. I S. Vallgård & L. Koch. *Forskningsmetoder i folkesundhedsvidenskab*. København: Munksgaard, pp. 90–118.
- Trudeau, F. & Shephard, R.J., 2008. Physical education, school physical activity, school sports and academic performance. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 5(10), pp. 1–12.
- Undervisningsministeriet, 2014. Udskoling. *Undervisningsministeriet*. Available at: <http://www.uvm.dk/folkeskolen/fag-timetale-og-overgange/udskoling> [Accessed March 28, 2017].
- Undervisningsministeriet a, 2016. Undervisningstimetale i folkeskolen. *Undervisningsministeriet*. Available at: <http://www.uvm.dk/Service/Statistik/Statistik-om-folkeskolen-og-frie-skoler/Statistik-om-elever-i-folkeskolen-og-frie-skoler/Statistik-om-undervisningstimetale-i-folkeskolen> [Accessed February 14, 2017].
- Undervisningsministeriet b, 2016. Elevertal i folkeskolen og frie skoler. *Undervisningsministeriet*. Available at: <https://www.uvm.dk/Service/Statistik/Statistik-om-folkeskolen-og-frie-skoler/Statistik-om-elever-i-folkeskolen-og-frie-skoler/Elevertal-i-folkeskolen-og-frie-skoler> [Accessed February 25, 2017].

- Undervisningsministeriet d, 2017. Understøttende undervisning. *Undervisningsministeriet*. Available at: <http://www.uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/understoettende-undervisning> [Accessed May 3, 2017].
- Usher, W. & Anderton, A., 2014. Giving the teacher a voice: Perceptions regarding the barriers and enablers associated with the implementation of Smart Moves (compulsory physical activity) within primary state schools. *Cogent Education*, 1(1), pp.1–16.
- Vallerand, R.J. & Ratelle, C.F., 2002. Intrinsic and Extrinsic Motivation: A Hierarchical Model. In E. L. Deci & R. M. Rya. *Handbook of Self-Determination Research*. New York: University of Rochester Press, pp. 37–64.
- Vallgård, S., Diderichsen, F. & Jørgensen, T., 2014. *Sygdomsforebyggelse*, København: Munksgaard.
- Webster, C.A. et al., 2015. Integrating movement in academic classrooms: Understanding, applying and advancing the knowledge base. *Obesity Reviews*, 16(8), pp. 691–701.
- Webster, R., Blatchford, P. & Russell, A., 2013. Challenging and changing how schools use teaching assistants: findings from the Effective Deployment of Teaching Assistants project. *School Leadership & Management*, 33(1), pp. 78–96.
- Whitelaw, S. et al., 2001. “Settings” based health promotion: A review. *Health Promotion International*, 16(4), pp. 339–353.
- Wilson, B., 2017. The Socio Ecological Model. 2001-2017. Available at: <http://www.balancedweightmanagement.com/TheSocio-EcologicalModel.htm> [Accessed February 16, 2017].
- Wilson, E. & Bedford, D., 2008. “New Partnerships for Learning”: teachers and teaching assistants working together in schools - the way forward. *Journal of Education for Teaching*, 34(2), pp. 137–150.
- WMA, 2008. Declaration of Helsinki - Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects. , (June 1964), pp. 1–8.
- World Health Organization a, 2017. Physical activity and young people. *World Health Organization*. Available at: http://www.who.int/dietphysicalactivity/factsheet_young_people/en/ [Accessed February 8, 2017].
- World Health Organization b, 2017. Physical activity. *World Health Organization*. Available at: http://www.who.int/topics/physical_activity/en/ [Accessed April 6, 2017].
- World Health Organization c, 2016. *Growing up unequal: gender and socioeconomic differences in young people’s health and well-being*, Europe: HBSC.
- World Health Organization d, 2017. Childhood overweight and obesity. *World Health Organization*. Available at: <http://www.who.int/dietphysicalactivity/childhood/en/> [Accessed April 6, 2017].

Bilagsoversigt

Bilag 1 - Informationsbrev.....	105
Bilag 2 - Samtykkeerklæring (Skoleleder)	106
Bilag 3 - Samtykkeerklæring (Forældre og børn/unge).....	107
Bilag 4 - Samtykkeerklæring (Nøgleinformanter til fokusgruppeinterview).....	108
Bilag 5 - Interviewguide til fokusgruppeinterview	109
Bilag 6 - Søgeprotokol.....	111
Bilag 7 - Vurderingsskema	123
Bilag 8 - Kodetræ	128

Deltagelse i et speciale vedrørende fysisk aktivitet blandt børn og unge i en udskolingsklasse på en folkeskole

I forbindelse med vores kandidatspeciale i Folkesundhedsvidenskab på Aalborg Universitet søger vi deltagere der har tid til at indgå i vores undersøgelse.

Hvad handler specialet om?

I Danmark har det ikke været muligt, ud fra tilgængelig litteratur, at beskrive hvordan fysisk aktivitet i folkeskolerne kan foregå i forskellige alderstrin, herunder er udskolingsklasser sparsomt belyst. Vores speciale vil derfor blive klogere på det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i en udskolingsklasse på en folkeskole.

Hvad er undersøgelsens indhold?

Specialets undersøgelse vil indeholde observationer i skolekonteksten samt eventuelle frivillige og uforpligtende samtaler med skolepersonalet samt børn og unge i udskolingsklassen. De frivillige samtaler vil foregå i frikvartererne, hvor vi ikke vil forstyrre undervisningen. Det er den almene skoledag vi er interesseret i, så der er ikke noget krav eller forventning om ekstra arbejde.

Hvorfor indgå i denne undersøgelse?

Vi ønsker at inddrage repræsentanter fra netop en udskolingsklasse på en folkeskole, for at kunne få indsigt i hvad der sker i en almindelig skoledag og høre om erfaringerne med fysisk aktivitet i en udskolingsklasse. Deltagelsen kan bidrage til at blive klogere på, hvordan fysisk aktivitet i folkeskolen kan foregå i en udskolingsklasse.

Hvad er mine rettigheder?

Det er frivilligt at deltage. Oplysningerne vi indsamler bliver behandlet fortroligt hvor både folkeskolen, personalet og skoleeleverne, der inddrages i undersøgelsen, forbliver anonyme. Alle navne og folkeskolen vil derfor blive ændret, således at ingen enkeltpersoner kan genkendes. Der er på alle tidspunkter i undersøgelsens forløb mulighed for, at kunne trække sig tilbage og udgå af undersøgelsen - uden konsekvenser. Oplysningerne vil i dette tilfælde blive slettet fra specialets undersøgelse.

Der er mulighed for en enhver tid at kontakte os, hvis der opstår spørgsmål.

Med venlig hilsen

Marte R. Clason & Kim M. Feder **E-mail:** XXXXXXXX **Tlf.:** XXXXXXXX

Bilag 2 - Samtykkeerklæring (Skoleleder)

Samtykkeerklæring vedrørende fysisk aktivitet blandt børn og unge i udskolingsklassen på en folkeskole

Bekræftelse af deltagelse i Marte Rolstad Clason & Kim Michéle Feders speciale

Jeg erklærer hermed at jeg, som skoleleder, giver mit samtykke til at skolen deltager i en undersøgelse omhandlende fysisk aktivitet blandt børn og unge i en udskolingsklasse på en folkeskole.

Specialet undersøger hvilke fremmende og hæmmende faktorer der kan have indflydelse på det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i en udskolingsklasse. Hensigten med specialet er, at opnå viden der kan bidrage til at udvikle et beslutningsgrundlag som kan fremme det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i udskolingsklasser.

Jeg er informeret om og indforstået med:

- At skolen, personalet og elever er anonyme, men det observerede og udsagnene må anvendes til analyse i specialet.
- At Marte R. Clason & Kim M. Feder i aftalte perioder deltager i en udskolingklassens skoledag og foretager observationer i det daglige skolemiljø.
- At der foretages uformelle samtaler med elever og skolepersonalet i løbet af skoledagen.
- At deltagelsen er frivillig og skolen til enhver tid kan udgå af specialets undersøgelse.
- At jeg har modtaget skriftlig information om anvendelse af de oplysninger, der frembringes ud fra deltagerobservationerne og de uformelle samtaler (se ovenstående punkter).
- At Marte R. Clason & Kim M. Feder, er underlagt tavshedspligt under hele specialets forløb.
- At Marte R. Clason & Kim M. Feder, lever op til Helsinki-deklarationen, der sikrer og overholder at alle deltagers sikkerhed og rettigheder bliver imødekommet.
- At specialet vil blive offentliggjort på Aalborg Universitets digitale projektbibliotek.

Erklæring fra skolelederen:

Jeg bekræfter hermed mit samtykke til at skolen deltager i specialets undersøgelse omhandlende fysisk aktivitet blandt børn og unge i en udskolingsklasse på en folkeskole.

Dato:_____ Underskrift:_____

Erklæring fra specialegruppen:

Jeg erklærer hermed, at skolelederen har modtaget mundtlig og skriftlig information om specialet.

Dato:_____ Underskrift (Marte R. Clason):_____

Dato:_____ Underskrift (Kim M. Feder):_____

Samtykkeerklæring vedrørende fysisk aktivitet blandt børn og unge i udskolingsklassen på en folkeskole

Bekræftelse af deltagelse i Marte Rolstad Clason & Kim Michéle Feders speciale

Jeg erklærer hermed at jeg giver mit samtykke til, at mit barn indgår og deltager i en undersøgelse omhandlende fysisk aktivitet blandt børn og unge i en udskolingsklasse på en folkeskole.

Specialet undersøger hvilke fremmende og hæmmende faktorer der kan have indflydelse på det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i en udskolingsklasse. Hensigten med specialet er, at opnå viden der kan bidrage til at udvikle et beslutningsgrundlag som kan fremme det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i udskolingsklasser.

I og med at der vil være fokus på den almene skoledag i en udskolingsklasse, vil dit barn sammen med klassekammerater og skolepersonalet blive observeret og eventuel indgå i samtaler, hvis det bliver relevant for specialet.

Jeg er informeret om og indforstået med:

- At Marte R. Clason & Kim M. Feder i aftalte perioder deltager i mit barns skoledag og foretager observationer samt eventuelle samtaler i det daglige skolemiljø.
- At deltagelsen er frivillig samt at jeg og mit barn til enhver tid kan trække vores samtykke tilbage og udgå af specialets undersøgelse - uden konsekvenser.
- At mit barn er anonym, men det observerede og eventuelle udsagn må anvendes i specialet.
- At jeg har modtaget skriftlig information om anvendelse af de oplysninger, der frembringes ud fra deltagerobservationerne og de eventuelle samtaler (se ovenstående punkter).
- At Marte R. Clason & Kim M. Feder, er underlagt tavshedspligt under hele specialets forløb.
- At specialet vil blive offentliggjort på Aalborg Universitets digitale projektbibliotek.

Erklæring fra forældre og barnet:

Jeg bekræfter hermed mit samtykke til at mit barn indgår og deltager i undersøgelsen omhandlende fysisk aktivitet blandt børn og unge i udskolingsklassen på en folkeskole. Derudover er jeg indforstået med at observationerne samt eventuelle samtaler vil blive brugt til senere bearbejdelse i dette speciale.

Dato:_____ Underskrift (barn & forældre):_____

Jeg ønsker ikke at mit barn indgår og deltager i specialet undersøgelse (Sæt x): _____

Erklæring fra specialegruppen:

Jeg erklærer hermed, at forældrene har modtaget mundtlig og skriftlig information om specialet.

Dato:_____ Underskrift (Marte R. Clason):_____

Dato:_____ Underskrift (Kim M. Feder):_____

Samtykkeerklæring vedrørende fysisk aktivitet blandt børn og unge i udskolingsklassen på en folkeskole

Bekræftelse af deltagelse i Marte Rolstad Clason & Kim Michéle Feders speciale

Jeg erklærer hermed at jeg giver mit samtykke til, at jeg deltager i en undersøgelse omhandlende fysisk aktivitet blandt børn og unge i en udskolingsklasse på en folkeskole.

Specialet undersøger hvilke fremmende og hæmmende faktorer der kan have indflydelse på det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i en udskolingsklasse. Hensigten med specialet er, at opnå viden der kan bidrage til at udvikle et beslutningsgrundlag som kan fremme det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i udskolingsklasser.

Jeg er informeret om og indforstået med:

- At deltagelsen er frivilligt og at jeg til enhver tid kan trække mig fra deltagelsen, uden konsekvenser.
- At alle udtalelser og informationer bliver anonymiseret.
- At lydoptagelsen vil blive opbevaret udelukkende af specialegruppen, uden adgang for tredjepart, og vil blive slettet efter specialeeksamen i juni 2017.
- At Marte R. Clason & Kim M. Feder er underlagt tavshedspligt under hele forløbet.
- At specialet vil blive offentliggjort på Aalborg Universitets digitale projektbibliotek.

Erklæring fra deltageren:

Jeg bekræfter hermed mit samtykke til at jeg deltager i undersøgelsen omhandlende fysiske aktivitet blandt børn og unge i en udskolingsklasse på en folkeskole.

Dato: _____ Underskrift: _____

Erklæring fra specialegruppen:

Jeg erklærer hermed, at deltageren har modtaget mundtlig og skriftlig information om specialet.

Dato: _____ Underskrift (Marte R. Clason): _____

Dato: _____ Underskrift (Kim M. Feder): _____

Bilag 5 - Interviewguide til fokusgruppeinterview

Introduktion:

- Redegør for hvilken rolle specialegruppen (moderator & suppleant) og nøgleinformanter har
- Gennemgang af samtykkeerklæringen
- Oplys nøgleinformanterne om at de må sige til, hvis der er noget de ikke forstår
- Oplys nøgleinformanterne om at det er okay, at bruge tid til at tænke over sit svar eller svare at man ikke har tænkt over de ting tidligere samt at der ikke findes forkerte eller rigtige svar
- Fortæl at fokusgruppeinterviewet optages på diktafon.

Temaer der ønskes belyst under fokusgruppeinterviewet:

Forskningstemaer	Forskningsspørgsmål
<i>Briefing - Baggrundsviden</i>	Vi introducerer fokusgruppeinterviewet med at byde alle velkommen og at vi er glade for at de ville deltage. Endvidere fortæller vi hvorfor vi syntes det var relevant at invitere dem til et fokusgruppeinterview, efter vi observerede deres skoledag.
Tema 1: Klassens normer og adfærd i relation til fysisk aktivitet i skoledagen Få en dybere forståelse af nøgleinformanternes almene oplevelse af deres skoledag i relation til fysisk aktivitet	1. Hvad forstår i ved ordet fysisk aktivitet og hvordan er det en del af jeres skoledag? 2. Hvornår oplevede i sidst, at der blev inddraget fysisk aktivitet i skoledagen? 3. Hvad oplever i ved skoledagen der fremmer eller hæmmer FA? - Har i nogle konkrete eksempler i kan uddybe nærmere? <u>Supplerende/reflekterende spørgsmål:</u> Hvad kan være positivt ved at inddrage fysisk aktivitet i skoledagen? Hvad kan være udfordrende ved at inddrage fysisk aktivitet i skoledagen?
Tema 2: Sociale relationer som mediator for fysisk aktivitet i skoledagen Få en dybere forståelse af nøgleinformanternes sociale relationer og indvirkning på deres fysiske aktivitetsniveau i skoledagen.	4. Hvad indebærer sociale relationer for jer - set ud fra en skolemæssig sammenhæng? 5. Hvilken betydning har jeres sociale relationer for jer og oplever i at det har en indvirkning på jeres fysiske aktivitetsniveau?

	- Kan i uddybe med konkrete eksempler? <u>Supplerende/reflekterende spørgsmål:</u> Oplever i medier (pc & mobiltelefoner) som værende en fremmende eller hæmmende faktor for jeres fysiske aktivitetsniveau i skoledagen?
Tema 3: Klassens bevægegrunde for og værditilknytning til fysisk aktivitet i skoledagen Få en dybere forståelse af hvilke aktivitetsfremmende indsatser nøgleinformanterne tænker kunne motivere dem til at øge deres fysiske aktivitetsniveau i skoledagen.	6. Hvad betyder fysisk aktivitet for hver enkelt af jer? 7. Ser i en årsag til at være fysisk aktive i skoledagen? - Kan i uddybe med konkrete eksempler for hvorfor/hvorfor ikke? 8. Kan i komme i tanke om noget der vil motivere eller fremme fysisk aktivitet i skoledagen? <u>Supplerende/reflekterende spørgsmål:</u> Hvis i fik lov at tilrettelægge fysiske aktivitet i skoledagen, hvordan vil i gøre det og hvorfor?
Tema 4: Konsekvenser af folkeskolereformens målsætning og dens betydning for det fysiske aktivitetsniveau i skoledagen Få en dybere forståelse af hvilke tilsigtede og utilsigtede konsekvenser ved integrering af fysisk aktivitet i løbet af skoledagen er opstået i deres skoledag.	9. Hvad forstår i ved den nye skolereform og hvordan har i oplevet den i jeres skoledag? 10. På hvilken måde har den nye skolereform haft en betydning for jeres fysiske aktivitetsniveau i skoledagen? - Kan i komme med konkrete eksempler til nærmere beskrivelse?
<i>Debriefing - Afsluttende spørgsmål</i> Vi siger tak for jeres tid og den gode samtale!	11. I forhold til alt det vi har talt om i dag. Hvad tænker i er vigtigt at have i mente for at kunne fremme jeres fysiske aktivitetsniveau i skoledagen? 12. Med ønsket om at belyse jeres erfaringer vedrørende fysisk aktivitet i skoledagen, er der noget vi har glemt at spørge ind til eller i mangler at få uddybet?

Bilag 6 - Søgeprotokol

For at skabe overblik og opnå transparens over specialets to systematiske litteratursøgninger, blev en søgeprotokol udarbejdet (Buus et al. 2008; Lund et al. 2014, s. 59). Protokollen vil indebære hvad, hvor og hvordan der blev søgt litteratur.

1. Den indledende, brede systematiske litteratursøgning:

Den indledende, brede systematiske søgning havde til hensigt at fremfinde litteratur til både det initierende problem og til problemanalysen.

Søgespørgsmål:

Ifølge Lund et al. skal læseren få en god indførsel i den kommende litteratursøgning, hvorfor det blev valgt at redegøre for søgespørgsmålet, som var bestemmende for alle faser af søgeprocessen (Lund et al. 2014, s. 59). Eftersom den eksisterende litteratur skal omhandle fysisk aktivitet i folkeskolen, blev følgende søgespørgsmål formuleret:

Hvilken eksisterende litteratur findes om fysisk aktivitet i folkeskolen, efter indførelsen af den nye skolereform, og hvilken betydning har den på børns sundhed?

Søgespørgsmålet blev brugt til identificering af søgetermer og inddeling af en efterfølgende bloksøgning, inspireret af et PICO-skema (Lund et al. 2014, s. 35, Buus et al. 2008). Et PICO-skema med inddragelse af faste søgetermer blev anvendt, for at kunne skabe struktur og sikre en stringens på tværs af udvalgte databaser (Ibid.). Tabel 1 illustrerer at P, I og O blev anvendt hvor *Population* indeholdt folkeskolen, *Intervention* fysisk aktivitet og *Outcome* skolebørns sundhed.

Tabel 1: Inspireret PICO-skema (Lund et al. 2014, s. 35)

PICO	
P (Population):	Folkeskolen
I (Intervention):	Fysisk aktivitet efter skolereformen
O (Outcome):	Sundhed blandt skolebørn

Databaser:

Embase, ERIC, Sociological Abstracts og PsycInfo blev valgt som anvendte databaser. Dette fordi folkesundhedsvidenskab befinder sig i et flervidenskabeligt afsæt (Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet 2016), hvorfor specialegruppen var interesseret i at orientere sig i fagområder af såvel sundhedsvidenskabelig, sociologisk og psykologisk karakter. Endvidere omhandlede problemfeltet fysisk aktivitet i folkeskolen som var et argument for at benytte ERIC. Denne database havde nemlig et pædagogisk, uddannelses- og skolerelateret afsæt (Aalborg Universitetsbibliotek 2017; Lund et al. 2014, s. 50).

Søgestrategi:

Søgestrategien blev indledt med at overveje rækkefølgen af de udvalgte søgetermer (Lund et al. 2014, s. 41). "Fysisk aktivitet" blev prioriteret som værende det første kontrollerede søgeterm, fordi det var specialets omdrejningspunkt. Dernæst blev "folkeskolen" valgt, da specialet havde interesse for fysisk aktivitet i folkeskolen. Slutteligt blev "Sundhed blandt skolebørn" prioriteret, for at kunne få indblik i hvilken betydning fysisk aktivitet i folkeskolen kan have blandt skolebørns sundhedstilstand. Dette fordi fysisk aktivitet i folkeskolen, ifølge den nye skolereform, skulle medvirke til at fremme sundhed blandt børn og unge (Den-Danske-Regering 2013, s. 6).

De indekserede søgetermer blev i databaserne ERIC, Sociological Abstracts og PsycInfo søgt yderligere som fritekstord, da disse databaser ikke bliver indekseret dagligt (Lund et al. 2014, s. 50). Trunkering blev benyttet ved fritekstord, for at inddrage alle former for endelser af det valgte søgeterm (Lund et al. 2014, s. 58). For at undgå for mange hits, blev fritekstsord indsnævret til kun at være i titel og/eller abstract (Lund et al. 2014, s. 47). Derudover blev "Explode"-funktionen benyttet i de databaser hvor det var muligt, med henblik på yderligere at kunne inddrage de underliggende søgetermer (Ibid.). Boole'ske operator OR blev brugt i samme blok for at brede søgningen ud, mens AND blev anvendt til at kombinere blokkene i søgningen (Lund et al. 2014, s. 55). Tabel 2, 3, 4 og 5 illustrerer bloksøgningen med henblik på hvordan de enkelte søgetermer blev kombineret i de forskellige databaser.

Tabel 2: Bloksøgning - Embase foretaget den 10.02.2017

AND				
		<i>BLOK 1: Fysisk aktivitet</i>	<i>BLOK 2: Folkeskole</i>	<i>BLOK 3: Sundhed blandt skolebørn</i>
OR	E M B A S E	Emtree: Physical activity (explode) Physical inactivity (explode)	Emtree: Primary school (explode)	Emtree: Child Health (explode)
		Fritekst: "Physical activity level"	Fritekst: "Elementary school"	Fritekst:
		Hits: 311.451	Hits: 13.937	Hits: 19.384
		BLOK 1 & 2 = 1.309		BLOK 1, 2 & 3 = 50
		Efter gennemlæsning af titel & abstract er følgende antal artikler hentet hjem = 5		

Tabel 3: Bloksøgning - ERIC foretaget den 10.02.2017

AND				
		BLOK 1: <i>Fysisk aktivitet</i>	BLOK 2: <i>Folkeskole</i>	BLOK 3: <i>Sundhed blandt skolebørn</i>
OR	E R I C	Thesaurus: Physical Activity Level (explode)	Thesaurus: Elementary Schools (explode)	Thesaurus: Child Health (explode)
		Fritekst: "Physical activity level" "Physical activit*"	Fritekst: "Elementary school*"	Fritekst: "Child Health"
		Hits: 7.756	Hits: 103.268	Hits: 5.973
		BLOK 1 & 2 = 917		BLOK 1, 2 & 3 = 124
		Efter gennemlæsning af titel & abstract er følgende antal artikler hentet hjem = 15		

Tabel 4: Bloksøgning - Sociological Abstracts foretaget den 10.02.2017

AND				
		BLOK 1: <i>Fysisk aktivitet</i>	BLOK 2: <i>Folkeskole</i>	BLOK 3: <i>Sundhed blandt skolebørn</i>
OR	S O C I O L O G I C A L A B S T R A C T S	Thesaurus:	Thesaurus: Elementary Schools (explode)	Thesaurus:
		Fritekst: "Physical activit*"	Fritekst: "Elementary school*"	Fritekst: "Child Health"
		Hits: 2.026	Hits: 5.614	Hits: 1.173
		BLOK 1 & 2 = 46		BLOK 1, 2 & 3 = 1
		Efter gennemlæsning af titel & abstract er følgende antal artikler hentet hjem = 6		

Tabel 5: Bloksøgning - PsycInfo foretaget den 10.02.2017

AND				
		BLOK 1: <i>Fysisk aktivitet</i>	BLOK 2: <i>Folkeskole</i>	BLOK 3: <i>Sundhed blandt skolebørn</i>
OR	P S Y C I N F O	Term: Physical activity (explode)	Term: Elementary schools	Term:
		Fritekst: "Physical activit*" "Physical inactivit*" "Physical activity level"	Fritekst: "Elementary school*" "Primary school*"	Fritekst: "Child Health"
		Hits: 45.123	Hits: 73.309	Hits: 39.608
		BLOK 1 & 2 = 1.053		BLOK 1, 2 & 3 = 44
		Efter gennemlæsning af titel & abstract er følgende antal artikler hentet hjem = 3		

Inklusions- og eksklusionskriterier:

For at sikre udvælgelse af relevant litteratur med henblik på besvarelse af det opstillede søgespørgsmål (Lund et al. 2014, s. 59), blev inklusions- og eksklusionskriterier opstillet (se tabel 6).

Tabel 6: Inklusions- og eksklusionskriterier for den indlende, brede systematiske søgning

Inklusion:	Eksklusion:
Fysisk aktivitet i folkeskolen	Udelukkende undersøgelser der inddrager fysisk aktivitet som mål for at reducere børn og unges overvægt.
Sundhed blandt børn og unge	Udelukkende undersøgelser der har fokus på fysisk aktivitet udenfor skoletiden (SFO & hjem).
Sprog: Dansk, engelsk, norsk, svensk og tysk	Fokus på fysisk aktivitets positive indvirkning på børn og unges sundhed i henhold til tidligere stofmisbrug.

2. Den fokuserede, snævre systematiske litteratursøgning:

Den fokuserede, snævre systematiske søgning havde samme fremgangsmåde til søgestrategien, hvorfor der kun vil redegøres for afvigelser.

Problemformuleringen som søgespørgsmål:

Hensigten med den fokuserede, snævre systematiske søgning var at identificere litteratur der kunne anvendes til diskussion af de empiriske fund. Specialets første del af problemformuleringen blev valgt som søgespørgsmål til den anden systematiske litteratursøgning. Dette blev gjort for at sikre, at den fremfundne litteratur kunne diskuteres tæt op mod de empiriske fund, der ligeledes tog udgangspunkt i problemformuleringen. Inddragelsen af forskellige indsamlingsmetoder, såsom empiriske fund og eksisterende litteratur, kunne således bidrage til en dybere indsigt og nuanceret besvarelse af problemformuleringen (Thagaard 2013, s.56; Antoft & Salomonsen 2007, s. 32).

Specialets problemformulering lød således:

Hvilke fremmende og hæmmende faktorer, set ud fra et børn og unge perspektiv, har indflydelse på det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge i udskolingsklasser i folkeskolen?

Den fokuserede, snævre systematiske søgning tog ligeledes udgangspunkt i en blokopdeling. Denne gang tog blokopdelingen udgangspunkt i PICO-skemaet der anvendes til kvalitative undersøgelser (Lund et al. 2014, s. 36). Argumentet for dette valg var, at komme så tæt på besvarelsen af specialets problemformulering, som havde et kvalitativt afsæt. At udarbejde et PICO-skema sikrede netop at problemformuleringens indhold kunne indgå i blokopdelingen, med henblik på at kunne identificere videnskabelig litteratur der ville relatere sig til problemformuleringen (Lund et al. 2014, s. 34-35).

Tabel 8 illustrerer PICO-skemaets indhold, hvor *Participants* indbefattede børn og unge, *Phenomen of Interest* fremmende og hæmmende faktorer for fysisk aktivitet og *Context* udskolingen. Derudover indebærer tabel 8 en nærmere beskrivelse af begrebernes indhold. Dette med henblik på at kunne sammenligne specialets definitioner med databasernes beskrivelser, for herved at kunne udvælge de søgetermer der var mest dækkende (Buus et al. 2008).

Tabel 8: PICO-skema til kvalitative undersøgelser (Lund et al. 2014, s. 36)

PICO	
P (Participants):	Børn og unge. I specialets problemanalyse er børn og unge i alderen 13-16 år blevet fremanalyseret som en særlig målgruppe der har et faldende fysisk aktivitetsniveau i skolen (Pedersen et al. 2016, s. 27; Sawka et al. 2014). Begreberne "børn" og "unge" blev valgt, da disse er mere end blot "elever" eller "skolebørn". De er søn, datter, søster og bror, ven, håndboldspiller, spejder med mere. Endvidere vil betegnelsen "elever" eller "skolebørn", tillægge børn og unge et institutionelt perspektiv, noget der ikke var i specialegruppens interesse.
I (Phenomenon of Interest):	Fremmende og hæmmende faktorer for fysisk aktivitet. I specialets problemanalyse er fremmende og hæmmende faktorer blevet fremanalyseret som faktorer der kan have betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau. Med afsæt i den socio-økologiske model og WHO's definition af fysisk aktivitet, som er følgende: "... ethvert muskelarbejde, der øger energiomsætningen." (World Health Organization b 2017), vil faktorerne i dette speciale være multifaktorielle.
CO (Context):	Udskolingen. Undervisningsministeriet betegner 7.- 9. klassetrin for værende udskolingen, hvor der er særlig fokus på at gøre eleverne parate til videreuddannelse. Dette indebærer at skolen skal motivere og sikre, at eleverne har de faglige og personlige forudsætninger for at lære mere (Undervisningsministeriet 2014).

Databaser:

Den anden systematiske søgning blev udført i samme databaser, men med en yderligere begrundelse der relaterede sig tæt til specialets problemformulering (se tabel 9). Eksempelvis var Embase relevant, da den kunne give en bred vifte af litteratur omhandlende fysisk aktivitet, som ud fra problemformuleringen var specialets hovedfokus.

Tabel 9: Valg af sundhedsvidenskabelige databaser

Database / informationskilde	Begrundelse for valg af database
<i>Embase</i>	Embase er en større database som indeholder en bred mængde af europæisk litteratur inden for sundheds- og samfundsvidenskabelige områder (Aalborg Universitetsbibliotek 2017; Lund et al. 2014, s. 49). Databasen bliver dagligt indekseret og indebærer søgning i MEDLINE, som er National Library of Medicine's vigtigste bibliografiske database (Lund et al. 2014, s. 50). Databasen er relevant, da den kan rumme en bred vifte af FA, som er specialets hovedfokus i problemformuleringen.
<i>ERIC</i>	ERIC er en pædagogisk, uddannelses- og skolerelateret database, som giver adgang til både regeringsdokumenter, tidsskriftsartikler, rapporter og bøger (Aalborg Universitetsbibliotek 2017; Lund et al. 2014, s. 50). Denne database er relevant i forhold til, at problemformuleringen fokuserer på en udskolingsklasse, hvis kontekst og rammer er relateret til folkeskoleregi.
<i>Sociological Abstracts</i>	Sociological Abstracts er en database der har et sociologisk afsæt, som indeholder internationale artikler, afhandlinger og bøger (Aalborg Universitetsbibliotek 2017; Lund et al. 2014, s. 50). Med henblik på den valgte socialkonstruktivistiske position og problemformuleringen der vil undersøge hvilke fremmede og hæmmende faktorer der kan have betydning for børn og unges FA i udskolingsklassen, anses denne database for værende relevant.
<i>PsycNET</i>	PsycNET indebærer søgning i både PsycInfo, PsycArticles, PsychTherapy, PsycTests og PsycCritique (Aalborg Universitetsbibliotek 2017). Databasen dækker over tidsskriftsartikler, afhandlinger, konferencer og bøger indenfor psykologi og relaterede emner (Lund et al. 2014, s. 50). I relation til at problemformuleringen leder frem til at finde litteratur der inddrager såvel fremmede og hæmmende faktorer, anses denne database ligeledes for at være relevant.

Søgestrategi:

Ligesom i den anden systematiske søgning blev der indledningsvis overvejet rækkefølgen af de udvalgte søgetermer. Denne gang med inspiration af Critical Appraised Topics (CAT) som indebærer en fokusliste, svarende til den tidligere nævnte prioritering i den første systematiske søgning, til udarbejdelsen af søgestrategien (Lund et al. 2014, s. 26). Hensigten med anvendelse af CAT var princippet om at tage udgangspunkt i den konkrete problemformulering, hvor fysisk aktivitet blandt børn og unge i udskolingen skulle være i fokus. Tabel 10 viser fokuslisten med den valgte prioriteret rækkefølge i henhold til problemformuleringen.

Tabel 10: Fokusliste i prioriteret rækkefølge

Fokus/facetliste i prioriteret rækkefølge			
Fokus 1: Fysisk aktivitet	Fokus 2: Børn og unge mellem 13-16 år	Fokus 3: Udskolingen	Fokus 4: Fremmede og hæmmende faktorer

Tabel 11, 12, 13 og 14 illustrerer den fokuserede, snævre systematiske søgning med samme anvendelse af søgestrategi inden for fritekstsøgning, trunkering, “explode”-funktionen samt boolske operator som OR og AND, hvorfor dette ikke vil gentages her.

Tabel 11: Embase - foretaget den 04.05.2017

	AND				
		BLOK A:	BLOK B:	BLOK C:	BLOK D:
OR	E M B A S E	Fokus 1: Fysisk aktivitet	Fokus 2: Børn og unge (13-16 år)	Fokus 3: Udskoling	Fokus 4: Fremmende og hæmmende faktorer
		Emtree	Emtree	Emtree	Emtree
		Physical activity (explode)	Child (explode)	Middle school (explode)	Behavior (explode) ¹
		Physical inactivity (explode)	Adolescents (explode)	Middle school student (explode)	
		Sedentary lifestyle (explode)	Juvenile (explode)		
		Fritekst	Fritekst	Fritekst	Fritekst
		“Physical activity level”	Teenager Youth	“Junior high school” “School leaving”	“Physical activity promotion” “Increase physical activity” “Decrease physical activity” “Influencing factors”
		Hits: 316.005	Hits: 3.175,514	Hits: 4.011	Hits: 3.302,605
BLOK A & B = 46.949			BLOK A, B & C = 233	BLOK A, B, C & D = 143	
Efter gennemlæsning af titel & abstract er følgende antal artikler hentet hjem = 23					

Fodnote 1: “Behavior” var i Embase-databasen det mest dækkende ord for fremmende og hæmmende faktorer. Dette fordi søgetermet indeholdt såvel det individuelle perspektiv (f.eks. attitude, motivation, child behavior), det sociale/sociologiske perspektiv (F.eks. social behavior, imitation) og andre generelle betydninger (f.eks. inhibition, promoting).

Tabel 12: ERIC - foretaget den 04.05.2017

	AND				
		BLOK A:	BLOK B:	BLOK C:	BLOK D:
OR	ERIC	Fokus 1: Fysisk aktivitet	Fokus 2: Børn og unge (13-16 år)	Fokus 3: Udskoling	Fokus 4: Fremmende og hæmmende faktorer
		Thesaurus	Thesaurus	Thesaurus	Thesaurus
		Physical activity level (explode)	Children (explode) Adolescents (explode) Youth (explode)	Middle schools (explode) Middle school students (explode) Junior high schools (explode)	Factor analysis (explode) ² Influences (explode) ³
		Fritekst	Fritekst	Fritekst	Fritekst
		“Physical inactivit*” “Sedentary lifestyle” “Physical activit*”	Teenage* Juvenile Child* Adolescent* Youth	“School leaving” “Middle School*” “Middle School Student*” “Junior High School*”	“Physical activity promotion” “Increas* physical activity” “Decreas* physical activity” “Factor analysis” Influenc*
		Hits: 7.763	Hits: 401.448	Hits: 54.020	Hits: 209.632
		BLOK A & B = 3.860		BLOK A, B & C = 303	BLOK A, B, C & D = 84
		Efter gennemlæsning af titel & abstract er følgende antal artikler hentet hjem = 15			

Fodnote 2: “Factor analysis” var i ERIC-databasen en af de mest dækkende ord for fremmende og hæmmende faktorer. Dette fordi søgetermet blandt andet indeholdt strukturelle betydninger såsom “factor structure”.

Fodnote 3: “Influences” var i ERIC-databasen en af de mest dækkendes ord for fremmende og hæmmende faktorer. Søgetermet indeholdt netop forskellige facilitatorer som “role, relationship, opportunities”.

Tabel 13: Sociological Abstracts - foretaget den 04.05.2017

AND					
OR		BLOK A:	BLOK B:	BLOK C:	BLOK D:
	S	Fokus 1:	Fokus 2:	Fokus 3: Udskoling	Fokus 4: Fremmende og
	O	Fysisk aktivitet	Børn og unge		hæmmende faktorer
	C		(13-16 år)		
	I				
	O				
	L	Thesaurus	Thesaurus	Thesaurus	Thesaurus
	O	Activities (explode)	Children (explode)	Junior high schools	Influence (explode) ⁴
	G		Adolescents	(explode)	
	I		(explode)	Junior high school	
OR	A		Youth (explode)	students (explode)	
	L				
	A				
	B				
	S				
	T	Fritekst	Fritekst	Fritekst	Fritekst
	R				
	A	Activit*	Child*	“Junior high school*”	Influenc*
	C	“Physical activit*”	Adolescent*	“Junior high school	“Physical activity promotion”
	T	“Physical inactivity”	Youth	student*”	“Increase physical activity”
OR	S	“Sedentary lifestyle”	Teenage*	“School leaving”	“Decrease physical activity”
		“Physical activity level”	Juvenile		
		Hits: 81.658	Hits: 161.841	Hits: 2.332	Hits: 114.833
		BLOK A & B = 16.123		BLOK A, B & C = 206	BLOK A, B, C & D = 74
		Efter gennemlæsning af titel & abstract er følgende antal artikler hentet hjem = 1			
		Bemærkning: Artiklen går igen i Embase og er derfor tidligere blevet hentet hjem			

Fodnote 4: “Influence” var i Sociological Abstracts-databasen det mest dækkende ord for fremmende og hæmmende faktorer. Dette fordi søgetermet indeholdt både socioøkonomiske, sociokulturelle, miljømæssige og biologiske faktorer.

Tabel 14: PsycInfo - foretaget den 04.05.2017

AND					
		BLOK A:	BLOK B:	BLOK C:	BLOK D:
OR	P S Y C I N F O	Fokus 1: Fysisk aktivitet	Fokus 2: Børn og unge (13-16 år)	Fokus 3: Udskoling	Fokus 4: Fremmede og hæmmende faktorer
		Term	Term	Term	Term
		Physical activity (explode) Sedentary behavior		Middle schools Middle school students Junior high schools Junior high school students	
		Fritekst	Fritekst	Fritekst	Fritekst
		“Physical activit*” “Sedentary behavior” “Physical inactivity” “Physical activity level”	Child* Adolescent* Youth Teenage* Juvenile	“Middle school*” “Middle school student*” “Junior high school*” “Junior high school student*” “School leaving”	“Influencing factor*” “Increase physical activit*” “Decrease physical activit*” “Physical activity promotion”
		Hits: 33.418	Hits: 1.124,745	Hits: 33.928	Hits: 3.088
		BLOK A & B = 12.695		BLOK A, B & C = 426	BLOK A, B, C & D = 36
		Efter gennemlæsning af titel & abstract er følgende antal artikler hentet hjem = 8 Bemærkning: En artikel går igen i ERIC og er derfor tidligere blevet hentet hjem			

Inklusions- og eksklusionskriterier:

Ligesom ved den første systematiske søgning blev in- og eksklusionskriterier opstillet (se tabel 15), for at sikre relevant udvælgelse af litteratur (Lund et al. 2014, s. 59). Denne gang i henhold til problemformuleringen, hvorfor følgende kriterier blev inddraget:

Tabel 15: In- og eksklusionskriterier for den fokuserede, snævre systematiske søgning

Inklusion:	Eksklusion:
Fysisk aktivitet	Udelukkende undersøgelser der inddrager fysisk aktivitet som mål for at reducere børn og unges overvægt.
Børn og unge i udskolingsklasser	Udelukkende undersøgelser der har fokus på fysisk aktivitet udenfor skoletiden (SFO & hjem).
Fremmede og hæmmende faktorer for fysisk aktivitet i skolen	Fysisk aktivitets almene positiv indvirkning på eksempelvis depression, rygning og knogler.
Sprog: Dansk, engelsk, norsk, svensk og tysk	Udelukkende undersøgelser der fokuserer på børn og unges motivation for fysisk aktivitet efter skoletiden (Eksempelvis hjemmet).

Referenceliste:

- Aalborg Universitetsbibliotek, 2017. Databaser og udbydere. *Aalborg Universitetsbibliotek*. Available at: <http://www.aub.aau.dk/find-materiale/databaser> [Accessed March 23, 2017].
- Antoft, R. & Salomonsen, H.H., 2007. Det kvalitative casestudium - introduktion til en forskningsstrategi. In R. Antoft et al., eds. *Håndværk og horisonter: Tradition og nytænkning i kvalitativ metode*. Odense: Syddansk Universitetsforlag, pp. 29–57.
- Buus, N. et al., 2008. Litteratursøgning i praksis - begreber, strategier og modeller. *Sygeplejersken*, 10, pp. 1-11.
- Den-Danske-Regering, 2013. *Aftale mellem regeringen (Socialdemokraterne , Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti), Venstre og Dansk Folkeparti om et fagligt løft af folkeskolen*, Available at: <http://www.kl.dk/Fagomrader/Folkeskolen/Folkeskolereformen/> [Accessed March 2, 2017].
- Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, 2016. Studieordning for kandidatuddannelsen i Folkesundhedsvidenskab. *Aalborg Universitet*.
- Lund, H. et al., 2014. *Håndbog i litteratursøgning og kritisk læsning: redskaber til evidensbaseret praksis* 1. udgave. H. Lund, Kbh.: Munksgaard.
- Thagaard, T., 2013. *Systematik og indlevelse. En indføring i kvalitativ metode* 4.udgave ed. T. Thagaard, ed., København: Akademisk Forlag.

Bilag 7 - Vurderingsskema

Litteraturvurdering							
Titel	<i>Relocating From Easy Street: Strategies for Moving Physical Education Forward</i>	<i>Comprehensive School Physical Activity Programs: Characteristics of Trained Teachers</i>	<i>They just need to move: Teachers' perception of classroom physical activity breaks</i>	<i>The school environment and adolescent physical activity and sedentary behaviour: a mixed-studies systematic review</i>	<i>Understanding Classroom Teachers' Perceptions of Integrating Physical Activity: A Collective Efficacy Perspective</i>	<i>Cultural Components of Physically Active Schools</i>	<i>"Settings"-based health promotion: a review</i>
Forfatter Årstal Land	Bulger & Housner 2009 USA	Centeio et al. 2014 USA	Dinkel et al. 2017 USA	Morton et al. 2016 UK	Parks et al. 2007 USA	Rickwood 2015 Canada	Whitelaw et al. 2001 Skotland
Formål Målgruppe/ Deltagere	At begrunde vigtigheden i anvendelse af strategier til at flytte fysisk aktivitet fremad. <u>Målgruppe/ deltagere:</u> Folkeskolen.	At undersøge karakteristika og holdninger hos uddannede undervisere under implementeringsprocessen af et omfattende skole-fysisk-aktivitets-program på folkeskoleniveau. <u>Målgruppe/ deltagere:</u> Uddannede lærere der er under en implementerings-proces.	At udforske: 1. Opfattelser af 8. klasse lærere med henblik på fysisk aktivitet i klasseværelset. 2. Flere niveauer af faktorer, der påvirker 8. klasselæreres evne til at implementere fysisk aktivitet i klasseværelset. <u>Målgruppe/ deltagere:</u> 60 klasselærere fra 8. klassetrin fra fem skoledistrikter.	At opsummere de foreliggende beviser på fysiske og sociale miljøpåvirkninger på unges fysiske aktivitet og stillesiddende adfærd. <u>Målgruppe/ deltagere:</u> Folkeskolen relatere til børn og unges fysiske aktivitetsniveau (11-18 år).	At undersøge variabler der har betydning for folkeskolens klasselæreres effektivitet i aktiviteter til at fremme fysisk aktivitet. <u>Målgruppe/ deltagere:</u> 314 Klasselærere og 38 skoleledere fra 44 folkeskoler.	At undersøge: 1. Hvilke aspekter af skolekultur er blevet undersøgt i forhold til fysisk aktivitet. 2. Hvilke aspekter af skolekultur har betydning for elevernes deltagelse i fysisk aktivitet. 3. Hvilke områder skal undersøges yderligere. <u>Målgruppe:</u> Folkeskolen.	At opsummere forebyggende og sundheds-fremmende metoders effekt i henhold til at opnå en forandring. <u>Målgruppe/ deltagere:</u> Forebyggende og sundheds-fremmende initiativtagere.

Design/ Metode	???	Casestudiedesign Interviews Observationer Spørgeskema Online Forum	Semistrukturerede interviews efter en guide udviklet af den socio- økologiske model.	Systematisk review	Survey - Spørgeskema (Tværsnitsstudie)	Sammendrag af en Ph.D. afhandling der har foretaget et systematisk review.	Review
Resultater	Det viser sig at integrering af fysisk aktivitet er et komplekst fænomen, og kræver derfor en flerdimensionel tilgang at gøre indholdsmæssige og meningsfulde ændringer i skolestrukturen. En strategi der opnår fælles forståelse blandt lærere, pædagoger og andre professionelle der er tilknyttet skolen er derfor hensigtsmæssigt at tilstræbe.	Lærerne havde en positiv holdning til at integrere fysisk aktivitet i skolen, men oplevede at de ikke alene kan stå med opgaven. Endvidere oplevede lærerne at deres rolle blev omdefinert, idet ansvarsområder såsom at etablere fysisk aktivitet til dagligt blev tildelt dem. Udbrændthed blandt lærerne kunne opstå, ved at de i forvejen har en høj arbejdsbyrde og derfor ikke kunne håndtere ansvaret alene.	Alle lærere gennemførte fysisk aktivitet i undervisningen, men havde varierede niveauer af tillid til implementeringen. Lærere identificerede begrænsninger for implementeringen eksempelvis fokus på akademisk præstation og stillesiddende aktiviteter, hvorfor de efterspurgt flere ressourcer tilknyttet fysisk aktivitet.	Ungdommens fysiske aktivitet var forbundet med en begrænsning af stillesiddende adfærd. Fokus på fagligheden medførte et faldende fysisk aktivitetsniveau, grundet stillesiddende aktiviteter. En opbakning af ledelsen der ville organisere aktivitetsfremmende tiltag og give adgang til faciliteter, kunne fremme børn og unges fysiske aktivitetsniveau. Dette blev dog belyst for at være kompleks opgave at opnå.	Deltagerne erkendte betydningen af børns fysiske aktivitet og havde viljen til at integrere dette i undervisningen. På trods af en positiv holdning var det svært at løfte opgaven alene, hvorfor kollektivt samarbejde blev efterspurgt. Styring fra ledelsen om at have fokus og skabe et miljø for kollektivt samarbejde var mest indflydelsesrig.	Den almene skolekultur tilknyttet prioriteringen af fysisk aktivitet, har betydning for hvorvidt børn og unge er fysisk aktive i skoledagen. Det mest afgørende er skolelederens værdi og opbakning der afspejler sig i synlige faciliteter der fremme fysisk aktivitet. Når fysisk aktivitet gøres synlig styrker det lærernes samt børns og unges deltagelse i at fremme det fysiske aktivitetsniveau.	Betydningen af konteksten er blevet et centralt element for forebyggende og sundhedsfremmende indsatser. Udviklingen er delvist opbygget af en opfattelse, at en kontekstbaseret tilgang, i henhold til at opnå en forandringsproces, er mere effektivt end en individrettet tilgang.

Kritisk vurdering	Denne artikel blev vurderet som værende af lav/dårligt kvalitet, ved at der ikke blev redegjort for en stringens og sammenhæng i hvordan forskerne er nået til resultatet. Der blev udelukkende beskrevet en detaljeret anbefaling om hvorledes en strategi for fysisk aktivitet kan anvendes til at opnå fælles forståelse blandt lærere, pædagoger og andre professionelle der er tilknyttet skolen. Omvendt blev der inddraget videnskabelige artikler til underbyggelse af deres strategi, hvilket kan tyde på at en litteratursøgning blev benyttet.	<u>Reliabilitet/pålidelighed:</u> Der blev ikke udført detaljerede beskrivelser af metodefremgangsmøden, hvorfor gennemsigthed og stringens ikke blev imødekommet, som svækker reliabiliteten. <u>Validitet/gyldighed:</u> Validiteten har været god ved at have anvendt flere empiriindsamlingsmetoder. Svagheden er dog at der igennem de manglende metodebeskrivelser ikke kan vurderes, hvorvidt eksempelvis de udvalgte informanter kan belyse formålet tilstrækkeligt. <u>Analytiske generaliserbarhed:</u> Artiklen påpeger selv at lærerne der	<u>Reliabilitet (pålidelighed):</u> Artiklen benyttede sig af udførlige og transparente beskrivelser af eksempelvis hvilken teoretisk fremgangsmåde der blev valgt samt illustrerer via inddragelse af interviewguide hvilke spørgsmål der blev stillet. Endvidere blev der reflekteret over egen forskerrolle samt styrker og svagheder der var tilknyttet undersøgelsen. Reliabiliteten der vurderer pålideligheden blev således vurderet som værende af god/høj kvalitet. <u>Validitet (gyldighed):</u> Validiteten der vurderer gyldigheden ved at vurdere i hvilken udtrækning	<u>Reliabilitet:</u> Artiklen har benyttet sig af udførlige og gennemsigtige beskrivelser af hvilke søgetermer der blev anvendt, hvordan der blev søgt, hvilke inklusions- og eksklusionskriterier der blev opstillet, via et flowchart forklaret hvordan udvælgelsesprocessen er foregået, hvilken risiko for bias der er opstået samt forklaret hvilken kvalitet hver undersøgelse havde. Reliabiliteten der vurderer hvorvidt beskrivelsen af fremgangsmåden tilvejebringer muligheden for reproducerbarhed, vurderes for værende af høj/god kvalitet. <u>Validitet:</u> Validiteten vurderes ligeledes	<u>Reliabilitet:</u> Artiklen benyttede sig af udførlige og transparente beskrivelser af blandt andet spørgeskemaets struktur, opbygning og indhold, hvilket kan øge reproducerbarheden. <u>Validitet:</u> Ved at have ekspliciteret og begrundet hvordan spørgsmål blev formuleret, kan denne fremgangsmåde have øget at sikre at undersøgelsen har målt på de variabler som artiklen havde til formål at måle på. <u>Generalisering:</u> Undersøgelsen blev vurderet for at være repræsentativt, ved at der var en blanding mellem at have indsamlet data fra	Denne artikel blev umiddelbart vurderet som værende af lav/dårligt kvalitet, ved at der ikke blev redegjort for en metodisk fremgangsmåde, men snarere beskrevet et konkret sammendrag af forskerens resultater fra sin Ph.D. afhandling.	<u>Reliabilitet:</u> Reliabiliteten der vurderer hvorvidt beskrivelsen af fremgangsmåden tilvejebringer muligheden for reproducerbarhed, vurderes for værende af lav kvalitet. Der blev ikke redegjort for den metodiske fremgangsmåde af eksempelvis hvordan litteraturen blev fremfundet. <u>Validitet:</u> Validiteten vurderes derimod som god, ved at der blev redegjort for formålet og et review kan anses for at være en velegnet metode for at kunne opnå det ønskede formål. Omvendt kan et systematisk review have styrket validiteten yderligere, idet der kun ville refereres/henvises
---------------------------------	--	---	---	---	--	--	--

	Artiklens fund bør derfor tages med forbehold.	blev inddraget i undersøgelsen deltog frivilligt eller blev anbefalet og identificeret i deres distrikt som værende effektive lærere, hvilket begrænser generaliseringen af resultaterne.	undersøgelsens resultater og konklusion er baseret på den empiriske virkelighed blev vurderet som værende god/høj. Artiklens formål var at undersøge 8. klasselæreres opfattelser af fysisk aktivitet i undervisningen samt hvilke forskellige faktorer der spillede en rolle, hvilket blev afdækket ved at anvende den socio-økologiske model og inddrage direkte uddrag fra informanterne i præsentation af analysen. <u>Analytisk generalisering:</u> Gennem anvendelse af den socioøkologiske model samt opnåelse af mætning kan tendenser som artiklen påpeger bruges til lignende sammenhænge.	for værende høj/god. Der blev redegjort for formålet samt valgte anvendte metoder, hvorved validiteten kan vurderes ud fra at forskningsmetoden er velegnet til at kunne besvare det ønskede formål og havde til hensigt at undersøge det der var ønsket at få undersøgt. <u>Generalisering:</u> Ved at der systematisk og statistisk blev indsamlet 68 kvantitative & 25 kvalitative undersøgelser, blev dette vurderet for at være en tilstrækkelig mængde som værende repræsentativt og dermed kan generaliseres ud over den udvalgte "stikprøve" og til andre kontekster.	314 klasselærere og 38 fra i alt 44 forskellige folkeskoler samt at svarprocenten lå på 88%.	til litteratur der er af god kvalitet og har set på samme områder/outcome. <u>Generalisering:</u> Ved at trække på forskellige artikler kan der opstå et mønstre som tilsammen kan udgøre en generalisering til andre kontekster. En blanding af god og dårlig kvalitet i henhold til kvalitetskrav medfører, at artiklens fund bør tages med forbehold.
--	---	--	---	---	---	---

Relevans i et forandringsperspektiv	På trods af den dårlige kvalitet, kan artiklen bidrage til et forandringsperspektiv ved at påpege at det er nødvendigt at løfte opgaven om fysisk aktivitet i fællesskab. I den anledning er det vigtigt at opnå en klarhed og enighed om hvordan fysisk aktivitet strategisk kan integreres i skoledagen. Ved at artiklen inddrager detaljerede og mangfoldige punkter en strategi kan indeholde, kan dette give inspiration til hvilke punkter der kan være relevant for en gældende folkeskole og således opnå fælles forståelse.	Denne artikel kan bidrage til et forandringsperspektiv ved at være bevidst om at lærerne i forvejen har en høj arbejdsbyrde og derfor ikke kan håndtere ansvaret omhandlende fysisk aktivitet alene.	Artiklen kan bidrage til et forandringspotentiale ved at have påpeget at der fortsat er behov for flere ressourcer samt appellerer for samarbejde, således at ansvaret ikke ligger på den enkelte lærer. Herved udledes et forandringspotentiale i, fremtidigt at anvende en helhedsorienteret tilgang der ikke udelukkende fokuserer på lærernes evne at integrere fysisk aktivitet i skoledagen.	Denne artikel kan bidrage til et forandringsperspektiv ved at have påpeget at børn og unges fysiske aktivitetsniveau i skolen både var tilknyttet fysiske og sociale miljøpåvirkninger. Dette udgør en kompleksitet der leder frem til at der fremtidigt skal fokuseres bredt på skolemiljøet hvor både konteksten, det sociale og det individuelle får betydning for børn og unges fysiske aktivitetsniveau.	Artiklen bidrager til et forandringspotentiale ved fremtidigt at være bevidst om kollektivt samarbejde og styring fra ledelsen der kan bakke op omkring at skabe et miljø hvor der er plads til sparring og fysisk aktivitet.	På trods af den manglende mulighed for vurdering af artiklens metodiske kvalitet, kan den bidrage til et forandringsperspektiv. Dette med henblik på at have påpeget, hvilken afgørende rolle den almene skolekultur kan få for børns fysiske aktivitetsniveau i skolen.	Artiklen kan bidrage til et forandringspotentiale ved, fremtidigt at fokusere på kontekst-baserede tiltag frem for individrettede tiltag tilknyttet forebyggende og sundhedsfremmende arbejde.
---	--	---	--	---	--	--	---

Bilag 8 - Kode træ

